

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI**

**2018-2019 VEZİRKÖPRÜ YÜZEY ARAŞTIRMALARI
IŞIĞINDA NEOKLAUDİOPOLİS ANTİK KENTİ ROMA
DÖNEMİ SERAMİKLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

Semanur KARADENİZ

Danışman

Doç. Dr. Akın TEMÜR

Bu çalışma, Ondokuz Mayıs Üniversitesi tarafından PYO.FEN.1904.19.018 proje numarası ile desteklenmiştir.

SAMSUN
2021

ÖZET
2018-2019 VEZİRKÖPRÜ YÜZEY ARAŞTIRMALARI
IŞIĞINDA NEOKLAUDİOPOLİS ANTİK KENTİ
ROMA DÖNEMİ SERAMİKLERİ
Semanur KARADENİZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Arkeoloji, Yüksek Lisans, Aralık/2021
Danışman: Doç. Dr. Akın TEMÜR

Orta Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Vezirköprü Neoklaudiopolis Antik Kenti'nde bu zamana kadar çalışılmamış olan Roma Dönemi seramikleri dikkatle incelenerek, araştırılıp sınıflandırılarak, değerlendirilmiştir. Yapılan yüzey araştırmasında tespit edilen 23 yerleşim yerinden 16'sından toplanan farklı formlardaki seramikler incelenmiş olup toplam yedi farklı form veren bu seramikler; kaseler, tabaklar, kadeh, amphora, testi, unguentarium, günlük kullanım ve saklama kapları olarak sınıflandırılmıştır. Bu veriler Vezirköprü-Neoklaudiopolis Antik Kenti'nin Roma Dönemi'nin erken dönemden geç döneme kadar varlığını göstermektedir. Tespit edilen Erken ve Geç Roma Dönemi seramiklerinin, bölgenin Roma Dönemi boyunca iskân süresine ve yoğunluğuna dair bilgiler sağlayacağı düşünülmektedir. Fakat malzemelerin yüzey üzerinden ele geçmesine bağlı olarak stratigrafik bir değerlendirme yapmak mümkün olmamıştır. Bunun sonucunda malzeme tarihlendirilmesinde daha çok analogi çalışmasından ve tipolojik gelişimden yararlanılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Karadeniz, Samsun, Vezirköprü, Neoklaudiopolis, Roma Seramiği, Pontus Sigillatası.

ABSTRACT
IN THE LIGHT OF THE 2018-2019 VEZİRKÖPRÜ
SURFACE RESEARCH, NEOCLAUDIOPOLIS
ANCIENT CITY CERAMICS OF THE ROMAN PERIOD

Semanur KARADENİZ
Ondokuz Mayıs University
Institute of Social Sciences
Master of Science in Archeology
Master, December/2021
Assoc: Prof. Dr. Akın TEMÜR

The Roman Period ceramics, which have not been studied until this time in the Ancient City of Vezirköprü Neoklaudiopolis, located in the Middle Black Sea Region, have been carefully examined, researched and evaluated. Ceramics in different forms collected from 16 of the 23 settlements determined in the survey were examined and these ceramics, which gave a total of seven different forms; are classified as bowls, plates, goblets, amphorae, jug, unguentarium, daily use and storage containers. These data show the existence of Vezirköprü-Neoklaudiopolis Ancient City from early to late Roman period. It is thought that the detected Early and Late Roman Period ceramics will provide information on the settlement period and density of the region during the Roman Period. However, a stratigraphic evaluation was not possible due to the material obtained from the surface. As a result, more analogy studies and typological development have been used in dating the material.

Keywords: Black Sea, Samsun, Vezirköprü, Neoklaudiopolis, Survey, Roman Ceramics, Pontic Sigillata.

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans öğrenim hayatımda bana katkı sağlayan Arkeoloji Bölüm Başkanı Prof. Dr. Vedat KELEŞ'e, kapılarını her çaldığımda geri çevirmeksizin bana yardımcı olan, Doç. Dr. Davut KAPLAN, Doç. Dr. Atila TÜRKER, Dr. Öğr. Üyesi Ayla BAŞ, Doç. Dr. Davut YİĞİTPAŞA ve Dr. Öğr. Üyesi Kasım OYARÇIN hocalarıma bana katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Bu tez çalışması Doç. Dr. Akın TEMÜR ve ekibinin yaptığı Vezirköprü Neoklaudiopolis Antik Kenti Yüzey Araştırması Ve Territoryumu adlı proje çalışmasını bir parçası olan Roma Dönemi seramikleri ele alınarak değerlendirilmiştir.

Tez konusunun belirlenmesinden tezin tamamlanmasına kadar geçen süre içerisindeki yardımlarını ve her türlü desteğini esirgemeyen değerli hocam danışmanım Doç. Dr. Akın TEMÜR'a önemli katkılarından dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Sermaiklerin çizim ve incelenmesinde bana her türlü bilgiyi ve desteği veren Doç. Dr. Davut YİĞİTPAŞA'ya, Uzm. Arkeolog Fatma KIZILYALÇIN OYARÇIN'e, Onurcan YAVUZ'a, Mücahit GÜR'e, Şeyma DERVİŞOĞLU'na teşekkürlerimi sunarım.

Kütüphane çalışmasında ise, seramiklerin tipolojisi hakkındaki antik kaynaklar ve modern araştırmalar taranarak Roma Dönemi seramiklerinin tarihlendirilmesi yapılmıştır. Bu amaçla; Çeşitli üniversitelerin kütüphanedeki kaynakları ve elektronik kaynaklar taranmıştır. Çalışma sırasında ulaşamadığım kaynakları temin ederek gönderen Uzm. Arkeolog Halil ÖZKAN'a, Burcu KAYA'ya ve maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen aileme teşekkürü bir borç bilirim.

PYO.FEN.1904.19.018 proje numarası ile desteklenen çalışmamda, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Proje Yönetim Ofisine teşekkür ederim.

Semanur KARADENİZ
Samsun-2021

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖN SÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
KISALTMALAR	viii
HARİTALAR DİZİNİ.....	x
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
EKLER DİZİNİ.....	xi

GİRİŞ

1. Araştırmanın Amacı	1
2. Araştırmanın Kapsamı	1
3. Araştırmanın Yöntemi.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SAMSUN’UN COĞRAFYASI, TARİHİ VE ARAŞTIRMALARI

1.1. Coğrafyası	2
1.2. Tarihi ve Araştırmaları.....	3

İKİNCİ BÖLÜM

VEZİRKÖPRÜ COĞRAFYASI, TARİHİ, KAZI VE ARAŞTIRMALARI

2.1. Coğrafyası.....	6
2.2. Tarihi.....	6
2.3. Yüzey Araştırmaları.....	9
2.4. Kazılar	12

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

VEZİRKÖPRÜ ROMA DÖNEMİ YERLEŞİMLERİ

3.1. Akören Mahallesi.....	13
----------------------------	----

3.2. Avdan Mahallesi	13
3.3. Boğazkoru Mahallesi	14
3.4. Büyükkale Mahallesi	14
3.5.Çal Mahallesi	15
3.6 Çekalan Mahallesi	16
3.7. Esen Mahallesi	16
3.8. Hacıkurt Mahallesi.....	17
3.9. İnkaya Mahallesi.....	17
3.10. Kabalı Mahallesi.....	17
3.11. Kaplancık Mahallesi.....	18
3.12. Karkucak Mahallesi.....	18
3.13. Meşeli Mahallesi.....	19
3.14. Oruç Mahallesi.....	19
3.15. Örencik Mahallesi.....	19
3.16. Saray Mahallesi.....	20
3.17. Sarıyar Mahallesi.....	20
3.18. Tekkekıran Mahallesi.....	20
3.19. Tepeören Mahallesi.....	21
3.20. Türkmen Mahallesi.....	21
3.21. Yağınözü Mahallesi.....	22
3.22. Yarbaşı Mahallesi.....	22
3.23. Yürükçal Mahallesi.....	22

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ROMA DÖNEMİ SERAMİKLERİ

4.1. Kâseler.....	24
4.2. Tabaklar.....	28

4.3. Kadehler.....	33
4.4. Unguentariumlar.....	34
4.5. Testiler.....	34
4.6. Amphoralar.....	35
4.7. Günlük Kullanım ve Depolama Kapları.....	36
DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	38
KAYNAKÇA.....	40
KATALOG.....	46
HARİTALAR.....	65
ŞEKİLLER.....	69
LEVHALAR.....	79
EKLER.....	106
ÖZGEÇMİŞ.....	110

KISALTMALAR

Abb. : Figür

AKÖ : Akören Mahallesi

AV : Avdan Mahallesi

bkz. : Bakınız

BOĞ : Boğazkoru Mahallesi

Bul. No. : Buluntu Numarası

cm : Santimetre

ÇAL : Çal Mahallesi

ÇEK : Çekalan Mahallesi

çev. : Çeviren

çiz. : Çizim

DSA : Doğu Sigillata A

DSC : Doğu Sigillata C (Çandarlı)

DSD : Doğu Sigillata D (Kıbrıs Sigillatası)

ed. : Editör

eds. : Editörler

ESE : Esen Mahallesi

Fig. : Figür

gen. : Genişlik

HAC : Hacıkurt Mahallesi

İNK : İnkaya Mahallesi

KAB : Kabalı Mahallesi

kal. : Kalınlık

KAP : Kaplancık Mahallesi

Kat. : Katalog

Kat. No.: Katalog Numarası

km. : Kilometre

Lev. : Levha

Levha No.: Levha Numarası

LR : Late Roman

MEŞ : Meşeli Mahallesi

MÖ : Milattan Önce

MS : Milattan sonra

ORU : Oruç Mahallesi

ÖRE : Örencik Mahallesi

Pl. : Levha

s. : Sayfa

SAR : Saray Mahallesi

SARI : Sarıyar Mahallesi

şek. : Şekil

Taf. : Levha

TEP : Tepeören Mahallesi

trans. : Çeviren

vd. : Ve diğerleri

Vol. : Cilt

YAR : Yarbaşı Mahallesi

HARİTALAR DİZİNİ

Harita 1: Samsun'un haritası (http://cografyaharita.com/haritalarim/41_samsun_ili_haritasi.png)

Harita 2: Vezirköprü Roma Yerleşim alanları haritası (Yiğitpaşa ve Şirin, “Vezirköprü’de 2012-2017 Yılları Arasında Gerçekleştirilen Kurtarma Kazıları Üzerine Gözlemler”, s. 181.)

Harita 3: Neapolis/ Neoklaudiopolis genel haritası (Julie Dalaison et Fabrice Delrieux, “La Cite De Neapolis Neoclaudiopolis Histoire Et Pratiques Monetaires”, *Anatolia Antiqua* XXII (2014), s.163, Carte 1.)

Harita 4: Neoklaudiopolis yakınlaştırılmış haritası (Julie Dalaison et Fabrice Delrieux, “La Cite De Neapolis Neoclaudiopolis Histoire Et Pratiques Monetaires”, *Anatolia Antiqua* XXII (2014), s. 164, Carte 2.)

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Akören Mahallesi, khamosorion mezarı - Ünan, *Samsun ve Çevresi Mezar Tipleri ve Ölü Gömme Adetleri (M.Ö. III. bin – M.S. IV. yy.)*, Lev. LXX.

Şekil 2: Avdan Mahallesi, mezar steli - Temür vd., *2019 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti Ve Territoryumu Sonuç Raporu*, s. 51.

Şekil 3: Boğazkoru Mahallesi, mezar steli - Temür ve Yiğitpaşa, “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları”, s. 652.

Şekil 4: Büyükkale Mahallesi, kale yerleşimi - Vezirköprü Arşivi 2020

Şekil 5: Büyükkale Mahallesi, sarnıç - Temür vd., *2019 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti Ve Territoryumu Sonuç Raporu*, s. 60.

Şekil 6: Çal Mahallesi, mezar steli - Temür ve Yiğitpaşa, “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları”, s. 651.

Şekil 7: Esen Mahallesi, Zindankaya Kayalık Alanı - Vezirköprü Arşivi 2020

Şekil 8: Kaplancık Mahallesi, istinat duvarı - Temür ve Yiğitpaşa, “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları”, s. 641.

Şekil 9: Örencik Mahallesi, Roma Nekropol alanı - Temür vd., *2019 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti Ve Territoryumu Sonuç Raporu*, s. 44.

Şekil 10: Tekkekıran Mahallesi, Kurt Köprü Grekçe yazıt - Temür, vd., *2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti Ve Territoryumu Sonuç Raporu*, s. 75.

Şekil 11: Tekkekıran Mahallesi, Kurt Köprü Grekçe yazıt - Temür, vd., *2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti Ve Territoryumu Sonuç Raporu*, s. 75

Şekil 12: Tekkekıran Mahallesi, Kurt Köprü - Temür ve Yiğitpaşa, “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları”, s. 639.

Şekil 13: Türkmen Mahallesi, Kale yerleşimi – Vezirköprü Arşivi 2020

Şekil 14: Türkmen Mahallesi, Kale yerleşimi - Temür vd., *2019 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti Ve Territoryumu Sonuç Raporu*, s. 81.

Şekil 15: Yağınözü Mahallesi, Grekçe yazıtlı mezar steli, - Temür vd., *2019 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti Ve Territoryumu Sonuç Raporu*, s. 37.

Şekil 16: Yürükçal Mahallesi, mermer ostotek kapağı - Temür ve Yiğitpaşa, “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları”, s. 652.

EKLER DİZİNİ

Ek 1: 2018-2019 Yılları Roma Dönemi Yerleşimleri ve Seramik Buluntuları Grafiği

Ek 2: Roma Dönemi Seramik Formları Grafiği

Ek 3: Seramiklerin Üretim Yerlerine Göre Form Grupları Grafiği

Ek 4: 2018-2019 Yılları Erken Roma Dönemi Seramikleri Grafiği

Ek 5: 2018-2019 Yılları Geç Roma Dönemi Seramikleri Grafiği

Ek 6: 2018-2019 Yılları Erken ve Geç Roma Dönemi Seramikleri Grafiği

GİRİŞ

1. Araştırmanın Amacı

Vezirköprü Tunç Çağ'larından günümüze kadar bir çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Ancak Roma dönemine ait bilgiler oldukça sınırlıdır. Neoklaudiopolis tarihi için en önemli veriler kentin altında kalmış olan seramik buluntularıdır. Tezin amacı Neoklaudiopolis Antik Kenti'ni daha iyi öğrenmemize yardımcı olacak olan Roma Dönemi seramiklerinin incelenip, araştırılmasıdır. Vezirköprü Yüzey araştırmasında tespit edilen 23 Roma Dönemi yerleşimi içerisinde 16'sinde tespit edilen seramik buluntularının tarihlendirilmesinde daha çok analogi çalışmasından ve tipolojik gelişimden yararlanması amaçlanmıştır.

2. Araştırmanın Kapsamı

Vezirköprü yüzey araştırması kapsamında gidilen toplam 72 yerleşim yerinden 23'ünde Roma yerleşimi tespit edilmiştir. Bu Roma yerleşimlerinden 15'ini Roma Dönemi seramik buluntuları ele alınmıştır. Neoklaudiopolis Antik Kenti'ni kapsayan bu 23 adet Roma Dönemi yerleşimleri; Akören, Avdan, Boğazkuru, Büyükkale, Çal, Çekalan, Esen, Hacıkurt, İnkaya, Kabalı, Kaplancık, Karkucak, Meşeli, Oruç, Örencik, Saray, Sarıyar, Tekkekıran, Tepeören, Türkmen, Yağınözü, Yarbaşı ve Yürükçal Mahalleleri'dir.

3. Araştırmanın Yöntemi

Yüzey araştırmasında tespit edilen seramikler öncelikle tezmilenmiş, Parça formuna göre ayrılmıştır (ağız, dip, kulp vb.). Daha sonra seramik parçaları buldukları yerleşim yeri ve mevkisine göre ayrılıp numaralandırılmıştır. Yerleşim yerine, formuna göre ayrılan bu seramiklerin önce el çizimleri yapıp fotoğraflanmış daha sonra bilgisayar çizimleri yapılmıştır (Corel, Autocad vb. programlarda). Seramiklerin kataloglarının hazırlanması için içerisindeki katkı maddeleri, hamur ve yüzey renkleri incelenmiştir. Katalogları hazırlanan malzemelerin kaynak taraması için çeşitli kütüphanelerde literatür taraması yapılmıştır.

Tez kapsamında ele alınan malzemelerin literatür ve katalog çalışmasının ardından Vezirköprü ve Neoklaudiopolis Antik Kenti araştırmaları yapılmıştır. Tezin içeriğini oluşturan Vezirköprü, Neoklaudiopolis Antik Kenti'nin tarihi coğrafyası, yüzey araştırmaları ve kazı araştırmaları yapıp tezin iki bölümünü oluşturmuştur. Tezin diğer bölümlerini ise Neoklaudiopolis Roma yerleşimleri ve

Roma Dönemi seramikleri oluşturmaktadır. Dördüncü ve son bölümde seramikler form özelliklerine göre sınıflandırılıp benzerleri ile karşılaştırılarak tarihlendirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SAMSUN'UN TARİHİ VE COĞRAFYASI

1.1. Coğrafyası

Samsun, Karadeniz sahil şeridinin Orta Karadeniz Bölümü'nde yer almaktadır. Samsun'un kuzeyi Karadeniz ile sınırlandırılmış olup güneyinde Tokat ve Amasya, doğusunda Ordu ve Giresun, batısında Çorum ile Sinop illeri yer almaktadır (Harita 1)¹. Samsun aynı zamanda Çarşamba Ovası'ndan geçen Yeşilirmak ve Bafra Ovası'ndan geçen Kızılırmak Nehirleri'nin Karadeniz'e döküldüğü ve bu nehirlerin suladığı iki ovanın ortasında kurulmuş tarihi bir liman kentidir². Samsun'un 17 ilçesi bulunmaktadır. Bunlar; 19 Mayıs, Alaçam, Asarcık, Atakum, Ayvacık, Bafra, Canik, Çarşamba, Havza, İlkadım, Kavak, Lâdik, Salıpazarı, Tekkeköy, Terme, Vezirköprü ve Yakakent'dir.

Samsun İli bütün jeolojik faaliyetler boyunca farklı faktör ve süreçlerin etkisinde kalmıştır. Bu nedenle yeryüzü şekilleri açısından büyük çeşitlilik göstermektedir³. Samsun birçok dağ kütesine sahiptir, bunların belli başlıları; Kuzey Anadolu dağ sıralarının devamı olan Canik Dağı, Lâdik-Akdağ (2062 m), Kocadağ (1300 m), Sıralıdağ (1351 m), Tavşan Dağı (1900 m), Kunduz Dağı (1783 m), Hacılar Dağı ve Tütmentepe'dir⁴. Uygun iklim koşullarına, zengin sayılabilecek bitki örtüsüne ve çok sayıda dağlara, platolara, ovalara ve vadilere sahip olması Samsun'u sürekli yerleşime uygun bir yapıya getirmiştir.

Samsun'da 2. (Mesozoyik) ve 3. (Tersiyer) jeolojik zamanda meydana gelen dağlık alanlar üzerinde akarsular tarafından derin vadilerle yarılmış düzlükler bulunmaktadır. Bu düzlükler akarsular tarafından derin bir şekilde aşınarak plato karakteri kazanmışlardır. Başlıca platoları; Vezirköprü, Lâdik ve Havza'dır⁵. Türkiye'nin iki önemli akarsuyu olan Kızılırmak ve Yeşilirmak vadileri de burada yer almaktadır. Dağlar, platolar ve vadiler dışında ovalarda Samsun'da oldukça geniş bir alanı kaplamaktadır. Bu jeolojik oluşumlarda Orta Karadeniz'i ve Samsun'u iç

¹ Cevdet Yılmaz ve Halil İbrahim Zeybek, *Samsun Coğrafyası*, Canik Belediyesi Kültür Yayınları, Samsun 2016, s. 1.

² Özhan Öztürk, *Pontus Antikçağ'dan Günümüze Karadeniz'in Etnik ve Siyasi Tarihi*, Ezel Basım Yayın Dağıtım, Ankara 2011, s. 460.

³ Yılmaz ve Zeybek, *Samsun Coğrafyası*, s. 17.

⁴ Abdullah Sağlam, *Eski Çağ'da Vezirköprü ve Çevresi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri 2018, s. 4.

⁵ Yılmaz ve Zeybek, *Samsun Coğrafyası*, s. 19.

Anadolu'ya bağlayan yollar, antik çağlardan beri vadiler, ovalar ve doğal geçitlerle sağlanır⁶.

Geçmişte ve günümüzde Samsun ve Orta Karadeniz Bölgesi, akarsu vadileri, ovaları, deltaları ve dağlarından oluşan farklı bir eko-sistemi⁷ meydana getirmesiyle birlikte yüzey şekilleri açısından da Batı ve Doğu Karadeniz'den farklı özellikler sergilemektedir⁸. Bu özelliklerle Samsun günümüzde olduğu gibi antik çağlarda da birçok medeniyete ve halka da ev sahipliği yapmıştır.

1.2. Tarihi ve Araştırmaları

Kentin tarihine yönelik bilgiyi ve en erken insan izlerini Tekkeköy ilçesinden öğrenmekteyiz. Kılıç Kökten, Nimet Özgüç ve Tahsin Özgüç'ün yaptığı çalışmalara göre Karadeniz kıyılarında Tekkeköy'de ele geçen buluntularda Alt ve Orta Paleolitiğe ait kalıntılar mevcuttur⁹. Bunun dışında Tekkeköy'de kaya sığınakları da bulunmuş olup bu sığınaklarda Mezolitik Çağ'a ait taş aletler ile hayvan kemikleri bulunmuştur¹⁰. Fakat elimizde Mezolitik Çağ dışında Neolitik Çağ konusunda herhangi bir bilgi bulunmaması bu bölgedeki açık hava yerleşmelerinden dolayı da ilk yerleşimlerin en erken Geç Kalkolitik Çağ'da (MÖ 4000-3200) ortaya çıktığı anlaşılmaktadır¹¹. 1971 yılında U. Bahadır Alkım Samsun'da ilk önemli yüzey araştırmasını gerçekleştirmiş ve ortaya yeni veriler çıkmıştır. Bu verilere göre Samsun'da Kalkolitik Çağ'dan Geç Antik Çağ'a kadar tüm dönemler tespit edilmiştir¹².

Geç Kalkolitik ve Erken Tunç Çağ'larına tekabül eden Orta Karadeniz araştırmalarında tarihsel süreç içinde uzun bir süre yerleşime sahne olan "İkiztepe" öncü konumdadır. İkiztepe Kılıç Kökten, Nimet Özgüç ve Tahsin Özgüç'ten oluşan bir ekip tarafından keşfedilmiş daha sonra 1974 yılında U. Bahadır Alkım

⁶ Sağlam, Eski Çağ'da Vezirköprü ve Çevresi, s. 4.

⁷ Davut Yiğitpaşa, "Samsun İlinde Geç Kalkolitik Çağ'a? Tarihlenen Delikli Tepe Höyüğü", *Tarhan Armağanı*, Oğuz Tekin, Mustafa H. Sayar ve Erkan Konyar (ed.), Ege Yayınları, İstanbul 2013, s. 340.

⁸ Osman Emir, "MÖ VI. Yüzyılda Samsun ve Çevresinde Kolonizasyon Faaliyetleri", *Samsun Sempozyumu 13-16 Ekim 2011*, Mahmut Aydın, Selahattin Özyurt, Bekir Şişman ve Hasan Atsız (ed.), Samsun Valiliği, Samsun 2012, s. 669.

⁹ Kılıç Kökten, Nimet Özgüç ve Tahsin Özgüç, "1940 ve 1941 Yılında Türk Tarih Kurumu Adına Yapılan Samsun Bölgesi Kazıları Hakkında İlk Kısa Rapor", *Türk Tarih Kurumu Belleten*, Cilt: IX Sayı: 35, Temmuz 1945, s. 399.

¹⁰ Sümer Atasoy, *Amisos Karadeniz Kıyısında Antik Bir Kent*, Samoto, Samsun 1997, s. 16.

¹¹ Davut Yiğitpaşa, "Samsun İlinde Yeni Keşfedilen İki Höyük", *Samsun Sempozyumu 13-16 Ekim 2011*, M. Aydın, S. Özyurt, B. Şişman ve H. Atsız (ed.), Samsun Valiliği, Samsun 2012, s. 84.

¹² Öztürk, Pontus Antikçağ'dan Günümüze Karadeniz'in Etnik ve Siyasi Tarihi, s. 461.

başkanlığında kazılar başlamıştı. Daha sonra İkiztepe'deki kazılar 1981 yılında Önder Bilgi tarafından sürdürülmüştür¹³.

Tunç Çağı'ndan sonra Samsun'un Demir Çağı ile ilgili ilk araştırma 1906 yılında Theodor Makridy Bey adına Müze-i Hümayun (bugünkü İstanbul Arkeoloji Müzeleri) tarafından gerçekleştirilen önemli bir Geç Demir Çağı yerleşmesi olan Akalan'da yapılmıştır¹⁴. Samsun'un Kıyı Kesimi'nde yer alan Akalan, Demir Çağ mimarisi açısından bölgenin en fazla bilgi veren yerleşimlerinden de biri olmuştur¹⁵.

James A. Dengate, 1970 yılında Samsun ve Sinop illeri sınırları içinde bir yüzey araştırması gerçekleştirmiş ve bu illerde özellikle Demir Çağı yerleşmelerini ziyaret etmiştir. Daha sonra Havza-Şeyhsafi Tepesi, Alaçam-Sivri Tepe ve Vezirköprü-Oymağaç Höyük (Höyük Tepe) gibi çok önemli merkezleri Arkeoloji literatürüne katmıştır¹⁶.

Samsun ve çevresi Karadeniz'in Anadolu ile bütünleşmesinde önemli bir yer olma özelliğine sahiptir. Bulunduğu stratejik ve coğrafi konumun dışında yer aldığı bölgenin diğer bölümlerinden farklı bir karakter içermektedir ve bu sayede Antik çağlardan itibaren birçok medeniyete ve halka ev sahipliği yapmıştır¹⁷. Samsun hakkındaki bilgileri Antik kaynaklardan öğrendiğimiz kadarıyla, Amisos, Greklerden önce kurulmuş bir yerleşmedir¹⁸. Amisos adının Grekçe olmamasından dolayı yerleşmenin Greklerden önce kurulmuş olduğu bilim dünyasınca kabul görmektedir¹⁹.

Amisos'un Greklerden önce Enetler olarak adlandırılan bir halk tarafından kurulduğundan söz edilir²⁰. Strabon Geographika eserinde Zenodotos'un ifadesini

¹³ Mehmet Ali Yılmaz, "Demir Çağı'nda Samsun: Kazılar ve Yüzey Araştırmaları Işığında Genel Bir Bakış", *Samsun Sempozyumu 13-16 Ekim 2011*, M. Aydın, S. Özyurt, B. Şişman ve H. Atsız (ed.), Samsun Valiliği, Samsun 2012, s. 100.

¹⁴ Şevket Dönmez, "Yeni Arkeolojik Gelişmeler Işığında Orta Karadeniz Bölgesi Demir Çağı Kültürüne Genel Bir Bakış", *Anadolu Araştırmaları XIX/1 2006*, İstanbul Üniversitesi Basım ve Yayınevi Müdürlüğü, İstanbul 2010, s. 139.

¹⁵ Dönmez, "Yeni Arkeolojik Gelişmeler Işığında Orta Karadeniz Bölgesi Demir Çağı Kültürüne Genel Bir Bakış", s. 142.

¹⁶ Dönmez, "Yeni Arkeolojik Gelişmeler Işığında Orta Karadeniz Bölgesi Demir Çağı Kültürüne Genel Bir Bakış", s. 140.

¹⁷ Emir, "MÖ VI. Yüzyılda Samsun ve Çevresinde Kolonizasyon Faaliyetleri", ss. 668-669.

¹⁸ Atasoy, Amisos Karadeniz Kıyısında Antik Bir Kent, s. 34.

¹⁹ Yılmaz, "Demir Çağı'nda Samsun: Kazılar ve Yüzey Araştırmaları Işığında Genel Bir Bakış", s. 100

²⁰ Strabon, *Antik Anadolu Coğrafyası (Geographika: Kitap XII-XIII-XIV)*, Adnan Pekman (çev.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 2000, s. 19; Orhan Alper Şirin ve Mustafa Kolağasıoğlu, *Çakalca – Karadoğan Höyüğü: Arkaik Dönem'de Amisos ve Kybele Kültü*, Samtab Yayınları – 1,

kullanarak “Enete” den diye söz eder ve Zenodotos’un tespiti ise Homeros’un açıkça bugünkü Amisos’a işaret ettiğini söylemesi üzerinedir²¹. Strabon Amisos’un ilk defa Miletoslular tarafından, ikinci kez Cappadokia’li bir lider tarafından ve üçüncü kez de Athenokhos ve Atinalılar tarafından kolonize edilerek adının Peiraieus olarak değiştirilmiş olduğunu söyler²².

Aynı şekilde Sümer Atasoy’da Amisos’un kuruluşunu dört evre de geliştiğine dair öneri sunmuştur. Amisos’un olduğu bölgeye MÖ 7. yüzyılın ilk çeyreğinde Kimmerler hâkim olmuştur. Amisos kentinin doğusunda Khalibler batısında ise Paphlagonialılar yaşamıştır²³. Amisos kenti Antik yazarlara göre MÖ 6. yüzyılda kurulmuş ve MÖ 2. yüzyıla kadar varlığını devam ettirmiştir²⁴. Akalan ve Amisos buluntularına baktığımızda çoğu çanak çömlek, pişmiş toprak mimari levhalar, amphoralar, rythonlar ve çatı kiremitleri MÖ 6.-5. yüzyıl aralığına tarihlenmektedir²⁵. Amisos kenti, kolonizasyon döneminde önemli bir ticaret merkezi idi. Bunun yanı sıra gerek Anadolu’nun iç kısımlarıyla iletişim sağlayan, stratejik bir bölgede olması gerekse kuzey-güney ticaret yolunun kontrolünü elinde tutan ve önemli bir liman kenti olması açısından avantajlıydı. Amisos’un bu özellikleri MÖ 5. yüzyıldan itibaren Miletosluların ilgisini çekmiş, onların bu bölgeye yönelmesini sağlamıştır. Miletoslular burada yaptıkları ticaret ile ne kadar zenginleştiklerini göstermişlerdir²⁶.

MÖ 4. yüzyıla gelindiğinde Amisos Pers egemenliği altına girmiştir. Daha sonra Büyük İskender’in Persleri yenmesiyle de Amisos’a bağımsızlık verilmiştir²⁷. Büyük İskender’in ölümünden sonra (MÖ 323) Amisos Pontus satraplığı Eumenes’e verilir. Daha sonra MÖ 315 yılında Karadeniz kıyısını ve Amisos’u Kassandros’un ordusu kuşatır. MÖ 302-301 yıllarından sonra ise Persli Mithridates halkın da

Samsun 2016, s. 4.

²¹ Strabon, *Antik Anadolu Coğrafyası (Geographika: Kitap XII-XIII-XIV)*, Prof. Dr. Adnan Pekman (çev.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 2000, s. 19.

²² Emir, “MÖ VI. Yüzyılda Samsun ve Çevresinde Kolonizasyon Faaliyetleri”, s. 669.

²³ Öztürk, Pontus Antikçağ’dan Günümüze Karadeniz’in Etnik ve Siyasi Tarihi, s. 462.

²⁴ Sümer Atasoy ve Turgut H. Zeyrek, “Amisos (Eski Samsun) Pişmiş Toprak Eserleri İstanbul Arkeoloji Müzeleri’nden Yayınlanmış Örnekler”, *Anadolu Araştırmaları*, XVII/2, İstanbul 2004, s. 86.

²⁵ Atasoy, Amisos Karadeniz Kıyısında Antik Bir Kent, ss. 38-40.

²⁶ Emir, “M.Ö. VI. Yüzyılda Samsun ve Çevresinde Kolonizasyon Faaliyetleri”, s. 670.

²⁷ Atasoy, Amisos Karadeniz Kıyısında Antik Bir Kent, s. 75.

desteğini alarak “Pontos Devletini kurar. MÖ 255-220 II. Mithridates zamanında da Amisos alınmıştır²⁸.

Roma Dönemi’ne gelindiğinde Amisos III. Mithridates Savaşı (MÖ 74-64) ile Romalılara geçmiştir. MÖ 72 yılında Lucullus, Amisos’u kuşatır ve kuşatma sırasında kaçmaya çalışan Kallimakhos kaçarken şehri ateşe verir. Lucullus Amisos’u tekrar ayağa kaldırmaya karar verip Amisos şehrinin imar edilmesini isteyip Amisos’u, “hür ve bağımsız” duruma getirtir. MÖ 63’de VI. Mithridates intihar eder²⁹. Lucullus, Kallimakhos’u Amisos’u ateşe vererek bu Yunan kentini kurtarmasını engellediği için ona ölene dek işkence etmiştir. Kallimakhos öldüğünde Mithradates’in zekice saklanmış birçok altını ve değerli eşyası da, Romalıların gözden kaçırdığı hazinelere dair bilgiler de kaybolmuştur³⁰. Böylece bu savaş ortamından galip gelen taraf Roma olur ve Karadeniz Bölgesi Roma egemenliğine girmiştir³¹.

Amisos kentinde yapılan araştırmaların az olması, elimizde Roma İmparatorluk Dönemi’ne ait bilgilerin ve kanıtların yetersiz olmasına neden olmaktadır. Ancak Samsun’da U. Bahadır Alkım’ın yaptığı çalışmalar ve günümüzde yapılan kazılarda Samsun merkez olmak üzere Havza, Kavak, Lâdik, Bafra ve Vezirköprü ilçelerinde Roma Dönemi’ne ait bulgular mevcuttur ancak bu çalışmalarda bize tam bir kronoloji vermemektedir.

²⁸ Atasoy, Amisos Karadeniz Kıyısında Antik Bir Kent, s. 75.

²⁹ Atasoy, Amisos Karadeniz Kıyısında Antik Bir Kent, s. 78.

³⁰ Adrienne Mayor, *Mithradates*, Gürkan Ergin (çev.), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara 2013, s. 353.

³¹ Esen Aktaş, *Roma İmparatorluk Dönemi’nde Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi Yerleşimleri*, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Aydın 2018, s. 17.

İKİNCİ BÖLÜM

VEZİRKÖPRÜ COĞRAFYASI, TARİHİ, KAZI VE ARAŞTIRMALARI

2.1. Coğrafyası

Vezirköprü, Orta Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Samsun İlinin bir ilçesidir³². Vezirköprü'nün güneyinde Gümüşhacıköy ve Merzifon, doğusunda Havza, kuzeyinde Alaçam ve Bafra, batısında ise, Boyabat ve Osmancık ilçeleri yer almaktadır. İlçenin denize kıyısı yoktur ve Samsun merkeze 115 km. uzaklıktadır³³.

Kent verimli tarım arazilerine ve seyrek ağaç örtüsüne sahiptir ancak en önemli problem yaz aylarının kurak geçmesinden dolayı sık sık sulama ihtiyacının olmasıdır³⁴. Vezirköprü dağlık alan bakımından da oldukça zengindir; kuzeyi, güneyi, doğusu ve batısı dağlarla çevrilidir. Güneydeki dağlık sahanının en önemli kütlelerinden biri Tavşan Dağı'dır, diğeri ise, onun batıya doğru uzantısı olan Dip Dağı'dır. Tavşan Dağı, Vezirköprü'nün güneyinde yer alan ve Merzifon ile Vezirköprü havzasını ayıran doğal bir sınır hattı gibidir³⁵. Vezirköprü'de geçici ve sürekli, su taşıyan büyük küçük çok sayıda akarsu yer almaktadır. Sahanın önemli akarsuları Esenli, İstavloz, Kürtler, Uluçay ve Göl Çayı'dır. Vezirköprü'nün en geniş havzasına sahip olan ve her zaman su taşıyan tek akarsuyu İstavloz Çayı'dır³⁶. Vezirköprü'de üç önemli boğaz mevcuttur. Bunlar; Boğazkoru Boğazı, Kayalı Boğazı ve Şahinkaya Kanyonu'dur³⁷.

Vezirköprü, Karadeniz ve İç Anadolu karasal iklim tipi arasında bir geçiş iklimidir. Kısacası Vezirköprü kışları soğuk-yağışlı, yazları ise sıcak ve kurak geçen bir iklim tipine sahiptir³⁸. Vezirköprü'nün Kızılırmak havzası içinde yer alması, topraklarının verimli olması, su kaynaklarının çokluğu, yaşam için uygun iklim şartları ve Tavşan Dağları'nda bulunan bakır madeni yatakları nedeniyle geçmişten itibaren yerleşim yeri olmuştur³⁹.

³² Ali Yılmaz ve Seyfullah Gül, "Vezirköprü'de (Samsun) Tarihsel Koruma ve Halkın Koruma Çalışmalarına Yaklaşımı", *Studies Of The Ottoman Domain*, 5/8, 2015, s. 152.

³³ *Geçmişten Günümüze Vezirköprü*, T.C. Vezirköprü Kaymakamlığı, N. İğci ve B. Kıvrak (ed.), Samsun 2008, s. 31.

³⁴ *Geçmişten Günümüze Vezirköprü*, s. 32.

³⁵ *Geçmişten Günümüze Vezirköprü*, s. 34

³⁶ Asım Çoban, "Vezirköprü İlçesinin İdarî Coğrafya Analizi", *The Journal of Academic Social Science Studies*. Volume:6 Issue:6, June 2013, s. 406.

³⁷ *Geçmişten Günümüze Vezirköprü*, ss. 42-44.

³⁸ Çoban, "Vezirköprü İlçesinin İdarî Coğrafya Analizi", s. 406.

³⁹ Yılmaz ve Gül, "Vezirköprü'de (Samsun) Tarihsel Koruma ve Halkın Koruma Çalışmalarına

2.2. Tarihi

Vezirköprü ve çevresinin tarihi eski dönemlere kadar gitmektedir. En eski buluntulara göre taştan yapılmış aletler ve silah buluntularının ortaya çıkmasıyla Vezirköprü'nün 4 km. kuzeyinde ki Adatepe olarak bilinen tepede yerleşimlerin kurulduğunu göstermektedir⁴⁰. Adatepe MÖ 5500'lü yıllardan başlayıp, 2500 yıl süren Kalkolitik Çağ'ın neredeyse tüm izlerini barındırmaktadır⁴¹. Vezirköprü'nün tarihi Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı'ndan itibaren günümüze kadar kesintisiz bir şekilde devam etmektedir⁴².

Vezirköprü Oymaağaç Höyüğü'nde ise İlk Tunç II- III ve Orta Tunç Çağı'na işaret eden çanak-çömlek parçaları ortaya çıkarılmıştır. Vezirköprü'de yer alan Oymaağaç ve Höyük Tepe Orta Tunç Çağı'nın görüldüğü önemli merkezlerindendir⁴³. Oymaağaç Höyüğü'nde Kalkolitik Çağ'dan Demir Çağ'ın sonuna kadar kesintisiz olarak giden bir yerleşime sahiptir. Vezirköprü Oymaağaç Höyük en verimli dönemini Hitit Dönemi'nde yaşamıştır. Oymaağaç Höyüğü'nde 2005 yılından günümüze kadar yapılan kazı ve yüzey araştırmaları sonucunda Oymaağaç Höyüğü'nün Nerik Kutsal Alanı olduğu doğrulanmıştır. Bulunan bir tabletteki "Nerik'in hava tanrısı dokuz dağlardan gel, Marassantiya nehrinden gel ve senin çok sevdiğin Nerik çeşmesinden çık" cümlesinin yer alması Nerik Antik Kenti'nin Hititlerin dinsel merkezlerinden birisi olduğunun kanıtı olarak kabul edilmiştir⁴⁴.

Hitit İmparatorluğu'nun yıkıldığı tarih olan MÖ 1200'ler aynı zamanda Demir Çağı'nın da başlangıç tarihi olarak kabul edilmektedir. Vezirköprü ve çevresi Demir Çağı'nda da önemli bir yerleşim yeri olmuştur⁴⁵. Demir Çağı ile ilgili bilgileri Zindankaya ve Oymaağaç'dan öğrenmekteyiz. Zindankaya, yapılan araştırma sonuçlarına göre Karadeniz Bölgesi'nin bilinen en büyük Demir Çağı yerleşmesi olarak nitelendirilmiştir. Yapılan yüzey araştırmaları sırasında çizgili boya bezekli veya yatay bantlı seramikler ortaya çıkarılmıştır. Bulunan bitkisel boya bezekli bir

Yaklaşımı", s. 152.

⁴⁰ Tønnes Bekker-Nielsen, vd., *Neoklaudiopolis Antik Kenti (Vezirköprü, Samsun)*, Özge Acar (çev.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 2015, s. 10.

⁴¹ Geçmişten Günümüze Vezirköprü, s. 84

⁴² Aktaş, Roma İmparatorluk Dönemi'nde Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi Yerleşimleri, s. 72.

⁴³ Sağlam, Eski Çağ'da Vezirköprü ve Çevresi, s. 11.

⁴⁴ *Bafra İkiztepe- Nerik (Vezirköprü) Kültür Yolu*, Ersin Demirel (ed.), Bafra Belediyesi, Samsun 2015, s. 38.

⁴⁵ Geçmişten Günümüze Vezirköprü, s. 87.

seramik parçası da oldukça önemlidir. Ayrıca Zindankaya’da Geç Demir Çağ’a tarihlendirilen çatı kiremitleri de ortaya çıkarılmıştır⁴⁶. Vezirköprü Demir Çağı ile ilgili en iyi bilgileri Zindankaya’dan sonra Oymaağaç’tan öğrenmekteyiz. Oymaağaç’ta 2005 yılından itibaren yapılan araştırmalarda Erken ve Orta Demir Çağı’na tarihlenen çanak çömlekler ortaya çıkarılmıştır⁴⁷. Oymaağaç’ta yapılan kazı ve araştırmalarda iki ıslak ahşap parçası bulunmuş, bu parçalar Radyokarbon tarihlenmesi için Kocaeli’deki TÜBİTAK Laboratuvarına gönderilmiştir. Sonuç itibari ile ahşap numunelerin tarihleri (95 %) Erken Demir Çağı olarak belirtilmiştir. Birinci numune MÖ 905, ikinci numune MÖ 895 tarihlenmektedir⁴⁸. Bu sonuca göre Rainer Maria Czichon “Oymaağaç Höyüğü’nde bulunan ahşap malzemeler İç Anadolu’nun en eski yanmamış ahşap kalıntıları” olarak adlandırmıştır⁴⁹. Hala devam eden Oymaağaç Höyük kazıları bölgenin Demir Çağ kültürünün daha fazla ortaya çıkmasını sağlayacaktır⁵⁰.

Vezirköprü’de Demir Çağ’a ait izler en çok Zindankaya ve Oymaağaç’ta görülmesine rağmen bazı küçük yerleşim yerlerinde de görülmektedir. 2018 yılında Akın Temür başkanlığında yürütülen yüzey araştırmasında da Demir Çağ’a ait yerleşimler tespit edilmiştir. Bu yerleşimler; Çekalan, Çal (Çalköy), Akören, Hacıkurt, Kaplancık, Yarbaşı, Tepeören, Boğazkoru ve Tekkekıran Mahalleleridir⁵¹. Vezirköprü’nün Demir Çağ’ından sonraki tarihi belirsizdir. Ama yapılan araştırma ve kazılardan Hellenistik, Roma ve Bizans Dönemleri’nde de bölgenin kesintisiz olarak iskân edildiği görülmektedir⁵².

Makedonya kralı Büyük İskender ile Pers Kralı III. Darius arasında gerçekleşen MÖ 331’lerdeki Arbela (Erbil) yöresindeki Gaugamela Savaşında Persler yenilgiye uğramıştır. Arbela yöresinde gerçekleşen savaşla Amisos şehri

⁴⁶ Yılmaz, “Demir Çağı’nda Samsun: Kazılar ve Yüzey Araştırmaları Işığında Genel Bir Bakış”, s. 105.

⁴⁷ Czichon, “Oymaağaç-Vezirköprü Yüzey Araştırması 2006, s. 188.

⁴⁸ Rainer M. Czichon, Oymaağaç Höyük (Nerik) Kazı Raporu 2017, s. 7.

⁴⁹ Czichon, Oymaağaç Höyük (Nerik) Kazı Raporu 2017, s. 12.

⁵⁰ Sağlam, Eski Çağ’da Vezirköprü ve Çevresi, s. 75.

⁵¹ Akın Temür, Davut Yiğitpaşa, Bünyamin Kıvrak, Kemalettin Şahin, Merve Çelik, Özkan Özbilgin, Volkan Kaymaz ve Murat Sarıgül, 2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoriyumu Sonuç Raporu, ss. 3-25.

⁵² Davut Yiğitpaşa ve O. Alper Şirin, “Vezirköprü’de 2012-2017 Yılları Arasında Gerçekleştirilen Kurtarma Kazıları Üzerine Gözlemler”, *Uluslararası Amisos Dergisi*, Cilt 5, Sayı 8, 2020, s. 180.

Büyük İskender'in eline geçmiştir. Böylece bölgedeki Pers hâkimiyeti yerini Makedonyalılar'a bırakmıştır⁵³.

Yunan coğrafyasında Hellenistik Dönem Büyük İskender'in ölümü ile başlamıştır. Büyük İskender'in ölümüyle kurduğu İmparatorluk parçalanmış ve bu İmparatorluğun kalıntılarından Kuzey Anadolu'da birkaç krallık ortaya çıkmıştır. Bunlardan biri de, MÖ 281 tarihinde kral unvanını alan kurucusu I. Mithridates'in (Mitridat Krallığı) adıyla da anılan Pontus Krallığı'dır⁵⁴.

MÖ 120 yılında tahta geçen ve yaklaşık 60 yıl egemenlik süren VI. Mithradates Eupator, büyük ideallere sahip, hırslı bir kişiliktir. Hırsı Mithradates'i büyük fetihlere sürüklemiş ve Romalılar ile karşı karşıya gelmiştir. Romalılara karşı üç aşamalı savaş yapmış ve (MÖ 89-85; MÖ 83-82; MÖ 73-63) üçünde de muazzam zaferler kazanmıştır⁵⁵. MÖ 66 yılında VI. Mithradates Eupator'un, ordusu Romalı komutan Pompeius'un ordusu ile karşılaşmıştır. Meydana gelen savaşta Mithradates'in ordusu Roma ordusu tarafından yenilgiye uğratılmıştır. VI. Mithradates Eupator ise, savaş alanından kaçarak Karadeniz'i geçip Kırım'a çekilmiş ve MÖ 63 yılında burada intihar ederek hayatına son vermiştir⁵⁶.

Pontus Devleti'nin son Kralı VI. Mithradates Eupator'un mağlubiyeti ve ölümünden sonra, güçlü, büyük Roma Komutanı Pompeius, Roma ordusunun kuzey Anadolu fetihlerini hazırlamakla görevlendirilmiştir. Pontus devletinin odak merkezi ve birkaç liman kentleri eski Bithynia Krallığı ile birleştirilerek Pontus ve Bithynia Eyaleti oluşturulmuştur⁵⁷. Pompeius tarafından vazifeleri denetlemek olan, batıda Pompeiopolis'den, doğuda Eupatoria-Magnopolis'e bağlanan yeni kentler kurulmuştur. Bu yeni kentlerden biri, ismi Strabon tarafından tanımlanan Neapolis'tir⁵⁸. Roma çağının ilk asrında Neapolis (Harita 3) adıyla bilinen kent daha

⁵³ Yiğitpaşa ve Şirin, Vezirköprü'de 2012-2017 Yılları Arasında Gerçekleştirilen Kurtarma Kazıları Üzerine Gözlemler", s. 180; Muzaffer Duran, "Pers (Akhaimenid) Bağlamında Sakalar", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 3, 2019, s. 753; Yalçın Gülçin, *II. Philippos Ve III. Aleksandros Döneminde Makedonya Krallığı*, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın 2014, s. 80.

⁵⁴ Tønnes Bekker-Nielsen, "Neoklaudiopolis'in Araştırma Tarihi Üzerine Notlar (Vezirköprü, Samsun İli)", *Türk Tarih Kurumu Höyük Dergisi*, Sayı: 6, 2013, s. 41.

⁵⁵ Akın Temür ve Semanur Karadeniz, "Neoklaudiopolis'ten Bir Grup Roma Seramiği", *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Sonbahar Özel Sayı, s. 23; Bekker-Nielsen, vd., *Neoklaudiopolis Antik Kenti (Vezirköprü, Samsun)*, s. 13.

⁵⁶ Bekker-Nielsen, vd., *Neoklaudiopolis Antik Kenti (Vezirköprü, Samsun)*, s. 13.

⁵⁷ Temür ve Karadeniz, "Neoklaudiopolis'ten Bir Grup Roma Seramiği", s. 23.

⁵⁸ Tønnes Bekker-Nielsen, "350 Years Of Research On Neoklaudiopolis (Vezirköprü)", *Orbis Terrarum Vol.11*, Syddansk Universitet (University Of Southern Denmark), 2013, s. 3; Temür ve

sonra Roma İmparatoru Claudius'a (MS 41-54) isnaden Neoklaudiopolis (Claudius'un yeni kenti) olarak değiştirilmiştir⁵⁹ (Harita 4). Neoklaudiopolis adını kentte bulunan bronz sikkelerde de görmekteyiz. Neoklaudiopolis otoritesi kendi bronz sikkelerini basma hakkına da sahipti. MS 2. yüzyılın başlarından MS 3. yüzyılın başlarına kadar Neoklaudiopolis adını taşıyan sikkeler basılmıştır. Temel değer birimi Romalıların As'ına denk düşen Assarion'dur.

Roma İmparatorluğu'nun MS 395 yılında Doğu ve Batı olarak ayrılmasıyla Bizans toprağı olan Vezirköprü, Roma Dönemi'ndeki görkemini sürdürmeye devam etmiştir. Bizanslılar (Doğu Roma) Dönemi'nde ise Fezimon ve Teokliopolis adlarıyla anılmış ve daha sonra ana tanrıçanın suyu anlamına gelen Andrapa olarak anılmaya başlamıştır. Zaman içerisinde bu isim hem kentin ismi hem de piskoposluk merkezinin ismi olarak kullanılmıştır⁶⁰.

2.3. Yüzey Araştırmaları

Vezirköprü ile ilgili ilk araştırma ve yüzey araştırmaları 1940-1941 yıllarında Türk Tarih Kurumu adına Samsun Bölgesinde kazı yapan Kılıç Kökten, Nimet Özgüç ve Tahsin Özgüç'dür. Bu dönemde Samsun, Kavak, Lâdik, Havza, Vezirköprü, Havza, Merzifon, Suluova, Amasya bölgesinde tetkik gezileri yapmışlardır⁶¹. Daha sonra Dangat 1970 yılında Samsun ve çevresinde Kızılırmak havzasını ve Vezirköprü ilçesini dolaşmış ayrıca Tepecik Tepe'yi gezmiştir⁶². Ayrıca Dangat'ın Demir Çağı yerleşimleri için yaptığı araştırmalarda Bafra, Alaçam ve Vezirköprü İlçeleri'nin kesiştiğı Bengü Köyü'nde bulunan bir grup bronz eseri de yayınlamıştır⁶³. Dangat Vezirköprü Oymaağaç Höyük'ten Demir Çağı'na

Karadeniz, "Neoklaudiopolis'ten Bir Grup Roma Seramiğı", s. 23.

⁵⁹ Bekker-Nielsen, vd., *Neoklaudiopolis Antik Kenti (Vezirköprü, Samsun)*, s. 16; Temür ve Karadeniz, "Neoklaudiopolis'ten Bir Grup Roma Seramiğı", s. 23; Yiğitpaşa ve Şirin, "Vezirköprü'de 2012-2017 Yılları Arasında Gerçekleştirilen Kurtarma Kazıları Üzerine Gözlemler", s. 180.

⁶⁰ Temür ve Karadeniz, "Neoklaudiopolis'ten Bir Grup Roma Seramiğı", s. 23; Yiğitpaşa ve Şirin, "Vezirköprü'de 2012-2017 Yılları Arasında Gerçekleştirilen Kurtarma Kazıları Üzerine Gözlemler", s. 180.

⁶¹ Kökten, Özgüç ve Özgüç, "1940 ve 1941 Yılında Türk Tarih Kurumu Adına Yapılan Samsun Bölgesi Kazıları Hakkında İlk Kısa Rapor", s. 361.

⁶² Sağlam, *Eski Çağ'da Vezirköprü ve Çevresi*, s. 5; James A. Dangat, "A Site Survey along the South Shore of Black Sea", *The Proceedings of the Xth International Congress of Classical Archaeology*, Vol. I, Ankara, 1978, 245-258.

⁶³ Aktaş, Roma İmparatorluk Dönemi'nde Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi Yerleşimleri, s. 25.

tarihlendirdiği çanak çömlek parçaları toplamıştır. Ancak bu araştırmanın sonuçlarını 8 yıl sonra yayınlamıştır⁶⁴.

1971-1977 yılları arasında Türk Tarih Kurumu, Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ve İstanbul Üniversitesi adına, U. Bahadır Alkım'ın başkanlığı altında, Handan Alkım, Önder Bilgi, Ali Muzaffer Dinçol, Jak Yakar, Nihat Sümer, Dayenne Meijer, Sarpol Başar İzgiz, Aziz Albek, Atilla Aytimür, Michelle Oberman ve Sabahattin Ağaldağ'dan oluşan bir kurul tarafından Samsun Bölgesinde araştırmalar yapılmıştır (Bu kurul 1973 yılında yapılan araştırma için oluşturulan kuruldur)⁶⁵. U. Bahadır Alkım ve ekibi, Samsun sınırları içinde Havza, Bafra, Lâdik, Samsun Merkez İlçe, Alaçam, Çarşamba, Vezirköprü, Kavak ilçelerinde araştırmalar yapmışlardır⁶⁶. 1972 ve 1973 yılında U. Bahadır Alkım'ın gerçekleştirdiği yüzey araştırmalarında Oymaağaç Höyüğü ile ilgili ilk bilimsel bilgileri öğrenmekteyiz⁶⁷.

Önder Bilgi, 1987 – 1988 ve 1997 – 1999 yıllarında İkiztepe'de özellikle mezarlıkta ele geçirilmiş olan çok sayıdaki arsenikli bakır eserin, imal edilmiş oldukları bakır ve arsenik yataklarını saptamak amacıyla, Samsun ili, Bafra, Havza ve Vezirköprü, Amasya ili, Merzifon ve Gümüşhacıköy ilçeleri ile Sinop ili, Durağan ilçesinde, yüzey araştırmaları gerçekleştirmiştir⁶⁸. 1995 ve 1996 yıllarında Mehmet Özsait Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün izni ile İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi adına Amasya-Merzifon ve Gümüşhacıköy'de yüzey araştırmalarına başlamıştır. 1996 yılı araştırmaları Amasya'nın Gümüşhacıköy, Hamamözü, Merzifon, Suluova, Göynücek; Samsun'un Vezirköprü ve Lâdik ilçelerinde gerçekleştirilmiştir. Vezirköprü'nün Gümüşhacıköy'e sınır olan Kunduz Dağları'ndan ve Abhaz Çayırı'ndan girilerek Soğulcak, Karapınar, Gömlekhisar, Hayranlı, Tekkekıran Mahalleleri araştırılmıştır⁶⁹.

⁶⁴ Rainer Maria Czichon ve Mehmet Ali Yılmaz, “Vezirköprü/ Oymaağaç Höyük-Nerik (?) Projesi”, *Anadolu'nun Zirvesinde Türk Arkeolojisinin 40 Yılı*, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara 2014, s. 340.

⁶⁵ U. Bahadır Alkım, “Samsun Bölgesi Çalışmaları (1973)”, *Türk Arkeoloji Dergisi*, Sayı: XXII- 1, 1975, s. 5.

⁶⁶ Aktaş, Roma İmparatorluk Dönemi'nde Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi Yerleşimleri, s. 25.

⁶⁷ Czichon ve Yılmaz, “Vezirköprü/Oymaağaç Höyük-Nerik (?) Projesi”, s. 340.

⁶⁸ Serdar Ünan, *Samsun ve Çevresi Mezar Tipleri ve Ölü Gömme Adetleri (M.Ö. III. bin – M.S. IV. yy.)*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya 2010, s. 12.

⁶⁹ Mehmet Özsait, “1995 ve 1996 Yıllarında Amasya –Merzifon ve Gümüşhacıköy Yüzey Araştırmaları”, *XV. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, II. Cilt, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara 1998, ss. 143-144.

1997 ve 1999 yılları arasında Şevket Dönmez, Samsun ili, Merkez, Bafra, Alaçam, 19 Mayıs, Tekkeköy, Çarşamba, Terme, Asarcık, Ayvacık, Kavak, Vezirköprü, Havza ve Lâdik ilçeleri; Sinop ili, Merkez, Erfelek, Gerze, Durağan, Boyabat ve Saraydüzü İlçeleri; Amasya İli, Merkez, Gümüşhacıköy, Hamamözü, Merzifon, Suluova ve Taşova İlçeleri ile Tokat İli, Merkez, Turhal ve Erbaa İlçelerinde yüzey araştırmaları yapmıştır⁷⁰. Şevket Dönmez'in Vezirköprü'de gerçekleştirdiği yüzey araştırmasında Oymaağaç Höyük'te İlk Tunç Çağı II-III, Geç Demir Çağı ve Hellenistik Dönem'in yanı sıra Orta Tunç Çağı'na işaret eden çanak-çömlek parçaları bulunmuştur⁷¹.

2001 tarihinde Mehmet Özsait başkanlığındaki ekip tarafından Amasya'nın Merkez ilçe, Merzifon, Suluova, Gümüşhacıköy ilçeleriyle Samsun'un, Amasya iline sınır olan Vezirköprü, Havza ve Lâdik ilçelerinde yüzey araştırmaları yapmıştır⁷². Vezirköprü, Havza ve Lâdik ilçelerinde yapılan yüzey araştırmalarında, Kalkolitik Çağ'dan Ortaçağ'a dek giden bir sürece işaret eden buluntular tespit etmiştir⁷³.

2005-2006 yıllarında Oymaağaç Höyüğü'nde Berlin Freie Üniversitesi'nden Rainer Maria Czichon tarafından yüzey araştırmaları gerçekleştirilmiştir⁷⁴. Oymaağaç Höyük ve yakın çevresindeki yüzey araştırmalarında, Hitit çivi yazılı tablet parçalarına ve Asur Koloni Çağı, Hitit Çağı, Orta Demir Çağı'na ait çanak-çömlek parçalarına rastlanmıştır. Oymaağaç Höyüğü'nde Jeomagnetik ölçümlerden ve yüzey araştırmalarından elde edilen bilgiler ışığında, Rainer Maria Czichon başkanlığındaki kazı çalışmalarına, 2007 yılından bu yana devam edilmektedir⁷⁵. Daha sonra 2013 yılında Tønnes Bekker-Nielsen Vezirköprü ve Havza İlçeleri'nde, Roma İmparatorluğu'na ait izleri ve özellikle de yolları araştırmak amacıyla bir yüzey araştırması gerçekleştirmiştir⁷⁶.

Vezirköprü'de son yıllarda yapılan yüzey araştırmaları 2018 ve 2019 yıllarında Akın Temür tarafından gerçekleştirilmiştir. 2018 yılında yapılan yüzey

⁷⁰ Ünan, Samsun ve Çevresi Mezar Tipleri ve Ölü Gömme Adetleri (M.Ö. III. bin – M.S. IV. yy.), s. 12

⁷¹ Şevket Dönmez, “1997-1999 Yılları Yüzey Araştırmalarında İncelenen Samsun-Amasya İlleri İ. Ö. 2. Binyılı Yerleşmeleri”, *Türk Tarih Kurumu Belleten*, Cilt LXV, Sayı 244, Aralık 2001, s. 881.

⁷² Mehmet Özsait, “2001 Yılı Samsun ve Amasya Yüzey Araştırmaları”, *20. Araştırma Sonuçları Toplantısı 2. Cilt*, Kültür Bakanlığı Dösim Basımevi, Ankara 2003, s. 127.

⁷³ Aktaş, Roma İmparatorluk Dönemi'nde Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi Yerleşimleri, s. 26.

⁷⁴ Czichon, “Oymaağaç-Vezirköprü Yüzey Araştırması 2006”, s. 187.

⁷⁵ Ünan, Samsun ve Çevresi Mezar Tipleri ve Ölü Gömme Adetleri (M.Ö. III. bin – M.S. IV. yy.), s. 13.

⁷⁶ Aktaş, Roma İmparatorluk Dönemi'nde Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi Yerleşimleri, s. 26.

araştırması Vezirköprü ilçesine bağlı 27 mahallede (köyde) gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmalar özellikle Roma kalıntılarının yoğunlaştığı İstavloz (İstavroz) Çayı çevresinde bulunan mahallelerde gerçekleştirilmiştir. 2018 yılı araştırmaları sırasında, tescilli olanlarla birlikte, tümölüs, kale ve yamaç yerleşimi, höyük, taş sandık ve kaya mezarı, köprü ve mimari yapı kalıntısı, çok sayıda işlik, sütun başlığı, sütun ve sütun altlığı, lahit, mimari yapı elamanı, mezar steli, mil taşı ayrıntılı bir şekilde araştırılıp kayıt altına alınmıştır. İncelenen yerleşim alanlarında özellikle Demir, Roma ve Bizans seramiklerinin yoğunlaştığı görülmüştür. Bununla birlikte Tunç Çağ'ına kadar uzanan seramik buluntularına da azda olsa rastlanmıştır⁷⁷. 2019 yılında yapılan araştırmalarda Vezirköprü'nün kuzey ve batısındaki 45 mahalle değerlendirme kapsamına alınmıştır. İncelenen yerleşim alanlarında çok sayıda pres denge ağırlıkları, mimari yapı elemanları, devşirme mermer malzemeler, sütun başlıkları, sütunlar, işlikler, höyükler, kabartmalı ve yazıtlı mezar stelleri, taş sandık ve taş örgü mezarlar, pişmiş toprak lahit, Ortaçağ nekropol alanları ve yerleşimleri, kale yapıları, sarnıç, basamaklı tünel, kaya mezarları, Roma nekropol alanları, yamaç yerleşimleri tespit edilmiştir. Bunların yanı sıra Tunç, Demir, Hellenistik, Roma, Ortaçağ ve Geç Antik Dönem'e tarihlenen çok sayıda seramik ve kiremit parçalarına da rastlanılmıştır⁷⁸.

2.4. Kazılar

Samsun ili Vezirköprü ilçesinde 1940'lı yıllardan itibaren çeşitli inceleme ve yüzey araştırmaları yapılmıştır. Ancak Vezirköprü'de düzenli bir araştırma ve kazı ilk defa Oymaağaç Höyük'te yapılmıştır. 2005 yılında Oymaağaç'ta başlanılan yüzey araştırmaları 2007 yılında kazı çalışmalarına dönüşmüş olup kazılar günümüze dek devam etmektedir⁷⁹.

Diğer bir kazı ise; Samsun Müzesi Müdürlüğü uzmanlarınca Samsun İli, Vezirköprü (*Neoklaudiopolis*) İlçesi, Cumhuriyet Mahallesi, III. Derece Arkeolojik Sit alanını kapsayacak şekilde 2012-2017 yıllarında temel hafriyat ile sokaklardaki

⁷⁷ Akın Temür ve Davut Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", *History Studies*, Doç. Dr. İlknur Mangır Karagöz Armağanı, 12/2, Nisan 2020, ss. 619-654; Temür, vd., *2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu*, ss. 3-25.

⁷⁸ Akın Temür, Davut Yiğitpaşa, Bünyamin Kıvrak, Özkan Özbilgin, Murat Sarıgül ve Semanur Karadeniz, 2019 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu, ss. 3- 33.

⁷⁹ Rainer M. Czichon, I. Oymaağaç-Nerik Kazı Çalışma Raporu 2007, ss. 1- 13; Rainer M. Czichon, Oymaağaç Höyük (Nerik) Kazı Raporu 2019.

kanalizasyon ve yağmur suyu alt yapı şebekesi döşeme kazı çalışmaları kapsamında kazı ve temizlik çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalarda 12 adet taş sandık mezar, taş taban, temel duvar kalıntıları, su akarı tespit edilmiştir. Bu mezarlardan çanak çömlek parçaları, cam kaide parçaları, 1 adet kırık cam şişe, 3 adet altın küpe, 1 adet cam unguentarium, 3 adet cam bilezik, 1 adet kırık pişmiş toprak testicik, 2 adet cam şişe, 3 adet gümüş yüzük, 1 adet kırık bronz bileziğe ait parçalar, 1 adet kolyeye ait yuvarlak cam boncuk, 1 adet gümüş Roma sikkesi, frit borucuklar ve diğer taneler ele geçirilmiştir⁸⁰.

⁸⁰ Yiğitpaşa ve Şirin, “Vezirköprü’de 2012-2017 Yılları Arasında Gerçekleştirilen Kurtarma Kazıları Üzerine Gözlemler”, s. 179.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

VEZİRKÖPRÜ ROMA DÖNEMİ YERLEŞİMLERİ

2018-2019 yıllarında Akın Temür ve oluşturduğu ekiple yapılan “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu” yüzey araştırmalarında toplam 23 adet Roma yerleşimi saptanmıştır. Bu saptanan yerleşimler; Akören, Avdan, Boğazkoru, Büyükkale, Çal, Çekalan, Esen, Hacıkurt, İnkaya, Kabalı, Kaplancık, Karkucak, Meşeli, Oruç, Örencik, Saray, Sarıyar, Tekkekıran, Tepeören, Türkmen, Yarbaşı, Yağınözü ve Yürükçal Mahalleleri’dir⁸¹ (Harita 2).

3.1. Akören Mahallesi

Akören Mahallesi Vezirköprü ilçe merkezinin 4 km. kuzeyinde bulunmaktadır. Kuzeyinde Oymağaç Mahallesi ve güneyinde Adatepe Mahallesi yer almaktadır. Akören Mahallesi’nde birkaç mevkii de araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırmalarda Akören yolunun 60 m. kuzeyinde bir yamaç yerleşim tespit edilmiştir⁸². Bu yamaç yerleşimi üzerinde yapılan araştırmalarda Demir, Roma ve Bizans Dönemleri’ne ait seramikler tespit edilmiştir⁸³. Daha önceden de Akören Mahallesi’nde Roma Dönemi özelliği gösteren nekropol alanları tespit edilmiştir⁸⁴. Akören’de lahit mezar, taş sandık mezar⁸⁵, khamosorion mezar, antik taş ocağı gibi Roma Dönemi’ne ait buluntular ortaya çıkarılmıştır. Akören Mahallesi’nin, Kayalı Mevkii sınırları içerisinde ortaya çıkarılan khamosorion mezar tahrip edilmiş ve kapak taşları kırılmıştır (Şekil 1)⁸⁶. Khamosorion mezarların kapak taşlarının stil özelliğinden dolayı, bu mezar Roma Çağı’na tarihlenmiştir⁸⁷. Ortaya çıkarılan

⁸¹ Samsun İlinin Büyükşehir olmasından dolayı Vezirköprü’deki köyler mahalle adını almıştır. Vezirköprü İlçe merkezindeki mahalleler ile karıştırılmamalıdır.

⁸² Temür ve Yiğitpaşa, “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları”, s. 624.

⁸³ Temür, vd., *2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu*, s. 7; Temür ve Yiğitpaşa, “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları”, s. 624.

⁸⁴ Ünan, Samsun ve Çevresi Mezar Tipleri ve Ölü Gömme Adetleri (M.Ö. III. bin – M.S. IV. yy.), s. 16.

⁸⁵ Yiğitpaşa ve Şirin, “Vezirköprü’de 2012-2017 Yılları Arasında Gerçekleştirilen Kurtarma Kazıları Üzerine Gözlemler”, s. 206.

⁸⁶ Seyfullah Gül, *Vezirköprü Yöresinin Kültür Turizmi* Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Yayımlanmamış Doktora Tezi, Samsun 2015, s. 90; Temür ve Karadeniz, “Neoklaudiopolis’ten Bir Grup Roma Seramiği”, s. 23.

⁸⁷ Ünan, Samsun ve Çevresi Mezar Tipleri ve Ölü Gömme Adetleri (M.Ö. III. bin – M.S. IV. yy.), s. 33.

buluntular ve yapılan araştırmalar ışığında Akören Mahallesi’nde Roma yerleşimi olduğu ve Neoklaudiopolis⁸⁸ antik kenti kalıntıları olduğu saptanmıştır.

3.2. Avdan Mahallesi

Vezirköprü merkezinin 7 km. kuzeybatısındadır. Mahallenin 200 m. güneyindeki Tepe Mevkii’nde (Bayrak Tepe), eski su deposunun bulunduğu doğu-batı yönlü bir tepe üzerinde, bir kale yerleşimi tespit edilmiştir⁸⁹. Üzerinde 45 m. uzunluğunda, işlenmemiş taşlardan oluşan ve yer yer izlenebilen bir duvar sırası tespit edilmiştir. Duvarın tam ölçüsü alınamamaktadır. Alanın sonraki dönemlerde mezar olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Kalede çok sayıda kaçak kazı çukuru tespit edilmiştir. Ayrıca Tunç yoğun olmak üzere Demir ve Roma Dönemleri’ne ait seramikler tespit edilmiştir⁹⁰.

Mahallenin 1 km. kuzeybatısındaki Köprübaşı Mevkii’nde bir yamaç yerleşimi tespit edilmiştir. Yerleşim Oymaağaç Höyüğü’nün 1,8 km. güneybatısında kalmaktadır. 200 m²’ lik bir alana yayılmış yerleşim üzerinde ağırlıklı olarak Demir ve Roma Dönemi seramikleri, pitos (21 cm. çapında ve 3 cm. kalınlığındadır) ve taş mezar plakaları tespit edilmiştir⁹¹. Avdan mahallesi camisinin çevresinde bir adet Roma Dönemi’ne ait üzeri yazıtlı mezar steli de tespit edilmiş. Stel üçgen alınlıklı olup, alınlık üzerinde çelenk betimi yer almaktadır. Stel üzerinde görünebilen kısımda 17 satırlık bir yazıt yer mevcuttur (Şekil 2)⁹².

3.3. Boğazkoru Mahallesi

Vezirköprü merkezinin 13 km. güneydoğusunda yer almaktadır⁹³. Mahallenin hemen girişinde, köy yolunun 20 m. güneyinde, çeşme üzerinde mermer bir mezar steli bulunmaktadır (Şekil 3). Yukarıdan aşağı doğru daralan stelin üzerinde Latince

⁸⁸ Yiğitpaşa ve Şirin, “Vezirköprü’de 2012-2017 Yılları Arasında Gerçekleştirilen Kurtarma Kazıları Üzerine Gözlemler”, s. 206.

⁸⁹ Akın Temür ve Davut Yiğitpaşa, “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları”, *History Studies*, 12/6, Aralık 2020, s. 2868.

⁹⁰ Temür ve Yiğitpaşa, “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları”, s. 2868.

⁹¹ Temür ve Yiğitpaşa, “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları”, s. 2871.

⁹² Temür ve Yiğitpaşa, “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları”, s. 2878; diğer yazıtlı steller için bkz. Tonnes Bekker-Nielsen, Christian Hogel and Soren Lund Sorensen, “Inscriptions From Neoklaudiopolis/Andrapa (Vezirköprü, Turkey)”, *Epigraphica Anatolica* 48, 2015, ss. 115–136.

⁹³ Temür ve Karadeniz, “Neoklaudiopolis’ten Bir Grup Roma Seramiği”, s. 23.

15 satır yazıt yer almaktadır. Mezar steli 130 cm. yüksekliğinde, 66 cm. alt genişliğe sahiptir. Roma Dönemi'ne tarihlenmiştir⁹⁴.

Boğazkoru Mahallesi'nin, Maltepe Mevkii'nde, yer alan Maltepe Yamaç Yerleşimi olarak tescili bulunan yerleşimin en yüksek noktasında, Maltepe Tümülsü yer almaktadır. 200 m²'lik geniş bir alana yayılmış durumda olan yerleşim üzerinde; Demir, Geç Demir, Roma ve Ortaçağ Dönemleri'ne tarihlenen çok sayıda seramik tespit edilmiştir⁹⁵. Boğazkoru mahallesi içerisinde yapılan araştırmalarda çok sayıda işlik, lahit, mimari yapı parçaları, yazıtlı stel parçaları ve mezarların saptanmış olması Boğazkoru Mahallesi'nin önemli bir Roma yerleşimi olduğunu ortaya koymaktadır⁹⁶.

3.4. Büyükkale Mahallesi

Vezirköprü'nün 15 km. güneyine konumlanmıştır. Büyükkale Mahallesi'nin 200 m. güneyinde tescilli Büyükkale yerleşimi yer almaktadır. Kale araziye hâkim bir kayalık alan üzerinde bulunmaktadır. Kalenin en üst noktasında batı köşesinde yer alan, kayaya oyulmuş, korunabilen 14 tane nizamlı basamakla kalenin en uç noktasına çıkılmaktadır (Şekil 4). Bu bölüme yakın olarak yapılmış, 4 m. çapında ve 6 m. derinliğinde bir sarnıç bulunmaktadır. Kaya üzerine oyuk olarak yapılan sarnıcın iç bölümü tuğla ile örülerek, yüzeyi sıvanmıştır (Şekil 5). Surlarda Hellenistik Döneme ait çok veri olmamakla birlikte, aynı bölümün üzerine Roma Dönemi'nde yer yer tuğla ile desteklenmiş, yer yer 4 m.'ye kadar korunmuş, moloz taş örgülü horosan harçlı sur duvarları gözlemlenmiştir⁹⁷. Saldırıya açık bölümde 1.30 m. kalınlığında, 5.80 m. uzunluğunda dış payanda duvarları ile iç bölümde yer yer iç yapılaşmaya ait duvar kalıntıları görünmektedir. Surun altında 15 cm. çapında pişmiş toprak künk ve Roma seramikleri tespit edilmiştir⁹⁸.

⁹⁴ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 631.

⁹⁵ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 626.

⁹⁶ Temür, vd., 2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu, ss. 17- 19; Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 626.

⁹⁷ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2868.

⁹⁸ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2868.

3.5. Çal Mahallesi

Çal Mahallesi (Çalköy), Vezirköprü ilçe merkezinin 4 km. kuzeydoğusunda yer almaktadır⁹⁹. Çal Mahallesi'nde, Kayalı Mevkii'nin kuzeyinde, tescilli Camii Tepesi Höyüğü yer almaktadır. Höyüğün yayılım alanı İstavloz Çayı'na kadar uzanmaktadır. Üst bölümünde ise, mezarlık alanı mevcuttur. Höyüğün üzerinde Tunç, Demir, Roma ve Bizans Dönemleri'ne tarihlenen seramik buluntusu tespit edilmiştir¹⁰⁰.

Çalköy'ün cami avlusunu çevreleyen duvarın dış bölümüne yatay olarak yerleştirilmiş, mermerden yapılmış üçgen alınlıklı, yazıtlı bir Roma Dönemine ait mezar steli tespit edilmiştir. Stel 112x55 cm. ölçülerindedir. Stel üzerinde 19 satır Latince yazıt ve altında balta ve orak tasvirleri bulunmaktadır. Stelin üçgen alınlığı üzerinde üç yapraklı çiçek rozeti yer almaktadır. Üçgen alınlığın uç kısmı kırıktır¹⁰¹ (Şekil 6). Cami avlusundaki bu stel daha önce de Tønnes Bekker-Nielsen ve Kristina Winther-Jacobsen tarafından da incelenmiştir. Bu stel üzerindeki yazıtın fotoğrafını ilk 1988 yılında Eckart Olshausen çekmiştir¹⁰².

Çal Mahallesi'nin Baykuşkaya Mevkii'nde, İstavloz Çayı'nın hemen yamacında, yamaç yerleşimi bulunmaktadır. Yamaç yerleşimi üzerinde çok sayıda Roma ve Bizans Dönemleri'ne ait seramik, kiremit ve pithos parçaları gözlemlenmiştir¹⁰³.

Çalköy'ün Vezirköprü'deki Roma yerleşimlerinden biri olduğunu, ortaya çıkarılan seramik, mermer bloklar, işlikler, temel blokları gibi parçalar ve malzemelerden anlayabilmekteyiz. Bunun yanı sıra Çal Mahallesi tarihi Kurtköprüsü güzergâhında yer almaktadır¹⁰⁴. Kurtköprü güzergâhı Tekkekıran (Vezirköprü), Kületek (Vezirköprü), Yürükçal (Vezirköprü) ve Çal (Vezirköprü) Mahallesi

⁹⁹ Temür ve Karadeniz, "Neoklaudiopolis'ten Bir Grup Roma Seramiği", s. 23.

¹⁰⁰ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 626

¹⁰¹ Temür, vd., 2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu, s. 4.

¹⁰² Tønnes Bekker-Nielsen ve Kristina Winther-Jacobsen, *Yüzey araştırması Vezirköprü ve Havza ilçesinde*, Rapor, Ekim 2013, s. 14.

¹⁰³ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 624.

¹⁰⁴ Tønnes Bekker-Nielsen and Rainer M. Czichon, "Ancient Roads And Bridges Of The Vezirköprü District", *Landscape Dynamics And Settlement Patterns In Northern Anatolia During The Roman and Byzantine Period*, Kristina Winther-Jacobsen and Lâtife Summerer (eds.), Stuttgart 2015, s. 30.

üzerinden Vezirköprü'ye ulaşmaktadır¹⁰⁵. Roma Döneminde de Vezirköprü'den Kızılırmak üzerinden Bafra'ya ticari kervan yolu kullanıldığı bilinmektedir¹⁰⁶. Kızılırmak'ın güneyindeki eski kervan yolu rotası Vezirköprü Çal– Güldere – Kabalı – Kaplancık – Özyörük – Yolpınar – Gökalan – Akalan – Yundağı – Kapıkaya üzerinden Bafra'ya gitmekteydi. Bu rota Vezirköprü'de antik dönemden itibaren İkiztepe'ye de bakır rezervinin taşınmasında önemli rol oynamıştır¹⁰⁷.

3.6. Çekalan Mahallesi

Çekalan Mahallesi Vezirköprü ilçe merkezinin 11 km. kuzeydoğusunda bulunmaktadır¹⁰⁸. Çekalan Mahallesi'nin 300 m. güneyinde, Kocakarıpınarı adı verilen mevkiide tescilli yamaç yerleşiminin üzerinde kule yapısı yer almaktadır. Kulenin etrafındaki yamaç yerleşimi üzerinde yapılan araştırmalarda, dağınık şekilde Tunç, Demir, Hellenistik, Roma ve Bizans Dönemleri'ne ait çok sayıda seramik buluntusu gözlemlenmiştir. Bu da söz konusu bölgenin, oldukça erken dönemlerden itibaren savunma amacıyla kullanılmış olabileceğini göstermesi açısından oldukça önemlidir¹⁰⁹. Çekalan Mahallesi, Armutarası Mevkii'nde bir tümülüs tespit edilmiş olup I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescil edilmiştir. Armutarası Mevkiinde yer alan tümülüs ortalama 25 m. çapında ve 3 m. yüksekliğindedir¹¹⁰. Tümülüs olasılıkla Hellenistik ya da Roma Dönemine aittir.

3.7. Esen Mahallesi

Esen Mahallesi (Esenköy), Vezirköprü'nün 13 km. güneyinde yer alır. Esen ile Halkahavli Mahalleleri arasında, Esen Mahallesi'nin 1.6 km. batısında, Evkaya Mevkii'nde, tescilli Evkaya Kaya Mezarı bulunmaktadır. Kaya mezarının yanı başındaki arazide yaklaşık 100 m. çapındaki bir bölgeye yayılmış durumda bir yamaç yerleşimi tespit edilmiştir. Yamaç yerleşimi üzerinde yoğun miktarda mezar

¹⁰⁵ Gül, Vezirköprü Yöresinin Kültür Turizmi, s. 338.

¹⁰⁶ Bafra İkiztepe- Nerik (Vezirköprü) Kültür Yolu, s. 45

¹⁰⁷ Bafra İkiztepe- Nerik (Vezirköprü) Kültür Yolu, s. 45.

¹⁰⁸ Temür, vd., 2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu, s. 24.

¹⁰⁹ Temür ve Yiğitpaşa, “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları”, s. 622.

¹¹⁰ T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Samsun Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü, 75788673-050.01.04/55.11/278/ 1526, (Samsun ili, Vezirköprü İlçesi, Çekalan Mahallesi, 176 ve 1578 parseller 30.06.2017 tümülüs.), Samsun 2017; Temür ve Yiğitpaşa, “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları”, s. 628.

kiremidi, Demir Çağ seramiği, az miktarda yeşil sırlı Bizans, Roma ve Geç Antik Dönem seramiği ile az miktarda taş mezar plakası tespit edilmiştir¹¹¹.

Zindankaya Mevkii, Tavsan Dağı'nın batı eteğinde bulunan Esenler Deresi'nin geçtiği vadi üzerinde yer almaktadır¹¹². Zindankaya Mevkii'nin 150 m. kuzeyinde, yolun 50 m. kuzeyinde, yaklaşık 2 m. yüksekliğinde, kayalık bir alan üzerinde, açık hava tapınım alanı tespit edilmiştir. Doğu-batı yönlü kayalık alanının doğusunda ve batısında yer yer düzleştirilmiş alanlar mevcuttur. Kayalık alanın olduğu bölgede (Şekil 7) çok sayıda Roma ve Geç Antik Dönem'e tarihlenen seramikler tespit edilmiştir¹¹³.

Zindankaya Mevkii'nin 250 m. kuzeydoğusunda, yolun 40 m. güneydoğusunda, Sandıkkaya olarak adlandırılan mevkide, 5 m. yüksekliğindeki kayalık bir alan üzerinde bir adet khamasorion tipi mezar tespit edilmiştir¹¹⁴. Mezarın kapakları tespit edilememiştir. Ancak kapakları koymak için oluşturulan profiller görülmektedir. Mezarın olduğu bu geniş arazi son derece düzdür. Alanda yapılan araştırmalarda çok yoğun bir seramik dağılımı gözlenmiştir. Günümüzde tarla olarak kullanılan bu geniş düz arazinin Neoklaudiopolis territoryumu içerisinde bulunan kırsal bir yerleşim olma olasılığı yüksektir¹¹⁵.

3.8. Hacıkurt Mahallesi

Vezirköprü merkezinin 4 km. doğusunda yer almaktadır¹¹⁶. Hacıkurt Mahallesi'nde yaşayan köylülerin Kilisekaya Mevkii olarak adlandırdığı bölgede bir yamaç yerleşimi tespit edilmiştir. Yamaç yerleşimi 16 m. yüksekliğindeki sarp kayalık bir alanda yer almaktadır. Kayalık alan üzerinde her hangi bir mimari yapılaşma saptanamamakla birlikte Tunç, Demir, Hellenistik, Roma, Bizans ve Ortaçağ Dönemleri'ne ait seramik parçaları tespit edilmiştir¹¹⁷.

¹¹¹ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2871.

¹¹² Sağlam, Eski Çağ'da Vezirköprü ve Çevresi, s. 73.

¹¹³ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2880.

¹¹⁴ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2876; Aktaş, *Roma İmparatorluk Dönemi'nde Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi Yerleşimleri*, s. 82.

¹¹⁵ Aktaş, *Roma İmparatorluk Dönemi'nde Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi Yerleşimleri*, s. 82.

¹¹⁶ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 625.

¹¹⁷ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 625; Temür, vd., *2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis*

Hacıkurt Mahallesi, Hozan Mevkii'sinde tarım arazisi üzerinde bir adet taş sandık mezar bulunmaktadır. Mezar 200x80 cm. boyutlarında ve 75 cm. derinliktedir. Mezar doğu-batı yönlü olarak yapılmıştır. Mezarın uzun kenarlarından biri eksik, kısa kenarlarından biri ise, toprağa gömülü vaziyettedir¹¹⁸. Mezar çevresinde Roma Dönemine ait seramik buluntuları tespit edilmiştir.

3.9. İnkaya Mahallesi

İnkaya Mahallesi, Vezirköprü merkezinin 10 km. kuzeybatısında yer alır¹¹⁹. Kuzeydoğusunda Örencik ve Avdan, batısında Ağcayazı, doğusunda Yağınözü Mahalleleri ile komşudur¹²⁰. İnkaya Mahallesi'nin 600 m. güneybatısında, İncesu-İnkaya yolunun 100 m. batısında, Höbeğin Doruk olarak adlandırılan mevkide bir höyük tespit edilmiştir. Höbeğin Doruk Höyüğü" olarak adlandırılan höyük üzerinde çok az Tunç, yoğun olarak Demir, Roma ve Geç Antik Dönemlere ait seramikler gözlemlenmiştir. Mahallenin içinde yapılan incelemelerde çok sayıda devşirme mermer malzeme tespit edilmiştir¹²¹.

3.10. Kabalı Mahallesi

Vezirköprü ilçe merkezinin 4 km. kuzeydoğusundadır¹²². Kaplancık ve Kabalı Mahalleleri'nin sınırlarının kesiştiği noktada yer alan Oluklu Mevkii'inde bir yamaç yerleşimi bulunmaktadır. Bu yamaç yerleşimine ait duvar kalıntıları geniş bir alana yayılmıştır. Yerleşim alanının kuzeye bakan bölümünün nekropol olarak kullanıldığı görülmektedir. Alanda yapılan incelemelerde Demir, Roma, Bizans ve yoğun olarak Ortaçağ'a ait olmak üzere karışık şekilde çok sayıda seramik buluntusu tespit edilmiştir¹²³. Kabalı Mahallesinde çok fazla sayıda devşirme malzeme

Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu, s. 8.

¹¹⁸ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 631.

¹¹⁹ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2872; Aktaş, *Roma İmparatorluk Dönemi'nde Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi Yerleşimleri*, s. 5.

¹²⁰ Geçmişten Günümüze Vezirköprü, s. 27.

¹²¹ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2872; Aktaş, *Roma İmparatorluk Dönemi'nde Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi Yerleşimleri*, ss. 5-6.

¹²² Temür ve Karadeniz, "Neoklaudiopolis'ten Bir Grup Roma Seramiği", s. 23.

¹²³ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 625.

bulunmaktadır. Bunlar dairesel ve dikdörtgen formlu bloklar, sütunlar, işlikler, çörlenler ve çeşme yapılarıdır¹²⁴.

3.11. Kaplancık Mahallesi

Vezirköprü merkezinin 19 km. kuzeydoğusunda, Kabalı Mahallesi'nin kuzeyinde yer almaktadır¹²⁵. Kaplancık Mahallesi'nde farklı mevkilerde 3 adet yamaç yerleşimi mevcuttur. İlk yamaç yerleşimi Kaplancık ve Kabalı Mahalleleri'nin kesiştiği kısımda yer alan Oluklu Mevkii'nde yer almaktadır¹²⁶. İkinci yamaç yerleşimi Bedesten Mevkii'nde yer almaktadır. Kaplancık Mahallesi'nin yaklaşık 2 km. güneybatısında yer alan yerleşime, sadece Kaplancık tarafından teknelerle ulaşılabilir¹²⁷. Yamaç yerleşimi kayalık alan içine inşa edilmiş olup kuzey-güney yönünde 30 m. doğu-batı yönünde 20 m. ölçülerindedir. Günümüzde hala görülebilen moloz taş örgülü 30 m.'lik istinat duvarı kuzey-güney yönünde inşa edilmiştir (Şekil 8). Yapılan incelemelerde yoğun olarak Roma Çağı seramiği başta olmak üzere Hellenistik ve Demir Çağlarına ait çok sayıda seramik tespit edilmiştir¹²⁸. Üçüncü yamaç yerleşimi Kaplancık Mahallesi'nin 500 m. güneyinde, Harmankaya adı verilen mevkide yer almaktadır. Kaplancık Kanyonu'nun kenarında yer alan Harmankaya yamaç yerleşimi üzerinde Tunç, Demir ve Roma Dönemi'ne ait seramik buluntusu tespit edilmiştir¹²⁹.

3.12. Karkucak Mahallesi

Vezirköprü merkezinin 4 km. güneyinde yer alır¹³⁰. Kuzeydoğuda Doyran, güneydoğuda Çamlıca, güneyinde Sarıyar, güneybatısında Kavakpınar,

¹²⁴ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 625; Temür, vd., *2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu*, s. 11.

¹²⁵ Temür ve Karadeniz, "Neoklaudiopolis'ten Bir Grup Roma Seramiği", s. 23.

¹²⁶ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 625; Temür, vd., *2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu*, s. 12.

¹²⁷ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 625.

¹²⁸ Temür, vd., *2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu*, s. 11; Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 625.

¹²⁹ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 625; Temür, vd., *2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu*, s. 12.

¹³⁰ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2879.

kuzeybatısında ise Boğazköy Mahalleleri ile komşudur¹³¹. Karkucak Mahallesi'nin yaklaşık 1.6 km güneyinde bulunan Doğancı Mevkii'nde, bir nekropol tespit edilmiştir. Nekropol kuzey-güney doğrultuda olup üzerinde yoğun Roma seramiği tespit edilmiştir. Nekropol alanı üzerinde önceki dönemlere ait çok sayıda kaçak kazı çukuru mevcuttur¹³².

3.13. Meşeli Mahallesi

Meşeli Mahallesi, Vezirköprü'nün 9 km. güneydoğusunda yer alır¹³³. Mahalle'nin 1 km. kuzeybatısında yer alan Ömer (Taşlık) Mevkii'nde bir yamaç yerleşimi mevcuttur. Yerleşim üzerinde Roma ve Ortaçağ Dönemleri'ne tarihlendirilen birçok seramik buluntusu tespit edilmiştir¹³⁴.

Meşeli Mahallesi'nin girişinin hemen sağ tarafında, mezarlığın yanındaki çeşme üzerinde devşirme olarak kullanılmış mil taşı ve sütun bulunmaktadır. Meşeli İlköğretim Okulu bahçesinin kenarına atılmış olarak, bir tanesi 2 parçaya ayrılmış 2 adet mil taşı bulunmaktadır¹³⁵. Meşeli Mahallesi'nde mil taşlarının mevcudiyetini Tønnes Bekker-Nielsen ve Kristina Winther-Jacobsen'in yaptığı yüzey araştırması raporunda da görmekteyiz¹³⁶.

3.14. Oruç Mahallesi

Vezirköprü'nün 15 km. güney batısında yer alır. Oruç Mahallesi'nin 2 km. kuzeyinde, Arıca yolunun hemen altında, Güney Mevkii'nde bir yamaç yerleşimi tespit edilmiştir. Yamaç yerleşimi yaklaşık 100 m. çapında bir alana yayılmış olup, yerleşim üzerinde yoğun olarak çatı kiremidi ve Roma Seramiği tespit edilmiştir¹³⁷. Mahalle'nin merkezinde yapılan incelemelerde çok sayıda devşirme malzeme tespit edilmiştir. Bunlar; pres denge ağırlıkları, işlikler, vaftiz teknesi gibi malzemelerdir.

¹³¹ Geçmişten Günümüze Vezirköprü, s. 330.

¹³² Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", ss. 2879-2880.

¹³³ Temür, vd., 2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu, s. 15.

¹³⁴ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 625.

¹³⁵ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 626.

¹³⁶ Bekker-Nielsen ve Winther-Jacobsen, Yüzey araştırması Vezirköprü ve Havza ilçesinde, ss. 2-4.

¹³⁷ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2872.

3.15. Örencik Mahallesi

Vezirköprü ilçe merkezinin 9 km. kuzeybatısında yer almaktadır. Mahallenin 1.2 km. kuzey batısında yer alan Tındaş Mevkii'nde, 21 m. yüksekliğinde kuzey-güney yönlü kayalık bir alan üzerinde, taş örgü mezarlardan oluşan bir Roma Nekropolü tespit edilmiştir (Şekil 9). Doğu batı yönlü olan mezarların içi doldurulmuş olduğu için birçok mezarın net bir ölçüsü alınamamıştır¹³⁸. Bu nekropol alanının 50 m. kuzeyinde, Küçükpınar Mevkii olarak adlandırılan bölgede de bir yamaç yerleşim tespit edilmiştir. Yamaç yerleşimi üzerinde üzerinde ağırlıklı olarak Roma seramiği ve Demir Çağı'ndan Ortaçağ'a kadar farklı dönemlere ait seramikler mevcuttur¹³⁹. Örencik Mahallesi'nin Kisecik Mevkiisi'nde de Roma Dönemi Kale yerleşimi ve nekropol alanı tespit edilmiştir. Kale içerisinde yoğunluk olarak Roma Çağı seramiği ve mezar kiremidiyle birlikte az sayıda Geç Demir Çağ'ı seramiği görülmektedir. Kalenin kuzey bölümü nekropol alanı olarak kullanılmış olup içerisinde 4 adet taş örgü mezar tespit edilmiştir¹⁴⁰. Bunların dışında birçok pres denge ağırlığı, işlik, sütun parçaları ve sütun başlıkları tespit edilmiştir¹⁴¹.

3.16. Saray Mahallesi

Vezirköprü İlçe merkezinin 18 km. kuzeybatısında yer alır. Saray Mahallesi'nin 1.7 km. doğusunda yer alan Taşlı Tarla Mevkii'nde (baraj kenarı) bir Ortaçağ yerleşimi tespit edilmiş ve bu yerleşim 500 m'lik geniş bir alana yayılmıştır. Yerleşim yerinde yoğun olarak Ortaçağ ve az miktarda Roma Dönemi seramiği tespit edilmiştir¹⁴². Mahallenin merkezinde yapılan araştırmalarda pres denge ağırlıkları, sütun kaidesi ve sütun parçaları tespit edilmiştir¹⁴³.

3.17. Sarıyar Mahallesi

Vezirköprü İlçe merkezinin 8.1 km. güneyinde yer almaktadır. Sarıyar Mahallesi'nin 1.5 km. kuzeyindeki Kurtluca Mevkii'nde kuzey-güney doğrultuda bir

¹³⁸ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2877.

¹³⁹ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", ss. 2870-271.

¹⁴⁰ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2868.

¹⁴¹ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2873.

¹⁴² Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2870.

¹⁴³ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2873.

yamaç yerleşimi tespit edilmiştir. Yamaç yerleşimi Cambaz Çayı'nın 200 m. doğusunda yer alan, Doğancı Tepesinde tespit edilmiş Roma Nekropolü'nün 500 m. doğusunda yer almaktadır. Geç Demir, Roma ve Geç Antik Dönem seramiklerinin de yoğun olduğu yerleşimde, taş mezar plakaları da gözlemlenmiştir¹⁴⁴.

3.18. Tekkekıran Mahallesi

Tekkekıran Mahallesi, Vezirköprü ilçesinin 13 km. güneydoğusunda yer almaktadır¹⁴⁵. Mahallenin batısında Aydoğdu, kuzeybatısında Kületek, kuzeydoğusunda Tatarkale Mahalleleri yer almaktadır. Mahallenin yakınından İstavroz Çayı geçmektedir¹⁴⁶. Tekkekıran'da İstavroz Çayı üzerinde tescilli Kurt Köprü¹⁴⁷ yer almaktadır. Kurt Köprüsünün diğer tarafı Havza sınırları içinde yer alan Kayabaşı Mahallesi'dir¹⁴⁸.

Mehmet Özsait'in 1995 ve 1996 yıllarında yaptığı yüzey araştırmasında Kurt Köprü ve Tekkekıran Mahallesi'nden bahsedilmektedir. Kurt Köprü Vezirköprü ile Havza'yı en kısa yoldan birbirine bağlamış ve yüzlerce yıldır kullanılmış bir köprüdür. Bunlardan iki tanesi üzerinde Grekçe yazıtlar mevcuttur (Şekil 10-11). Tekkekıran ile Kurt Köprü arasında kalan alanda Roma Dönemi yerleşmesine tanıklık eden seramikler de görülmüştür¹⁴⁹. Kurt Köprü 86 m. uzunluğunda ve 5 m. genişliğindedir. Köprü yüksek ayak ve yan taraflarında sivri kemerli iki gözden oluşmaktadır. Köprüde toplam üç adet kemer bulunmaktadır (Şekil 12). Köprü'nün üzerinde Roma ve Bizans Dönemleri'ne ait birçok devşirme malzeme görülmektedir¹⁵⁰. Kurt Köprü 2007-2009 yılları arasında restorasyon geçirmiş ve bu yüzden orijinalliğini kaybetmiştir¹⁵¹.

¹⁴⁴ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2871.

¹⁴⁵ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 621.

¹⁴⁶ Geçmişten Günümüze Vezirköprü, s. 343.

¹⁴⁷ Kurt Köprü ile ilgili bkz., F. Meral Halifeoğlu, Halide Sert ve Süheyla Yılmaz, "Tarihi Kurt Köprüsü (Mihraplı Köprü, Vezirköprü) Restorasyonu Proje ve Uygulama Çalışmaları", *Middle East Technical University Journal of the Faculty Architecture (METU JFA)*, Vol. 30, No. 2, 2013, ss. 81-104.

¹⁴⁸ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 623; Temür, vd., *2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu*, s. 24.

¹⁴⁹ Özsait, "1995 ve 1996 Yıllarında Amasya –Merzifon ve Gümüşhacıköy Yüzey Araştırmaları", s. 145; Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 623.

¹⁵⁰ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 623; Temür, vd., *2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis*

3.19. Tepeören Mahallesi

Vezirköprü İlçe merkezine 13 km. uzaklıktadır¹⁵². Mahallenin güneydoğusunda yer alan İstavroz Çayı'na yakın, geniş bir plato üzerinde geniş bir alana yayılmış çok sayıda seramik buluntusu tespit edilmiştir. Tespit edilen seramiklerden analiz için alınan birkaç örnekte yapılan araştırmalara göre Roma Dönemine tarihlendiği görülmüştür¹⁵³. Ancak birkaç tanesi Geç Roma Dönemine tarihlenmektedir. Çünkü kırmızı astarlı Pontus seramiği 3 formunda bir kap kaidesine ait parçalar mevcuttur¹⁵⁴.

Tønnes Bekker-Nielsen ve Rainer M. Czichon tarafından yapılan bir araştırmada Doyran Mahallesi'nden Tepeören Mahallesi'nde doğru gidilen güzergâhın Roma yolu olduğu ön görülmüştür¹⁵⁵. Roma yolunun kuzey-güney yönlü, Tepeören'in sağ tarafında yer aldığı düşünülmektedir¹⁵⁶.

Tepeören Mahallesi'nin Mezarlık Mevkii'nde bir yamaç yerleşimi tespit edilmiş olup yerleşim üzerinde; Hacıbey Deresi'ne kadar uzanan geniş bir arazide Demir, Geç Demir, Roma ve Ortaçağ Dönemleri'ne ait çok sayıda seramik tespit edilmiştir. Tepeören Mahallesi'nin merkezinde yapılan incelemelerde çok sayıda mimari yapı elamanı, mezar steli¹⁵⁷, işliğin ve mil taşları¹⁵⁸ bulunmuş olması bölgede yoğun bir yerleşim olduğunu göstermektedir¹⁵⁹.

3.20. Türkmen Mahallesi

Vezirköprü'nün 18 km. kuzeyinde yer alır. Mahallenin 3.5 km. kuzeybatısında, baraj gölünün 300 m. doğusunda, Terekkaya Mevkii adı verilen bölgede, bir kale yerleşimi tespit edilmiştir (Şekil 13-14). Kale yerleşimi içerisinde duvar yapıları, sarnıç ve mezarlarda mevcuttur. Bu alanda çok sayıda Roma Dönemi

Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu, s. 24.

¹⁵¹ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 623.

¹⁵² Temür ve Karadeniz, "Neoklaudiopolis'ten Bir Grup Roma Seramiği", s. 23.

¹⁵³ Bekker-Nielsen ve Winther-Jacobsen, *Yüzey araştırması Vezirköprü ve Havza ilçesinde*, s. 4; Temür ve Karadeniz, "Neoklaudiopolis'ten Bir Grup Roma Seramiği", s. 23;

¹⁵⁴ Bekker-Nielsen ve Winther-Jacobsen, *Yüzey araştırması Vezirköprü ve Havza ilçesinde*, s. 4.

¹⁵⁵ Bekker-Nielsen and Czichon, "Ancient Roads And Bridges Of The Vezirköprü District", s. 296.

¹⁵⁶ Bekker-Nielsen, vd., *Neoklaudiopolis Antik Kenti (Vezirköprü, Samsun)*, s. 72.

¹⁵⁷ Mezar steli için bkz. Tønnes Bekker-Nielsen and Christian Høgel, "Three Epitaphs from the Vezirköprü Region", *Epigraphica Anatolica* 45, 2012, ss. 153–160

¹⁵⁸ Mil taşları için bkz.; Tønnes Bekker-Nielsen, "New Milestones From Neoklaudiopolis", *Epigraphica Anatolica* 43, 2010, ss. 87–91.

¹⁵⁹ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 626.

seramik buluntusu da gözlemlenmiştir. Kalenin girişini kapatan 27 m. uzunluğunda sur duvarı kalıntıları görülmektedir. Kale yerleşimi içerisinde sarnıç yapısı yer almaktadır. Sarnıcın ağız kısmı darken aşağıya doğru genişleyerek giden bir yapıya sahiptir. Kalenin 100 m. doğusunda Domuzdamı Mevkii olarak adlandırılan kayalık alanda bir mağara yerleşimi mevcuttur¹⁶⁰.

3.21. Yağınözü Mahallesi

Vezirköprü merkezinin 7 km. kuzeybatısında yer almaktadır. Vezirköprü yolunun yaklaşık 300 m. kuzeyinde, Acısubaşı (Aculuk) Mevkii'nde, 31 m. yüksekliğinde bir höyük yer almaktadır. Zeynep Kızıltan'ın yaptığı araştırmalarda¹⁶¹ bahsi geçen höyük "Çakmak Höyük" olarak tanımlanmış ve tescil edilmiş olmasına karşın mahalle sakinleri tarafından bu isimle adlandırılan herhangi bir mevki ya da yer adının olmadığı gözlemlenmiştir¹⁶². Höyük Üzerinde yapılan incelemelerde Tunç, Geç Demir, Roma, Ortaçağ ve Geç Antik Çağ'a tarihlenen çok sayıda seramik buluntusu tespit edilmiştir. Mahalle merkezinde yapılan araştırmalarda pres denge ağırlığı, sütun parçası ve yüksekliği 115 cm. genişliği 52 cm. olan üzerinde 12 satır Grekçe yazıt yer alan bir mezar steli gibi çok sayıda devşirme mermer malzeme tespit edilmiş (Şekil 15)¹⁶³.

3.22. Yarbaşı Mahallesi

Vezirköprü ilçe merkezinin 11 km. güneydoğusunda yer almaktadır¹⁶⁴. Mahallenin batısında Elaldı, kuzeybatısında Tepeören ve doğusunda Köprübaşı Mahalleleri yer almaktadır¹⁶⁵. Yarbaşı Mahallesi'nde tescilli Kaledoruğu Höyüğü yer almaktadır. Höyük kuzeybatı-güneydoğu yönünde olup, güney ucu İstavloz Çayına kadar uzanmaktadır. Çok fazla kaçak kazı çukuru bulunan höyükte çukurlar içerisinde moloz taş örgülü tonozlar ve duvarlar görülmektedir. Höyüğün güneye bakan yamaç kısmında İstavloz Çayı'na doğru dağılmış seramik kalıntıları ile

¹⁶⁰ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", ss. 2869-2873.

¹⁶¹ Zeynep Kızıltan, "Samsun Bölgesi Yüzey Araştırmaları 1971-1972", *Belleten*, Cilt LVI, Ankara, s. 228.

¹⁶² Sağlam, *Eski Çağ'da Vezirköprü ve Çevresi*, s. 10; Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 2872; Zeynep Kızıltan, "Samsun Bölgesi Yüzey Araştırmaları 1971-1972", s. 228.

¹⁶³ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", ss. 2873-2878.

¹⁶⁴ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 627.

¹⁶⁵ Geçmişten Günümüze Vezirköprü, s. 344.

doludur. Yapılan araştırmada Demir, Hellenistik, Roma ve Ortaçağ'a tarihlenen seramik buluntuları tespit edilmiştir¹⁶⁶.

3.23. Yürükçal Mahallesi

Yürükçal Mahallesi Vezirköprü İlçe merkezinin 7 km. doğusunda, İstavloz Çay'ının güneyine konumlanmaktadır¹⁶⁷. Mahallenin doğusunda Kültetek, güneybatısında Çekmeden ve Karacaören, kuzeydoğusunda Güldere, güneyinde Hacılı, batısında Çal Mahalleleri yer almaktadır¹⁶⁸. Mahallenin hemen altından geçen İstavloz Çayı üzerinde köprü kalıntısı tespit edilmiştir¹⁶⁹.

2013 yılında Tønnes Bekker-Nielsen tarafından yapılan yüzey araştırmasında tespit edilen, söz konusu alanda Roma Dönemi'ne ait olduğu düşünülen köprünün kuzey-güney yönündeki 4. ayağı günümüze kadar ulaşmıştır. Köprünün ayakları arasındaki uzaklık yaklaşık 7 m. ölçülerindedir. Dere yatağının olduğu taraftaki ayaklar, mermer bloklardan oluşan 8x8 m. ölçülerinde bir zemin üzerinde oturmaktadır. Zemin blokları 20-40 cm. arasında değişen kalınlığa ve farklı ölçülere sahiptir. Bulunan köprü ayağı kalıntıları köprüden geçen bir yol olduğuna ve bu yolun izlerinin Güldere Mahallesi istikametine doğru gittiği görülmektedir. Fakat yolun nihai noktası belli değildir¹⁷⁰. Yürükçal Mahalle merkezinde İlköğretim Okulu'nun 100 m. güneyinde yer alan bir şahsın evinin bahçesinde Roma Dönemi'ne ait 70x47 cm. ölçülerinde, 18 cm. derinliğinde mermer ostotek kapağı tespit edilmiştir (Şekil 16)¹⁷¹.

¹⁶⁶ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 627.

¹⁶⁷ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 623.

¹⁶⁸ Geçmişten Günümüze Vezirköprü, s. 346.

¹⁶⁹ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 623.

¹⁷⁰ Bekker- Nielsen, vd., *Neoklaudiopolis Antik Kenti (Vezirköprü, Samsun)*, s. 80; Bekker-Nielsen ve Winther-Jacobsen, *Yüzey araştırması Vezirköprü ve Havza ilçesinde*, s. 43; Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 627;

¹⁷¹ Temür ve Yiğitpaşa, "Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları", s. 632.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ROMA DÖNEMİ SERAMİKLERİ

Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018-2019 Yüzey Araştırması'nda Kalkolitik Dönem'den, Bizans Dönemi'ne kadar geniş bir tarihsel aralığını kaplayan seramik buluntusu tespit edilmiştir. Araştırılan bu alanlarda tezin konusunu oluşturan Roma Dönemine ait malzemenin yoğunluğu oldukça fazladır. Ancak Vezirköprü'nün coğrafi şartları, seramiklerin bulunduğu yerler göz önüne alındığında nitelikli seramik bulmak oldukça zor olmuş ve bu nedenle Roma Dönemine ait nitelikli toplam 50 adet seramik tespit edilebilmiştir. Bu seramikler; kâseler, tabaklar, testiler, amphoralar, unguentarium, saklama, depolama ve günlük kullanım kap formlarından oluşmaktadır. Tespit edilen bu form grupları kendi içerisinde ayrılmış ve erken dönemden geç döneme doğru incelenmiştir.

4.1. Kâseler

Vezirköprü-Neoklaudiopolis Antik Kenti yüzey araştırmasında ele geçen kâse form grubu içerisinde toplam 16 adet kâse yer almaktadır. Birinci form; Akören Mahallesi'nde ele geçen Kat. No. 1'dir¹⁷². Bu kâse formu basit ağız kenarlı ve dışa çekik ağızlı, gövdesi içe doğru eğim yapmış (içbükey) şekildedir (bu form Hellenistik Dönemde yarım küre şeklindeki kupa formunun bir türevi olup, aynı zamanda Doğu Sigillata A grubunun taklitleridir)¹⁷³. Astar bulunmayan Kat. No. 1 kâsesin üzerinde yanma kaynaklı olabilecek siyah is lekeleri mevcuttur. Bu form tipinin renkleri genellikle kırmızı, kırmızımsı sarı ve kırmızımsı kahverengidir. Bu formun güneybatı Paphlagonia bölgesindeki benzerlerine baktığımızda; MÖ 1. yüzyıl ortaları ile MS 30'lu yıllara tarihlendiği görülmektedir.

İkinci form; Çal Mahallesi'nde tespit edilen Kat. No. 2 formudur. Bu formun kaidesi halka şeklidir. Genellikle halka şeklindeki bu kaideler, yarı küresel formlu ve konik kâselerin kaideleridir¹⁷⁴. J.W. Hayes bu formu Doğu Sigillata D (Kıbrıs Sigillatası) grubu konik formlu kaide profillerine benzetmektedir¹⁷⁵. Kat. No. 2 formunun kaide tabanından merkeze doğru cidarı incilir. Tabandan merkeze doğru

¹⁷² Temür ve Karadeniz, "Neoklaudiopolis'ten Bir Grup Roma Seramiği", s. 24.

¹⁷³ Ergün Laflı ve Gülseren Kan-Şahin, "Terra Sigillata And Red-Slipped Ware From Hadrianopolis in Southwestern Paphlagonia", *Anatolia Antiqua* XX, 2012, s. 55.

¹⁷⁴ Temür ve Karadeniz, "Neoklaudiopolis'ten Bir Grup Roma Seramiği", s. 24.

¹⁷⁵ John Walker Hayes, "Sigillate Orientali", *Atlante delle forme ceramiche II. Ceramiche Fine Romana nel Bacino Mediterraneo (Tardo Ellenismo e Primo Impero)* Enciclopedia dell'Arte Antica Classica e Orientale, Roma, 1985, ss. 5-6.

olan kısımda ise, içe doğru halka profili bulunmaktadır. Hamur içerisindeki gözle görülen tek katkı maddesi mikadır. Bunun yanı sıra iç ve dış yüzey renkleri de birbirinden farklılık göstermektedir. Kaidenin dış yüzeyi kahverengi iken, iç yüzeyi kırmızıdır. Benzer örnekler Atina Agorası¹⁷⁶ ve Letoon'da¹⁷⁷ bulunmaktadır. Benzer örnekler ışığında bu form MÖ 1. yüzyıl - MS 1. yüzyıl aralığına tarihlenmiştir.

Üçüncü form; Çekalan Mahallesi'nde tespit edilen Kat. No. 3 formudur. Kat. No. 3 hafif yuvarlatılmış dışa çekik ağızlı, ağız kenarı gövdeye içbükey bir açı ile bağlanmaktadır. Gövdeye bağlanan kısımda cidar incedir ancak gövdeyle birleşince cidar kalınlaşmıştır. Gövde üzerinde iki adet yiv bulunmaktadır. Bu formun örneği Waage'de karşımıza çıkmaktadır. Waage bu formları Antiocheia Form 105 olarak adlandırmış, düz ve kısa ağız tablalı geniş tabaklar olarak adlandırılan bu formları Geç Hellenistik Dönem'e tarihlemiştir¹⁷⁸. Kat. No. 3 formunun diğer bir benzeri Sinabiç'ta karşımıza çıkmaktadır. Hatice Körsulu bu form tipini düz dudak tablalı kâseler olarak sınıflandırmıştır. Körsulu Kappadokia Komanası'nda bu form tipinin Doğu Sigillata A seramikleri taklitleri olabileceğini ancak Doğu Sigillata A kap formuna göre daha derin olduklarını ve paralel olabileceğini belirtmiş. Bu yüzden Sinabiç'ta tespit edilen düz dudak tablalı bu kâseleri hem DSA üretim yerleri hem de bu formların taklidi merkezlerini dikkate alıp genel olarak MÖ 1. yüzyıl ortaları - MS 1. yüzyıla tarihlendirmiştir¹⁷⁹. Kat. No. 3 formunu benzer örneklerini temel alarak MÖ 1. yüzyıl ortaları ve MS 1. yüzyıla tarihlendirebiliriz.

Dördüncü form; Kat. No. 4 Saray Mahallesi'nde tespit edilmiştir. Hafif içe dönük ağız kenarlı ve gövdenin üst kısmı yarı küresel formudur. Ağızdan gövdeye geçiş kısmında cidar çok az kalınlaştırılmıştır. Bu formun örnekleri Smyrna Agorası¹⁸⁰, Assos¹⁸¹ ve Akmonia'da¹⁸² görülmektedir. Smyrna Agorasında bulunan

¹⁷⁶ John Walker Hayes, *Roman Pottery Fine-Ware Imports, The Athenian Agora*, Vol. 32, New Jersey, 2008, s. 822.

¹⁷⁷ Banu Özdelek, "Letoon Teras Duvarı Kazılarında Ele Geçen Doğu Sigillataları ile Lykia Bölgesi Kırmızı Astarlı Seramikler", *Arkhaia Anatolika, Anadolu Arkeolojisi Araştırmaları Dergisi*, Volume 2, 2019, s. 70.

¹⁷⁸ Frederick Oswin Waagé, "Hellenistic and Roman Tableware of Nort Syria", *Ceramics and İslamic Coins*, Princeton University Press, Princeton, 1948, s. 22.

¹⁷⁹ Hatice Körsulu, *Kappadokia-Komana'sı Hellenistik ve Roma Dönemi Seramikleri*, Mersin Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Mersin, 2011, ss. 211-212; Hatice Körsulu, "Kappadokia Komanası Sigillataları", *Olba*, Sayı 21, 2013, ss. 237-239; Hatice Körsulu, "Sinabiç'tan (Dalisandos?) Hellenistik ve Roma Dönemi Seramikleri", *Olba*, Sayı 28, 2020, s. 306.

¹⁸⁰ Derya Erol, *Smyrna Agorasında Ele Geçen Terra Sigillata ve Geç Roma Seramiği*, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2011, s. 42.

¹⁸¹ Michael Zelle, "Terra Sigillata Aus Der Westtor-Nekropole In Assos", *Asia Minor Studien, Band 27*, Bonn 1997, s. 90.

örneği Erol DSA grubu seramikleri içerisinde değerlendirmiş ve MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirmiştir¹⁸³. Zelle bu formu Assos'ta Begama örneğini temel alarak MS 1. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlenmiştir¹⁸⁴. Taştemür ve Dinç Akmonia da bulunan formu MÖ 1. yüzyıl sonu ve MS 1. yüzyıl başlarına tarihlendirmişlerdir¹⁸⁵. Bu durumda Neaklaudiopolis seramiği olan Kat. No. 4 formunu MÖ 1. yüzyıl sonları ve MS 1. yüzyıl başlarına tarihleyebiliriz.

Beşinci form; Yarbaşı Mahallesi'nde tespit edilen Kat. No. 5'tir. Bu kâse formunun ağız kısmı, yuvarlatılmış dışa çekik bir profildedir. Gövde kısmı, ince cidarlı olup dışa doğru bombe yapmış, iç kısmı ise biraz daha düzleştirilmiş şekildedir. Kat. No. 5'in yüzey rengi açıktan koyuya doğru geçişli bir renktedir. Bu formun örneklerine Hayes'da da rastlanmaktadır. Ancak Hayes'daki formların boyutları Kat. No. 5'in boyutlarına oranla daha küçüktür. Bu formun en yakın benzeri Sinabıç kâseleri arasında yer almaktadır (Sinabıç kâselerinin Kıbrıs Sigillata/ DSD kaplarının etkisinde üretilmiş olabileceği düşünülmektedir)¹⁸⁶. Kat. No. 5'inde bu benzerlikte olduğu görülmektedir. Bu kapsamda formu, MÖ geç 1. yüzyıl ve MS 2. yüzyıl başlarına tarihlemek uygun olacaktır.

Altıncı form; Çekalan Mahallesi'nde tespit edilen Kat. No. 6'dır. Dışa çekik ince dudaklı, küresel gövdelidir. Kat. No. 6 seramiğinin iç ve dış yüzey renkleri farklılık gösterir. Dış yüzey daha koyuyken iç yüzey daha açık renktir. Bu formun en benzer örneği Kappadokia Komanası'ndaki Kat. No. 28'dir¹⁸⁷. Kat. No. 28 numaralı seramiğin dış yüzeyinde, dudağın hemen altında fascia tarzı bir profil üzerinde sıra sıra ok bezemesi mevcuttur. Bu formun, bezeme ve örneklerine bakılarak Körsulu bu formu Augustus Dönemi ve MS 1. yüzyıla tarihlendirmiştir¹⁸⁸. Ancak Kat. No. 6 formu üzerinde herhangi bir bezeme söz konusu değildir. Yine de form özelliklerine bakılarak MS 1. yüzyıla tarihlendirebiliriz.

Yedinci form; Çal Mahallesi'nde bulunan Kat. No. 7'dir. Bu kâse formu, hafif içe çekik ağız kenarlı, korunan gövde kısmı hafif dışa dönük profillidir. Yüzey

¹⁸² Emre Taştemür ve Münteza Dinç, "Akmonia Yüzey Araştırmalarında Ele Geçen Terra Sigillata ve Geç Roma Kırmızı Astarlı Seramikleri", *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 11, Sayı 3, 2018, s. 2609.

¹⁸³ Erol, Smyrna Agorasında Ele Geçen Terra Sigillata ve Geç Roma Seramiği, s. 42

¹⁸⁴ Zelle, "Terra Sigillata Aus Der Westtor-Nekropole In Assos", s.90.

¹⁸⁵ Taştemür ve Dinç, "Akmonia Yüzey Araştırmalarında Ele Geçen Terra Sigillata ve Geç Roma Kırmızı Astarlı Seramikleri", s. 2609.

¹⁸⁶ Körsulu, "Sinabıç'tan (Dalisandos?) Hellenistik ve Roma Dönemi Seramikleri", s. 312

¹⁸⁷ Körsulu, "Kappadokia Komanası Sigillataları", *Olba*, Sayı 21, 2013, s. 202.

¹⁸⁸ Körsulu, "Kappadokia Komanası Sigillataları", *Olba*, Sayı 21, 2013, ss. 202-274.

rengi kırmızıdır. Michael Zelle'ye göre bu form Pontus Sigillatası'dır¹⁸⁹. İnce cidarlı olması ve kil rengi Kat. No. 7 formunun Pontus Sigillatası olabileceğini göstermektedir. Kat. No. 7, örnekler ışığında MS 1. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmektedir.

Sekizinci form; Meşeli Mahallesinde tespit edilen Kat. No. 8'dir. İçe çekik ağızlı olan bu formun dudak kısmı yuvarlatılmıştır. Ağız kısmından gövdeye geçiş kavislidir. Ağız, gövdeye doğru indikçe cidarı incelmektedir. Kat. No. 8 formu Laodikeia'da tespit edilen Hellenistik Dönem içe çekik ağızlı kase formları ile benzerlik göstermektedir. Klasik Dönem'in Attik kökenli siyah astarlı içe çekik ağızlı kâselerinin devamı niteliğinde birçok Hellenistik yerleşimde yaygın olarak kullanılmıştır¹⁹⁰. Ancak Kat. No. 8 kasesi form olarak Laodikeia örneklerine benzese de astar bakımından herhangi bir benzerlik göstermemektedir. Kat. No. 8 kase formunun en iyi örneği Histria'da mevcuttur. Constantin Bajenaru bu form grubunu Pontus Sigillataları içerisinde değerlendirmiştir. Aynı zamanda bu form grubunun Batı Pontus Sigillatalarının taklitleri olabileceğini de vurgulamıştır¹⁹¹. Form, astar özellikleri ve benzer formları göz önüne alındığında Kat. No. 8 kasesini MS 1. yüzyılın ikinci yarısı - MS 2. yüzyılın birinci yarısına tarihlendirmek mümkündür.

Dokuzuncu form; yine Çal Mahallesi'nde tespit edilen Kat. No. 9 kâse formudur. Bu formun ağız kısmı, içe dönük, dudak kısmı ve gövde bir bütün halinde dışa doğru çekiktir. Gövde kısmı zeminden oldukça yüksekte olup derin bir kâse formuna sahiptir. Kâsenin astarı dökülmüş olmakla birlikte üzerinde yer yer çok küçük astar kalıntıları görülmektedir. Bu kâse formu, Afrika Kırmızı Astarlı Seramiği olup Hayes bu formun özelliklerini Severan formunun özellikleriyle bağdaştırmıştır¹⁹². Hayes'e göre; MS 2. yüzyıl sonu ve MS 3. yüzyıl başlarına tarihlenen Cosa ve Knossos'da bu formun benzerleri bulunmaktadır. Ancak Hayes bu formun üretimin MS 2. yüzyılda başladığını ifade etmektedir. Kat. No. 9'un benzerleri göz önünde bulundurulduğunda MS 2. yüzyıla tarihlendirmek mümkündür.

¹⁸⁹ Zelle, "Terra Sigillata Aus Der Westtor-Nekropole In Assos", s. 153.

¹⁹⁰ Bahadır Duman, *Laodikeia Helenistik ve Erken Roma Dönemi Seramiği*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 2010, s. 58.

¹⁹¹ Constantin Bajenaru, "Early Roman Pottery Groups from the Central Sector of the Late Roman City at Histria", *Materiale Şi Cercetări Arheologice (serie nouă)*, X, 2014, ss. 109-124.

¹⁹² John Walker Hayes, *Late Roman Pottery*, London, 1972, s. 50.

Onuncu form; Kat. No. 10 Çekalan Mahallesi'nde tespit edilen 3. Kase formudur. Düz hafif dışa çıkık dudak ve ağız kısmından gövdeye kavisle inen konik gövdeli kâse formudur. Ağız kenarının dış yüzeyinde iki adet ince yiv bulunmaktadır. Bu formun benzerleri; Antikythera¹⁹³, Bergama¹⁹⁴ ve Korinth'de¹⁹⁵ bulunmaktadır. Antikythera'da Doğu Sigillata C (DSC / Çandarlı) grubu kâseleri içerisinde yer alır. Antikythera da DSC formu olan kâseyi Quercia vd. Bergama NA 12 formu ile benzetmiştir. Quercia vd. Antikythera kâsesini MS 2. yüzyıl ve MS 3. yüzyıl arasına tarihlemiştir¹⁹⁶. Meyer-Schlichtmann Bergama NA 12 formunu hafif dışa kıvrımlı ağızlı, içe eğimli gövdeli olarak tanımlar ve MÖ 1. yüzyıl sonundan MS 50'ye tarihler. Hayes Korinth'de bulunan bu kâse formunu Çandarlı formu içerisinde ele almıştır ve MS 1. yüzyıla tarihlendirmiştir. Genel olarak bakıldığında Bergama ve Korinth örnekleri birbirine çok benzerdir. Ancak Kat. No. 10 formu Antikythera'da bulunan kâse formuyla birebir aynı olmasından dolayı MS 2. yüzyıl sonu – MS 3. yüzyıla tarihlendirebiliriz.

On birinci form; Kat. No. 11, Meşeli Mahallesi'nde tespit edilmiş olan kase formudur. Kat. No. 11 bir kase kaidesidir. Kaide yerden yüksektedir. Yuvarlak olan kaidenin iç kısmı düzdür. Tabandan orta kısma doğru içbükey olan kaidenin orta kısmında olasılıkla hafif bir çıkıntı vardır. Kaidenin gövdeye geçiş kısmı kırık olduğu için gövdenin nasıl olduğuna dair bir bilgi yoktur. Kaidenin astarı dökülmüştür. Kat. No. 11 formunun benzeri Parion Odeion'unda mevcuttur. Parion'daki örneğe baktığımızda formun tamamı hafif içe çekilmiş ağız kenarlı ve gövde hafif bir hatla döndürülüp kaideyle birleşmiştir. Başaran ve Ergürer bu formu Çandarlı (DSC) seramikleri içerisinde değerlendirmiştir¹⁹⁷. Benzer örnekler ışığında Kat. No. 11 MS 3. yüzyıla tarihlenmektedir.

On ikinci form; Boğazkoru Mahallesi'nde bulunan Kat. No. 12 formudur. Formda ağız kısmı dik bir şekilde yapılmış olup yüksektir. Ağız kenarını gövdeye bağlayan kısımda, dışa çıkıntı yapılmış olup ağız kenarı gövdeye kavisli bir şekilde

¹⁹³ Alessandro Quercia, Alan Johnston, Andrew Bevan, James Conolly and Aris Tsaravopoulos, "Roman Pottery from an Intensive Survey of Antikythera, Greece", *Annual of the British School at Athens*, Vol. 106, 2011, s. 66.

¹⁹⁴ Carsten Meyer-Schlichtmann, *Die Pergamenische Sigillata aus Der Statgrabung von Bergama*, PF 6, Walter De Gruyter, Berlin- New York, 1988, s. 98.

¹⁹⁵ John Walker Hayes, "Roman Pottery from the South Stoa at Corinth", *Hesperia* 42, No. 4, 1973, s. 456.

¹⁹⁶ Quercia, Johnston vd., "Roman Pottery from an Intensive Survey of Antikythera, Greece", s. 66.

¹⁹⁷ Cevat Başaran ve H. Ertuğ Ergürer, "Parion Odeion'u (Bouleuterion?) 2010 Çalışmaları ve Odeion'da Bulunan Seramikler", *Olba*, Sayı 20, 2012, s.254.

birleştirilmiştir. Kat. No. 12’de korunan ağız kısmı olduğu için gövde hakkında daha fazla bilgimiz bulunmamaktadır. Astarı dökülmüş olan seramiğin iç kısmında alacalı renk geçişleri görülmektedir. Formun benzerleri Parion¹⁹⁸, Atina Agorası¹⁹⁹ ve Zeytinliada’da²⁰⁰ mevcuttur. Bu örnekler ışığında Kat. No. 12 formunu, MS 3. yüzyıl ile MS 4. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlemek mümkündür.

On üçüncü form; Meşeli Mahallesi’nde tespit edilmiştir. Kat. No. 13 kasesi, dışa çekik geniş ve yatay ağız kenarlıdır. Dışa çekik olan ağız kısmı yuvarlatılmıştır. Gövde ağzın hemen altından başlamaktadır ve eğimlidir. Ağız kısmında çok fazla kırık mevcuttur. Sığ bir kase formu olduğu görülmektedir. Kase üzerindeki astarın bir kısmı dökülmüştür. Kat. No. 13 formunun benzerleri Hadrianopolis²⁰¹, Parion²⁰² ve Zeytinliada²⁰³ seramiklerinde görülmektedir. Kavaz-Kındıgılı bu seramik formunu Açık Renkli Geç Roma Seramikleri (Light Colored Late Roman) içerisinde değerlendirmiştir²⁰⁴. Kat. No. 13 seramik formu Hadrianopolis’de MS 2.- 4. yüzyıllara tarihlenirken Zeytinliada seramiklerinde MS 4. yüzyıl sonu – MS 6. yüzyıl başlarına tarihlenmektedir.

On dördüncü form; Esen Mahallesi’nde tespit edilen Kat. No. 14 formudur. Düz yuvarlak tabanlı sığ kase formudur. Tabandan gövdeye geçiş bir kavisledir. Korunan gövde kısmı hafif dışa çıkıktır. Kötü pişmeden kaynaklı hamuru gri renklidir ve yüzeyde astar yoktur. Kat. No. 14 Hayes 80 A1 formu sığ kasenin tabanına benzemektedir²⁰⁵. Hayes bu formu oldukça küçük çaplı, düz tabanlı ve kıvrımlı gövdeli olarak tanımlar. Tabanın gövdeye yakın olan kısmında oluk mevcuttur. Hayes bu formu MS yaklaşık 5. yüzyıla tarihlemiştir.

On beşinci form; Kat. No. 15 Hacıkurt Mahallesi’nde tespit edilmiştir. Hafif yatay şekilde dışa çıkık yuvarlatılmış ağızlı ve ağız kenarından gövdeye geçiş keskin bir şekilde olmuştur. Ağzın gövdeye bağlanan iç kısmında hafif bir çıkıntı mevcuttur.

¹⁹⁸ Hasan Ertuğ Ergürer, “Sigillata ve Geç Roma Kırmızı Astarlı Seramikleri”, *Parion Roma Tiyatrosu 2006 – 2015 Yılı Çalışmaları, Mimarisi ve Buluntuları*, eds. Cevat Başaran ve H. Ertuğ Ergürer, İçdaş A. Ş. Yayınları, 2016, s. 128.

¹⁹⁹ Hayes, *Roman Pottery Fine-Ware Imports*, Fig. 24-25.

²⁰⁰ Berna Kavaz- Kındıgılı, *Zeytinliada Geç Roma ve Bizans Seramikleri*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, 2017, Lev. 32.

²⁰¹ Leyla Atlı Akbuz, *Hadrianopolis Roma Dönemi Seramiği*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2008, Lev. 77.

²⁰² H. Ertuğ Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, 2012, Lev. 175-176.

²⁰³ Kavaz- Kındıgılı, *Zeytinliada Geç Roma ve Bizans Seramikleri*, Lev. 29.

²⁰⁴ Kavaz- Kındıgılı, *Zeytinliada Geç Roma ve Bizans Seramikleri*, ss. 48-49.

²⁰⁵ Hayes, *Late Roman Pottery*, London, ss. 126-127.

Ağzın dış kısmında ve iç kısmında iki adet yiv mevcuttur. Gövdenin kaideye doğru geçiş kısmı hafif içbükeydir. Kat. No. 15 formunun benzeri Zeytinliada seramiklerinde görülür. Zeytinliada Kat. No. 97 seramiği ile benzer özellikleri göstermektedir²⁰⁶. MS 5. yüzyıl başları ile MS 6. yüzyıl başlarına tarihlenmektedir.

On altıncı form; son kase formu olan Kat. No. 16'dır. Meşeli Mahallesi'nde tespit edilmiştir. Geniş yatay, hafif içbükey ağızlı, dudak kısmı yukarı doğru çıkıntılı (kancalı) ve yuvarlatılmıştır. Gövdesi, ağızdan başlayarak hafif içe eğiktir. Ağız ve dudak kısmının dış yüzeyinde ince yivler mevcuttur. Bu formun benzerleri Apollonia (Cyrenaica)²⁰⁷ ve Magnesia Ad Maeandrum²⁰⁸ seramiklerinde görülmektedir. Hayes Apollonia'da tespit ettiği Kat. No. 16 formunun benzeri olan Form 95'i²⁰⁹ MS 6. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirmektedir.

4.2. Tabaklar

Vezirköprü-Neoklaudiopolis Antik Kenti yüzey araştırmasında ele geçen kâse formlarından sonra en fazla buluntu veren form tabaklardır. Erken dönemden geç döneme doğru sınıflandırdığımız sekiz farklı yerleşimde tespit edilen toplam 18 tabak formu mevcuttur.

Birinci form; Çal Mahallesi'nde bulunan Kat. No. 17'dir. Bu formun ağız kısmı dışa çekik ve dudak kısmı düz bir şekildedir. Parçanın gövde kısmı üzerinde birbirine paralel çizgi bezeme yer almaktadır. Düz tabanlı ve sığ bir tabak formundadır. Bu form Antiokheia'da²¹⁰ görülen DSA grubunun örneklerindendir. Benzer diğer örnekleri Atina Agorası'nda²¹¹ ve Andirake'de²¹² de mevcuttur. Bu örnekleri göz önünde bulundurarak Kat. No. 17'yi MÖ 1. yüzyılın sonları ve MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlemek mümkündür.

İkinci form; en fazla buluntu veren Çal Mahallesi'ndeki diğer bir tabak formlarından Kat. No. 18'dir. Bu form dışa doğru çekilerek yuvarlatılmış ağızlıdır. Gövde kısmında cidar hafif incelmektedir. Yüzeyi astarsız olup yalındır. Sığ bir

²⁰⁶ Kavaz- Kındıgılı, Zeytinliada Geç Roma ve Bizans Seramikleri, s. 50.

²⁰⁷ Hayes, *Late Roman Pottery*, Fig. 27, Form 95.

²⁰⁸ Özlem Vapur, *Magnesia Ad Maeandrum Gymnasion'u Roma Dönemi Seramikleri*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2001, Çiz. 19.

²⁰⁹ Hayes, *Late Roman Pottery*, s.146-149.

²¹⁰ Oswin Waagé, "Hellenistic and Roman Tableware of Nort Syria", Lev. 4.

²¹¹ Hayes, *Roman Pottery Fine-Ware Imports*, Fig. 3.

²¹² Banu Özdilek, "Andriake Limanından Ele Geçen Doğu Sigillata C Grubu Pergamon-Çandarlı Sigillatları", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 14, Sayı 40, 2017, Fig. 8.

tabak formundadır. Benzer örnekleri Side’de²¹³ güneybatı Paphlagonia bölgesindeki Hadrianopolis’de görülmektedir. Yerel üretim olan bu form, profil olarak Kat. No. 18’e benzerdir. Ancak boyut olarak daha küçüktür ²¹⁴. Bu form MÖ 1. yüzyıl sonları ve MS 1. yüzyıl başlarına tarihlenmektedir.

Üçüncü form; Vezirköprü’nün Tepeören Mahallesi’nde bulunmuştur. Bulunan bu parça bir tabağın kaide kısmına aittir. Kat. No. 19 olarak adlandırdığımız bu kaidenin merkez (orta) kısmı yüksekte olup içbükey tabanlıdır. Gövdenin kaideden çıkış kısmı, hafifçe küresel biçimli olup genişleyerek yukarı doğru çıkmaktadır. Bu tip kaidelerin örnekleri Bergama²¹⁵ ve Smyrna’da²¹⁶ görülmektedir. Bergama ve Smyrna örnekleri MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı ile MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmiştir. Bu örnekler temel alındığında örneğimiz içinde aynı tarih aralığını verebiliriz.

Dördüncü form; Çekalan Mahallesi’nde bulunmuştur. Kat. No. 20 hafif içe dönük yuvarlaştırılmış ağız kenarlı, eğik bir profile sahiptir. Gövde ağız kısmında keskin bir şekilde dönüş yapmış ve konikleşmiştir. Konikleşen gövde de cidar kalınlaşmıştır. Sökeli bu formun Sagalassos da üretildiğini ve MS 1. yüzyıl ve MS 6. yüzyıl ortalarına kadar bu formun kullanıldığını belirtmiştir²¹⁷. Kat. No. 20 formunun bir diğer benzeri Paphos- Saranda’da mevcuttur. Hayes bu formu yerel astarlı mallar olarak sınıflandırmış ve MS 1. yüzyıla tarihlendirmiştir²¹⁸.

Beşinci form; Meşeli Mahallesi’nde tespit edilen Kat. No. 21’dir. Bu tabak formu dışa çekilerek yükseltilmiş ağızlı ve yuvarlatılmış dudaklıdır. Gövde hafif dışa doğru çekilmiş ve eğimlidir. Ağız ve gövdeye iç kısımdan bakıldığında hafif bir ‘S’ profili verdiği görülmektedir. Ağızın dış kısmında ve ağızla gövdeyi birleştiren iç kısımda yiv vardır. Sığ gövdeli bir tabak formudur. Yüzey rengi iç ve dış yüzeyde farklıdır. Bu formun benzeri Hadrianopolis²¹⁹ seramiklerinde mevcuttur. Laflı ve

²¹³ Bekir Sıtkı Alptekin Oransay, “Side 2009-2011Yılı Kazılarında Ele Geçen Doğu Sigillatası D (Kıbrıs Sigillatası) Seramikleri”, *Anadolu /Anatolia* 38, 2012, Çiz. 2.

²¹⁴ Laflı ve Kan-Şahin, “Terra Sigillata And Red-Slipped Ware From Hadrianopolis in Southwestern Paphlagonia”, Pl. 4.

²¹⁵ Meyer-Schlichtmann, *Die Pergamenische Sigillata aus Der Statgrabung von Bergama*, s. 135.

²¹⁶ Erol, *Smyrna Agorasında Ele Geçen Terra Sigillata ve Geç Roma Seramiği*, s. 316.

²¹⁷ Heves Sökeli, *Ceramic Workshops in Hellenistic and Roman Anatolia: Production Characteristics and Regional Comparisons*, Bilkent Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2013, s. 124.

²¹⁸ John Walker Hayes, “Hellenistic and Roman Pottery Deposits from the 'Saranda Kolones' Castle Site at Paphos”, *The Annual of the British School at Athens* 98, 2003, s. 462.

²¹⁹ Laflı ve Kan-Şahin, “Terra Sigillata And Red-Slipped Ware From Hadrianopolis in Southwestern Paphlagonia”, Pl. 6.

Kan-Şahin bu formu İtalyan Sigillataları içerisinde sınıflandırmıştır²²⁰. Kat. No. 21 formu benzer örnekleri ışığında MS 1. yüzyılın başlarına tarihlenmektedir.

Altıncı form; Tepeören Mahallesi'nde bulunan Kat. No. 22'dir. Bu form yine bir tabağın kaide kısmına aittir. Kaide düz tabanlı olup tabanın iç kısmı ile merkezine doğru olan kısımda geniş bir yiv mevcuttur. Kaidenin merkezine doğru uzanan kısmı ince cidarlıdır. Dış yüzeyde astarın bir kısmı dökülmüş, iç yüzeydeki yüzey rengi ise, dış yüzeyden daha koyudur. Kat. No. 22'nin benzer örnekleri Patara²²¹ ve Letoon'da²²² görülmektedir. Benzer örnekler ışığında MS 2. yüzyıl ortalarına tarihleyebiliriz.

Yedinci form; Kat. No. 23 Meşeli Mahallesi'nde tespit edilmiştir. İçe çekik ağızlıdır. Ağızdan gövdeye doğru yuvarlak bir profil ile inmektedir. Gövde yarım daireye yakın bir profilden sonra hafif dışa açılarak konik bir şekilde devam etmektedir. Astar iç ve dış yüzeyde yer yer dökülmüş olup çok az bir kısmı korunmuştur. Bu formun üst gövdeleri tamamen küreseldir. Kat. No. 23'ün benzer örneklerine Smyrna²²³'da rastlanmaktadır. Derya Erol²²⁴ ve Hayes²²⁵ bu formu tabak olarak sınıflandırmıştır. Çandarlı (DSC) üretimi olan Kat. No. 23 MS 2. yüzyıl sonu – MS 3. yüzyıl başlarına tarihlenmektedir.

Sekizinci form; Hacıkurt Mahallesi'nde ele geçen Kat. No. 24'dür. Gövde ağza doğru yükseldikçe kavis yapmaktadır. Yuvarlak dudaklı, ince cidarlı olup, ağzın dış kısmında üç adet yiv vardır. Hayes'a göre bu form MS 2. yüzyıl sonlarına kadar tarihlenen kontekstlerde görülmemiş ve en erken örnekleri Septimus Severus dönemine tarihlenmektedir²²⁶. Çandarlı/DSC formu olan ve birçok kentte en fazla ele geçen tabaklar MS 3. yüzyılın karakteristik sofrakaplarını oluşturmaktadır²²⁷. Kat. No. 24'ün benzerleri Assos Nekropolü²²⁸, Assos Kuzey Stoası²²⁹, Ephesos²³⁰,

²²⁰ Laflı ve Kan-Şahin, "Terra Sigillata And Red-Slipped Ware From Hadrianopolis in Southwestern Paphlagonia", s. 58.

²²¹ Çilem Uygun, Patara, IV.2, Tepecik Kırmızı Astarlı Seramikleri (İ.Ö. 2. yy- İ.S. 4. yy), Ege Yayınları, İstanbul, 2011, s. 234.

²²² Özdilek, "Letoon Teras Duvarı Kazılarında Ele Geçen Doğu Sigillataları ile Lykia Bölgesi Kırmızı Astarlı Seramikler", Fig. 12.

²²³ Erol, Smyrna Agorasında Ele Geçen Terra Sigillata ve Geç Roma Seramiği, Kat. No. K-69.

²²⁴ Erol, Smyrna Agorasında Ele Geçen Terra Sigillata ve Geç Roma Seramiği, s. 79

²²⁵ Hayes, *Late Roman Pottery*, ss. 320-321: Fig. 64.

²²⁶ Hayes, *Late Roman Pottery*, ss. 321-322.

²²⁷ Hayes, *Roman Pottery Fine-Ware Imports*, ss. 51-52.

²²⁸ Zelle, "Terra Sigillata Aus Der Westtor-Nekropole In Assos", ss. 128-129, Kat. Nr. 869.

²²⁹ Mehmet Ayaz, Assos Kuzey Stoası Kırmızı Astarlı Roma Seramiği, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale, 2014, ss.

Smyrna²³¹ ve Parion'da²³² mevcuttur. Zelle bu formu MÖ 1. yüzyıl sonu MS 1. yüzyıla tarihlerken²³³ diğer araştırmacılar ise, bu formun benzerlerinin MS 2. yüzyıldan erken olamayacağını belirtmektedir²³⁴. bu durumda Kat. No. 24 formunu paralel örnekler ışığında MS 2. yüzyıl sonu ve MS 4. yüzyıl arasına tarihlendirmek doğru olacaktır²³⁵.

Dokuzuncu form; Kat. No. 25 Saray Mahallesi'nde bulunmuştur. Tabak kaidesi olan Kat. No. 25'in küçük yuvarlatılmış ayağı bulunur. Kaidenin ayakta gövdeye geçişi yatay olup gövdeye dönüş kısmı olasılıkla oval bir şekildedir. Gövde kısmı korunamadığı için tam olarak belli değildir. Kaidenin ayağa yakın olan kısmında oluk mevcuttur. Zhuravlev bu formu Pontus Sigillatası (?) olarak sınıflandırmıştır²³⁶. Bu formun kökeninin İskit'teki Neapolis antik kenti olduğunu öne sürmektedir. Bu tabak formu Neapolis kırmızı astarlı seramiklerinin oval şekilli tabakları olarak geçmektedir. Kuzey Pontus bölgesindeki Moesia²³⁷ (Mezya/ Moesia/ Moesia) oval şekilli tabak formunun benzeri olduğunu belirtir. Zhuravlev bu tabak formunu MS 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlemektedir²³⁸. Zhuravlevin bahsettiği tabak formu üzerinde oldukça fazla bezeme vardır. Ancak Kat. No. 25 üzerinde herhangi bir bezeme bulgusuna rastlanmamıştır. Yine de form benzerliği ve bölgesel (Karadeniz) benzerlikler göz önüne alındığında Kat. No. 25'i MS 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirmemiz mümkündür.

Onuncu form; Çekalan Mahallesi'nde tespit edilen Kat. No. 26'dır. Yassı tabanlı ve geniş eğik gövdelidir. Taban kenarları yere otururken taban merkezine doğru gidildikçe taban merkezi yükselir ve yere tam oturmaz. Dış yüzeyde tabandan

37-38.

²³⁰ Verena Gassner, *Das Südost der Tetragonos Agora: Keramik und Kleinfunde, Forschungen in Ephesos XIII/1/1*, Wien, 1997, s. 136, Kat. Nr. 528-529

²³¹ Erol, *Smyrna Agorasında Ele Geçen Terra Sigillata ve Geç Roma Seramiği*, ss. 313-316.

²³² Ergüner, "Parion Roma Dönemi Seramiği", ss. 110-113.

²³³ Zelle, "Terra Sigillata Aus Der Westtor-Nekropole İn Assos", s. 128.

²³⁴ Ergüner, "Parion Roma Dönemi Seramiği", s.387; Ayaz, *Assos Kuzey Stoası Kırmızı Astarlı Roma Seramiği*, s. 38; Zelle, "Terra Sigillata Aus Der Westtor-Nekropole İn Assos", s. 128.

²³⁵ Ayaz, *Assos Kuzey Stoası Kırmızı Astarlı Roma Seramiği*, ss. 38-39; Hayes, *Late Roman Pottery*, s. 320; Zelle, "Terra Sigillata Aus Der Westtor-Nekropole İn Assos", s. 128; Ergüner, "Parion Roma Dönemi Seramiği", ss. 388-389.

²³⁶ Denis V. Zhuravlev, "Terra Sigillata And Red Slip Pottery In The North Pontic Region (A Short Bibliographical Survey)", *Ancient Civilizations from Scythia to Siberia*, Vol. 8, Issue 3-4, Koninklijke Brill NV, Leiden, 2002, s. 276.

²³⁷ Mezya/Moesia; Sırbistan ile Bulgaristan ve Romanya'nın Tuna Nehri'nin güneyindeki toprakları arasında yer alan tarihi bölge ve antik bir Roma eyaleti.

²³⁸ Zhuravlev, "Terra Sigillata And Red Slip Pottery In The North Pontic Region (A Short Bibliographical Survey)", s. 277, Fig. 24.

gövdeye geçişte çok ince birkaç yiv görülür. Sığ bir tabak formudur. Üzerindeki astarın büyük bir bölümü tahribata uğramıştır. Genellikle turuncu-kırmızı, kırmızı renkli mat astarları vardır²³⁹. Bu formun benzerleri Atina Agorası ve Leiden’de mevcuttur²⁴⁰. Hayes bu formu A ve B tipi olarak ikiye ayırmıştır. Kat. No. 26 tabak formu Hayes Form 58 B tipi içerisinde yer alır. A ve B tipini genel olarak MS 290/300-375’e tarihlenen Form 58’i MS geç 3. yüzyıl ve erken 4. yüzyıla tarihlenmiştir²⁴¹. Bu durumda Kat. No. 26’yı MS 3. yüzyıl sonu ve MS 4. yüzyıl başlarına tarihleyebiliriz.

On birinci form; Kat. No. 27 tabak kaidesidir. Çekalan Mahallesi’nde tespit edilmiştir. Tabanı yere oturan ancak taban kenarında iyi ayırt edilebilen oldukça alçak bir ayak mevcuttur. Taban merkezi hafif yükseltilmiş düz diptir. Oldukça yüksek ve eğimli gövdeye sahiptir. Kaidenin dış yüzeyinde üç adet, iç yüzeyinde iki adet yiv vardır. Bu formun benzeri Tanais’te görülmektedir. Domzalski, Tanais’te ele geçen bu tabak formunun yemek pişirme kabı olarak kullanılmış olabileceğini belirtir. Bu formu Pontik Kırmızı Astarlı Seramik (Pontic Red Slip Ware (PRS) / Pontus Sigillata) Form 1 olarak sınıflandırmıştır²⁴². Domzalski bu tabak formunu MS erken 4. yüzyıl ve MS 5. yüzyıl ortalarına tarihlendirmektedir²⁴³.

On ikinci form; Meşeli Mahallesi’nde tespit edilen Kat. No. 28’dir. Kat. No. 28 tabak kaidesidir. Bu formu düz yuvarlak bazende hafif kavisli ağız kenarlı, oldukça yüksek, düz ve eğimli gövdelidir. Bu form türü Tanais’de oldukça popülerdir. Büyük boyutlu olan bu kap formunun ağız çapları 28 ile 32 cm. arasındadır²⁴⁴. Kat. No. 28 kaidesinin korunan gövde kısmı dışa çekiktir. Taban kenarının altında iyi ayırt edilebilen oldukça alçak bir ayak mevcuttur. Tabanın orta kısmı yerden hafif yüksektir. Tabanın yükseldiği yerde cidar incelmektedir. Dış yüzeyde astar dökülmüş olup, iç yüzeyde korunmuştur. Domzalski bu formu Pontus Sigillata grubu içerisinde incelemiştir ve benzer örneği Tanais’de mevcuttur²⁴⁵. Tanais örneğinde de Kat. No. 28’de de herhangi bir bezeme ya da süs unsuru mevcut

²³⁹ Hayes, *Late Roman Pottery*, ss. 92-93, Form 58.

²⁴⁰ Hayes, *Late Roman Pottery*, s. 94.

²⁴¹ Hayes, *Late Roman Pottery*, ss. 93-96.

²⁴² Tatyana M. Arsen’eva and Krzysztof Domzalski, “Late Roman Red Slip Pottery from Tanais 2001”, *Eurasia Antiqua* (EA) 8, 2002, s. 438.

²⁴³ Arsen’eva and Domzalski, “Late Roman Red Slip Pottery from Tanais 2001”, ss. 425-426.

²⁴⁴ Arsen’eva and Domzalski, “Late Roman Red Slip Pottery from Tanais 2001”, s. 425.

²⁴⁵ Arsen’eva and Domzalski, “Late Roman Red Slip Pottery from Tanais 2001”, ss. 425-454.

değildir. Paralellerine göre Kat. No. 28 MS 4. yüzyıl ortaları (veya daha erken) – MS 5. yüzyıl ortalarına (veya daha geç) tarihlenmektedir.

On üçüncü form; Esen Mahallesi'nde bulunmuştur. Hafif yuvarlatılmış dudaklı, düz ağızlıdır. Gövdeye geçiş keskin bir şekilde olup cidar gövdeye geçişte kalınlaşmıştır. Dış yüzeyde gövdeye geçiş kısmında yiv vardır. Astar rengi iç ve dış yüzeylerde farklıdır. Dış yüzeydeki astar alacalıdır. Sinop Balatlar Kilise kazılarında Kat. No. 29 formunun benzerleri bulunmuştur. Güngör-Alper²⁴⁶, bu formu Geç Roma Kırmızı Astarlı Seramikler grubu içerisinde ele almıştır. Sinop Balatlarda bulunan formun benzeri ise yine Sinop yakınlarında bulunan Demirci köyü amfora atölyesi kazılarında tespit edilmiştir Güngör -Alper bu form grubunu MS 4. yüzyıl sonu ve MS 5. yüzyıl başlarına tarihlendirmiştir²⁴⁷. Paralel örnekler doğrultusunda Kat. No. 29 formunu da aynı tarihe verebiliriz.

On dördüncü form; Kat. No. 30, Kabalı Mahallesi'nde ele geçmiştir. Ağız kısmı içe çekilerek yuvarlatılmış, dudak kısmı ise düzleştirilmiştir. Gövde kaideye doğru daralarak inmektedir. Kat. No. 30 formu Pontus kırmızı astarlı (Pontus Sigillatası) mal grubunu en iyi temsil eden spesifik formlarının bir seçimini göstermektedir. Kat. No. 30 formu, büyük boyutlu süslenmemiş tabağın en popüler şeklinin erken ve orta varyantlarını içerir²⁴⁸. Bu formun tek örneği Pompeiopolis'de²⁴⁹ görülmektedir. Benzer örnekler ışığında MS 4-5. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmektedir.

On beşinci form; Kaplancık Mahallesi'nde tespit edilmiştir. Kat. No. 31'deki formun dudak kısmı yuvarlatılmış olup, ağız kısmı bazen düz bazen de üçgene benzer bir profil şeklinde gövdeye geçiş sağlamaktadır. Bu formlar genellikle büyük boyutlu olup sıg ve geniş bir tabana sahiptir²⁵⁰. Hayes formu MS 325-400/420 yılları arasına tarihlendirmiştir²⁵¹. Formun benzer örnekleri Tripolis'de²⁵², Ephesos'ta²⁵³ ve

²⁴⁶ Eda Güngör Alper, "Hellenistic and Roman Period Ceramic Finds from the Balatlar Church Excavations in Sinop between 2010-2012", *Anatolia Antiqua*, XXII, 2014, s. 46.

²⁴⁷ Güngör Alper, "Hellenistic and Roman Period Ceramic Finds from the Balatlar Church Excavations in Sinop between 2010-2012", s. 46.

²⁴⁸ Krzysztof Domżański, "Late Roman Pottery from Pompeiopolis", ed, Latife Summerer, *Pompeiopolis I: eine Zwischenbilanz aus der Metropole Paphlagoniens nach fünf Kampagnen (2006-2010)*, Schriften des Zentrums für Archäologie und Kulturgeschichte des Schwarzmeerraumes, Bd 21, 2011, s. 164.

²⁴⁹ Domżański, "Late Roman Pottery from Pompeiopolis", Pl. 2.

²⁵⁰ Hayes, *Late Roman Pottery*, s. 100.

²⁵¹ Hayes, *Late Roman Pottery*, s. 107.

²⁵² Bahadır Duman, "African red slip ware in Lydian Tripolis", *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta*, 44, 2016, Fig. 6, 11; Mehmet Ok, *Tripolis Hellenistik ve Roma Dönemi Seramiği*, Pamukkale

Atina Agorası'nda²⁵⁴ bulunmuştur. Örnekler aşağı yukarı aynı döneme tarihlendirilmektedirler. Bu kapsamda Kat. No. 31 formunu MS 4. yüzyılın ikinci yarısı ile MS 5. yüzyılın başlarına tarihleyebiliriz.

On altıncı form; Hacıkurt Mahallesi'nde tespit edilen tabak formudur. Kat. No. 32 tabak formu dışa çıkık hafif yatay ağızlı, yuvarlatılmış duvarlıdır. Ağız iç kısmından sert bir kavis yaparak gövdeye doğru düz bir şekilde inmiştir. Ağız ve gövde arasında dış yüzeyde şerit vardır. Kat. No. 32'nin tek benzeri Atina Agorası'nda mevcuttur. Hayes bu formu "Açık Renkli Geç Roma Seramikleri" kategorisinde değerlendirmiştir. Hayes 1437 numaraları seramiği ile Kat. No. 32 form olarak benzerlik gösterirken, 1437 no.'lu seramiğin ağız kısmı üzerinde geniş rulet bezemeler olması şekil bakımından farklılıklarını göstermektedir²⁵⁵. Ancak bu form tipinin bezemeli ya da bezemesiz olması fark etmeksizin genellikle geç döneme tarihlendirilmiştir²⁵⁶. Benzerleri ışığında Kat. No. 32 formu MS 5. yüzyıl ortalarına tarihlenmektedir.

On yedinci form; Meşeli Mahallesi'nde tespit edilmiştir. Oldukça geniş ağız çapına sahip olan Kat. No. 33 formunun ağız kısmı kalınlaştırılmış ve üçgen şekline benzer bir form verilmiştir. İç ve dışta ağız ile gövde ayrımı belli edilmiştir. Ağızın dış kısmında yivler mevcuttur. Ağızdan gövdeye geçiş çok hafif iç bükey ve yatay bir şekildedir. Astar rengi geçişlidir ve geçiş rengi 10 R 5/8 Red'dir. Bu formun en yakın paralelleri Atina²⁵⁷ ve Parion²⁵⁸ seramiklerinde görülür. Afrika kırmızı astarlı seramikleri üretimi olan bu form grubunu Hayes MS 5. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirmektedir.

On sekizinci form; son tabak formu Kat. No. 34'tür. Bu formun dışa çekik, yuvarlatılmış bir ağız vardır. Dudak kısmı içe doğru yuvarlatılarak inmekte ve üzerinde ince bir yiv bulunmaktadır. Gövde kısmı hafif, düz bir şekilde aşağı doğru inmekte ve olasılıkla kaide kısmına doğru yuvarlatılarak birleşmektedir. Kat. No. 34 oldukça büyük boyutlu bir formdur. Bu formun benzer örnekleri Ephesos'da²⁵⁹ MS

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Denizli, 2018, Lev. 60.

²⁵³ Gassner, *Das Südtor der Tetragonos Agora: Keramik und Kleinfunde, Forschungen in Ephesos XIII/1/1, Taf. 49.*

²⁵⁴ Hayes, *Roman Pottery Fine-Ware Imports*, Fig. 33.

²⁵⁵ Hayes, *Roman Pottery Fine-Ware Imports*, s. 251, Fig. 43.

²⁵⁶ Hayes, *Late Roman Pottery*, Fig. 92.

²⁵⁷ Hayes, *Roman Pottery Fine-Ware Imports*, Fig. 35.

²⁵⁸ Ergürer, "Sigillata ve Geç Roma Kırmızı Astarlı Seramikleri", Fig. 4.

²⁵⁹ Gassner, *Das Südtor der Tetragonos Agora: Keramik und Kleinfunde, Forschungen in Ephesos*

5. yüzyıla tarihlenirken, Smyrna Agorası'nda²⁶⁰ MS 5. yüzyıl ikinci yarısı ile MS 6. yüzyıl başlarına tarihlenmiştir. Gassner ve Doğer bu formun Phokaia Kırmızı Astarlı seramik (Late Roman C) formuna ait olduğunu söylemiştir. Buna göre Kat. No. 34'ü, MS 5. yüzyıl ortaları ile MS 6. yüzyılın başlarına tarihlemek mümkündür.

4.3. Kadeh

Çekalan Mahallesi'nde ele geçen bir diğer kap formu kadehtir. Bu formdan sadece bir tane tespit edilmiştir. Dışa çekik hafif yuvarlatılmış üçgenimsi ağız kenarlı ve içe çekilerek inen gövdeli kadeh formudur. Kat. No. 35'deki kadeh formunda gövdenin iç kısmında hafif bir çıkıntı vardır. Benzer formlarında gövde yarım küre şeklinde ve yüksek bir kaideye sahiptir²⁶¹. Hayes bu formu "İtalyan Rölyefli Seramikler" grubunda sınıflandırmış ve MS 40-50 arasına tarihlendirmiştir. Kat. No. 35 üzerinde herhangi bir rölyef bulunmaması, astarının dökülmüş olması ve korunan kısmının çok küçük bir parçası mevcut olduğu için Hayes formuyla birebir aynıdır diyemeyiz. Ancak form bakımından çokta farklı olmadıkları için kadehi MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirebiliriz.

4.4. Unguentarium

Vezirköprü'nün Çal Mahallesi'nde bulunan form bir unguentarium²⁶² kaidesine aittir. Kat. No. 36'daki unguentarium kaidesi, oldukça küçük bir parçadır. Taban kısmı hafif içbükey ve kaideden gövdeye giden kısım dışa doğru çekiktir. Bunun dışında gözle görülebilen çok fazla bir ayrıntı söz konusu değildir. Astarsız, yalın yüzeylidir. Hamuru içerisinde yoğun miktarda mika, kireç ve taşçık katkı mevcuttur. Bu unguentariumun benzer örnekleri Parion²⁶³ ve Antiocheia'da²⁶⁴ bulunmuştur. Kat. No. 36'yı örnekler ışığında MS 1-2. yüzyıla tarihlenmiştir.

4.5. Testiler

XIII/1/1, Taf. 45.

²⁶⁰ Lale Doğer, "Byzantine Ceramics: Excavation at Smyrna Agora", ed. B. Böhlendorf- Arslan, A.O. Uysal, J. Witte- Orr, *Çanak, Akdeniz ve Çevresindeki Arkeolojik Kazılarda Ele Geçen Geç Antik ve Ortaçağ Seramiği ve Mimari Seramiği, Byzas 7*, Ege Yayınları, İstanbul, 2005, Pl. VII.

²⁶¹ Hayes, Roman Pottery Fine-Ware Imports, Fig. 22.

²⁶² Unguentarium adı, antik çağda kokulu yağ, parfüm anlamına gelen "Unguent" kelimesinden türetilmiştir. Ancak kesin olarak adının nerden geldiği bilinmemektedir. Unguentariumlar antik çağda Hellenistik dönemden Bizans dönemine kadar sıkça kullanılan bir kap formu olmuştur. Banu Özdelek, "2009-2012 Andriake Kazılarında Ele Geçen Unguentarium, Şişe, Lykion ve Mortar Örnekleri", *Olba*, Sayı 24, 2016, s. 222; Temür ve Karadeniz, "Neoklaudiopolis'ten Bir Grup Roma Seramiği", s. 25.

²⁶³ Ergüner, "Parion Roma Dönemi Seramiği", Lev. 32.

²⁶⁴ Nurettin Arslan, "Antiocheia (Pisidia) Kazılarında Bulunan Seramikler". *Olba*, Sayı 10, 2004, Lev. 37.

Vezirköprü’de toplam 4 adet testi parçası tespit edilmiştir. Meşeli Mahallesi’nde ele geçen ilk testi formu Kat. No. 37’dir. Vezirköprü’de bulunun tek erken dönem testi formudur. Ağız ve boyun kısmının bir bölümü korunmuştur. Dik açılı bir ağıza ve düz bir dudağa sahiptir. İçe çekilerek ağız kısmından boyuna geçiş sağlanmıştır. Boyun kısmı hafif dik ve dışa doğru hafif açılarak inmektedir. Ağızın dış kısmında ince bir yiv vardır. Cidar kalınlığı ağız ve boyun kısmında aynıdır. Kat. No. 37’nin paraleli Ephesos’da²⁶⁵ görülmektedir. Gassner bu testi formunu açılı ağızlı testi/ sürahi olarak tanımlamakta ve MÖ 1. yüzyıla tarihlendirmektedir.

Yarbaşı Mahallesi’nde ele geçen ikinci formumuz Kat. No. 38 olarak adlandırdığımız ağız ve kulp parçasıdır. Hafif yuvarlatılmış dudak kısmına sahip olan kabın, boyun kısmı yaklaşık 4 cm.’lik bir uzunlukla düz bir şekilde gövdeye doğru inmektedir. Ağızın korunan kısmında kulp parçası mevcuttur. Testi parçası çok ince cidarlı olup hamurunda yoğun miktarda mika katkı görülmektedir. Bu testi formunun benzeri Zeytinliada’da²⁶⁶ bulunmaktadır. Zeytinliada örneğine bakarak Kat. No. 38’i MS 5. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmektedir.

Üçüncü formumuz Kat. No. 39 Örencik Mahallesi’nde tespit edilen testi kaide parçasıdır. Yukarı doğru hafif açılan bir gövdeye sahiptir. Gövde üzerinde iç kısımda tabana yakın yiv bulunmaktadır. Tabanda cidar oldukça kalındır ve taban merkeze doğru gidildikçe çok hafif belli belirsiz bir şekilde yükselmektedir. Kat. No. 39 testi kaide formunun bezeri Parion’da²⁶⁷ vardır. Kat. No. 39 benzerleri ışığında MS 5. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmektedir.

Dördüncü testi formu Kat. No. 39’dan daha küçük çaplı bir testi kaidesi olan ve Oruç Mahallesi’nde tespit edilen Kat. No. 40’dır. Taban cidarı oldukça kalın olan ve gövdeye çıktıkça incelen testi kaidesi formudur. Zeytinliada testi formları içerisinde düz kaideli dip olarak adlandırılmaktadır²⁶⁸. Benzerleri Parion²⁶⁹ ve Zeytinliada’da görülen bu form kaplar MS 5. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilmiştir.

²⁶⁵ Gassner, Das Südtor der Tetragonos Agora: Keramik und Kleinfunde, Forschungen in Ephesos XIII/1/1, Taf. 56.

²⁶⁶ Kavaz- Kındıgılı, Zeytinliada Geç Roma ve Bizans Seramikleri, Lev. 65.

²⁶⁷ Ergürer, “Parion Roma Dönemi Seramiği”, s. 212, Lev. 192.

²⁶⁸ Kavaz- Kındıgılı, Zeytinliada Geç Roma ve Bizans Seramikleri, s. 56, Lev. 64.

²⁶⁹ Ergürer, “Parion Roma Dönemi Seramiği”, Lev. 191-192.

4.6. Amphoralar

Amphoralar antik çağlarda günlük yaşam ve ticarete sıkça kullanılan büyük boyutlu kaplardır. Roma döneminde de sıkça kullanılan amphoraların tek kulplu, çift kulplu, sivri dipli, düz dipli olarak birçok çeşidi bulunmaktadır²⁷⁰. Yarbaşı Mahallesi'nde bir amphoraya ait dip kısmı ele geçmiştir. Bulunan bu dip kısmı sivri dipli bir amphoranın parçasıdır. Kat. No. 41 olarak adlandırılan bu dip parçası, gövdeden dibe doğru inerken dışa doğru çıkıntı yapmış ve dip kısmı yuvarlaklaştırılmıştır. Dip parçası üzerinde iki adet ince küçük çizgi mevcuttur. Bunun dışında gövde kısmında da kazıma iki adet bezeme vardır. Ancak çok fazla belirgin ve anlaşılabilir değildir. Bu formun benzerleri, Saranda²⁷¹ ve Metropolis'de²⁷² mevcuttur. Kat. No. 41 formu, örnekler ışığında MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmiştir.

İkinci form ağız ve boyun kısmından oluşan amphora parçasıdır. Dışa çekilerek kalınlaştırılmış ağızlı ve hafif yuvarlatılmış dudaklı Kat. No. 42'nin, ağız kısmında ve boyuna geçiş yaptığı kısımda iki adet yiv vardır. Boyun kısmı içe çekilmiş ve silindirik bir şekilde aşağıya doğru inmektedir. Olasılıkla boyun kısmı gövdeye doğru genişlemektedir. Parçanın iç yüzeyinin büyük bir kısmı kalkerleşmiştir. Kat. No. 42'nin paralelleri Ephesos²⁷³ ve İzmir Karaburun'da²⁷⁴ mevcuttur. İzmir Karaburun'da tespit edilen Kat. No. 42 formunun benzeri için "Kuzey Afrika üretimine benzediği ve aynı zamanda Spatheion (Spatheia) Amphorası²⁷⁵ ile benzerlik gösterdiği" belirtilmiştir²⁷⁶. Benzer örnekler ışığında Kat. No. 42 amphorasını MS 5. ve MS 6. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

²⁷⁰ Temür ve Karadeniz, "Neoklaudiopolis'ten Bir Grup Roma Seramiği", s. 25.

²⁷¹ Hayes, "Hellenistic and Roman Pottery Deposits from the 'Saranda Kolones' Castle Site at Paphos", Fig. 33.

²⁷² Eda Güngör, *Metropolis Kenti Ada 7 İçerisindeki Konut Seramiği*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2005, Lev. 47.

²⁷³ Gassner, *Das Südtor der Tetragonos Agora: Keramik und Kleinfunde*, Forschungen in Ephesos XIII/1/1, Taf. 3.

²⁷⁴ Rabia Aktaş, Ece Sezgin ve Çiler Çilingiroğlu, "İzmir-Karaburun Yüzey Araştırmasında Ele Geçen Roma Dönemi Seramikleri", *Olba*, Sayı 27, 2019, Fig. 4

²⁷⁵ Klasik Spatheia Amphoraları MS 4. yüzyıl sonlarından MS 6. yüzyıl başları arasında Kuzey Afrika'da Tunus civarında üretildikleri bilinmektedir. Ancak MS 6. yüzyılın sonlarında İspanya, Sicilya ve Karadeniz kıyılarında da taklitlerinin üretildiği düşünülmektedir. Tam olarak ne taşıdığı konusunda kesin bir bilgi olmamasına karşın şarap ve balık ürünleri ihracatında kullanıldığı düşünülen Spatheia Amphoraları Batı Anadolu ve Kuzey Afrika'daki merkezler başta olmak üzere Karadeniz'den İtalya kıyılarına kadar geniş bir dağılım göstermektedir. Bu form dışa çekik, ucu yuvarlaklaştırılmış ağız kenarına ve silindirik bir boyuna sahiptir. Ahmet Kaan Şenol ve Filiz Kerem, "İçel Müzesinde Bulunan Bir Grup Amphora", *Olba*, Sayı 3, 2000, ss. 84-85; Ahmet Kaan Şenol, *İskenderiye Kazılarında Ele Geçen Amphoralar Işığında Kentin Roma Dönemi Şarap*,

Sonuncu amphora formu ise, Avdan Mahallesi'nde tespit edilmiş olan ağız parçası Kat. No. 43'tür. Dışa çıkık dudak kenarlı, içten ve dıştan "S" profili çizen, ağız kısmı kalın cidarlı boyuna doğru cidar giderek incelmekte olan bir formdur. Bu tip amphoralar Saranda yerel üretim amphoralarına benzemektedir²⁷⁷. Hayes bu tipi Geç Roma Amphora Tip 1 (LR Amphora Type 1) olarak adlandırmaktadır. MS 7. yüzyıla tarihlenen bu amphora tipi Filistin tipi amphoralarla aynı dönemde kullanılmıştır²⁷⁸. Paralelleri ışığında Kat. No. 43 formunu MS 5-7. yüzyıla tarihlendirebiliriz.

4.7. Günlük Kullanım ve Depolama Kapları

Günlük kullanım ve depolama kapları Antik dönemden günümüze kadar birçok amaçla kullanılmıştır. Pişirme veya saklama kabı olarak kullanılmış olan bu formlar her dönemde sıkça karşımıza çıkmaktadır. Vezirköprü'de toplam 7 adet günlük kullanım ve pişirme kabı tespit edilmiştir.

Örencik Mahallesi'nde tespit edilen saklama kabı formu Kat. No. 44'tür. Düz bir şekilde zemine oturur, taban cidarı kalındır. Tabandan gövdeye geçiş hafif bir açıyla olur ve cidar gövdeye doğru inceler. Yüzey üzerinde çark izleri mevcuttur. bu formun örnekleri Metropolis²⁷⁹ ve Knossos'da²⁸⁰ görülür. Hayes bu formu kavanoz olarak adlandırmıştır²⁸¹. Benzer örnekleri göz önüne alındığında Kat. No. 44, MS 1. yüzyıl sonlarına tarihlenmektedir.

Günlük kullanım ve depolama kapları içerisinde Kat. No. 45 formu kendi içerisinde tek örnektir. İnkaya Mahallesi'nde tespit edilmiştir. İçte çekik dudaklı, yuvarlatılmış dışa taşkın ağızlı bir formdur. Ağız ve gövde hafif yumuşatılmış bir şekilde "S" profili vermektedir. Kabin iç yüzeyinde çark izleri görülür. Daha çok çömlek veya tencere olarak adlandırılır. Metropolis²⁸² ve Histria'da²⁸³ bu formun

Zeytinyağı, Salamura Balık ve Sosyal Ticareti, Ege Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir, 2000, s. 237; Erdoğan Aslan, "Kekova Adası 2012-2013 Yılı Sualtı Araştırmalarında Bulunan Amphoraların Tipolojik Değerlendirmesi", *Olba*, Sayı 23, 2015, ss. 346-347.

²⁷⁶ Aktaş, Sezgin ve Çilingiroğlu, "İzmir-Karaburun Yüzey Araştırmasında Ele Geçen Roma Dönemi Seramikleri", s. 393.

²⁷⁷ Hayes, "Hellenistic and Roman Pottery Deposits from the 'Saranda Kolones' Castle Site at Paphos", Fig. 21a.

²⁷⁸ Hayes, "Hellenistic and Roman Pottery Deposits from the 'Saranda Kolones' Castle Site at Paphos", s.486.

²⁷⁹ Güngör, Metropolis Kenti Ada 7 İçerisindeki Konut Seramiği, Nr. 293.

²⁸⁰ John Walker Hayes, "The Villa Dionysos Excavations, Knossos The Pottery" *The Annual of the British School at Athens* 78, 1983, Fig. 10.

²⁸¹ Hayes, "The Villa Dionysos Excavations, Knossos The Pottery", s. 129.

²⁸² Güngör, Metropolis Kenti Ada 7 İçerisindeki Konut Seramiği, Nr. 278.

örnekleri mevcuttur. Kat. No. 45 formu MS 2. yüzyıl ortası ve MS 3. yüzyıl başlarına tarihlenmiştir.

Çekalan Mahallesi'nde tespit edilen çömlek formu Kat. No. 46'dır. Dışa çıkık ağız kenarlı ve dudağı dışa doğru kalınlaştırılmıştır. Dudaktan gövdeye geçiş içe doğru keskin ya da yumuşak bir kavis yaparak oluşturulmuştur. Ağız çapları yaklaşık olarak 10 cm. ile 35 cm. arasında değişiklik göstermektedir²⁸⁴. Bu form MS 3. yüzyıla tarihlenmektedir.

Dördüncü form pişirme kabı olarak kullanılan khytra, Kat. No. 47'dir. Çal Mahallesinde bulunan Kat. No. 37 formu "Khytra" adı verilen ve en sık tercih edilen formlardan biridir²⁸⁵. Pişirme veya saklama kabı olarak kullanılan khytralar genellikle dışa dönük ağızlı ve derin gövde yapısına sahiptirler²⁸⁶. Formun ağız kısmı yüksek ve dışa çekik, ağız kısmında gövdeye belirgin bir dönüş yapan ve dudak kısmı yuvarlatılmıştır. Gövde kısmı dışa doğru açılan ve şişkin bir formdur. Benzer örnekleri Knossos²⁸⁷ ve İzmir-Karaburun'da²⁸⁸ bulunmuştur. Örnekler ışığında Kat. No. 47, MS 3. yüzyıl sonu ile MS 5. yüzyıl aralığına tarihlendirilmektedir.

Beşinci form Çekalan Mahallesi'nde tespit edilen güveç formudur. Form dışa doğru döndürülmüş ağız yapısına sahiptir. Dışa doğru kalınlaştırılarak döndürülmüş olan ağız kısmı duvarında ve dudak kısmında oyuklar mevcuttur. Kalın ağız yapısının iç kısmında 3 mm'lik bir oluk (yuvarlak delik/ boşluk) mevcuttur. Ağız kısmından gövdeye "S" profili yapılarak geçilmiş ve gövde kısmında cidar oldukça incedir. Kat. No. 48 formunun tek örneği Kelenderis²⁸⁹ de görülmüştür ve MS 4 ile MS 7. yüzyıl arasına tarihlenmiştir.

Altıncı kap formu Kat. No. 49'dur. Depolama kabı olarak kullanılan Kat. No. 49 formu Dışa çıkık, içe çekik, yatay dudak ve ağız kısmı olup şişkin, dışa doğru açılan, yuvarlak gövdelidir. Ağız ve gövde kısmında yivler vardır. Üzerindeki astar

²⁸³ Constantin Băjenaru, "Early Roman Pottery Groups from the Central Sector of the Late Roman City at Histria" *Materiale şi cercetări arheologice (Serie nouă)*, 10, 2014, Fig. 10, 157.

²⁸⁴ Canan Uysal Tezer, *Nevşehir Camihöyük Helenistik ve Roma Dönemi Seramikleri*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2011, s. 52.

²⁸⁵ Ayça Dokuzboy, "Magnesia Artemision'u Kurban Çukuru A Açmasından Ele Geçen Pişirme Kapları", *Uluslararası Amisos Dergisi*, Cilt 2, Sayı 3, 2017, s. 26.

²⁸⁶ Rabia Aktaş, Ece Sezgin ve Çiler Çilingiroğlu, "İzmir-Karaburun Yüzey Araştırmasında Ele Geçen Roma Dönemi Seramikleri", *Olba*, Sayı 27, 2019, s. 381.

²⁸⁷ Hayes, "The Villa Dionysos Excavations, Knossos The Pottery", Fig. 8.

²⁸⁸ Aktaş vd., "İzmir-Karaburun Yüzey Araştırmasında Ele Geçen Roma Dönemi Seramikleri", Fig. 4.

²⁸⁹ Mehmet Tekocak, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 2006, Lev. 42.

dökülmüş olup bilinmeyen bir nedenle üzerinde benek izler oluşmuştur. Kat. No. 49 formunun paraleli Patara günlük kullanım seramiklerinde görülmektedir²⁹⁰. Form kullanım alanları ve benzerleri ışığında MS 5-7. yüzyıllar arasına tarihlenmiştir.

Son kap formu Meşeli Mahallesi'nde tespit edilen Kat. No. 50'dir. Dikeye yakın bir ağız kenarına sahiptir. Dudak kısmı hafif yuvarlatılmıştır. Ağız kısmında dudaktan biraz aşağıdan başlayarak hafif bir 'V' şekli oluşturan olasılıkla kapağın yerleştirilmesi için yapılmış bir çıkıntı vardır. Astar rengi iç yüzeyde ve dış yüzeyde ton farklılıkları göstermektedir. Dış yüzeyde astarın çoğu silinmiş olup, sadece parçanın ağız kısmındaki astar korunmuştur. Bu formun benzer örnekleri Parion²⁹¹ ve Saraçhane'de²⁹² mevcuttur. Çömek/ Khytra olarak kullanılan Kat. No. 50 formu MS 6. yüzyıl ve MS 7. yüzyıl arasına tarihlenmektedir.

²⁹⁰ Bilsen Ş. Özdemir, *Patara Roma Dönemi Günlük Kullanım Seramikleri*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya, 2009, Lev. 29.

²⁹¹ Ergürer, "Parion Roma Dönemi Seramiği", Lev. 204.

²⁹² John Walker Hayes, *Excavations at Saraçhane in Istanbul*, Vol. 2, The Pottery, 1992, ss. 102-103, Fig. 45: 30/130.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Tez çalışması Vezirköprü ve Neoklaudiopolis Antik Kenti'nin tarihi için oldukça önem arz etmektedir. Vezirköprü'de ilk araştırmalar 1940'lı yıllarda yapılmış ve daha çok bölgenin Protohistorik tarihi üzerine durulmuştur. Günümüzde Vezirköprü'de yapılan en kapsamlı çalışmalar ise Oymaağaç Höyük Kazısıdır. Oymaağaç Höyüğü Nerik kültürü üzerine yapılan bir araştırma ve kazı çalışması olduğundan dolayı Roma Dönemi ile ilgili çok fazla bilgi sağlamamaktadır. 2013 yılında Tønnes Bekker-Nielsen tarafından Vezirköprü ve Havza İlçeleri'nde, Roma İmparatorluğu'na ait izleri ve özellikle de yolları araştırmak amacıyla bir yüzey araştırması gerçekleştirilmiş ve bu araştırma sonucunda Neoklaudiopolis' e ait olduğu düşünülen mil taşları ve mezar stelleri tespit edilmiştir. Yine Samsun Müzesi tarafından 2012-2017 yılları arasında yapılan kurtarma kazılarında tespit edilen buluntular Vezirköprü'nün Cumhuriyet Mahallesi'nin Neoklaudiopolis Antik Kenti üzerine inşa edilmiş olabileceğini kanıtlar niteliktedir. Ancak Vezirköprü-Neoklaudiopolis Antik Kenti'nin seramikleri bugüne dek ayrıntılı olarak çalışılmış değildir.

Yüzey araştırması kapsamında 2018 yılında Vezirköprü merkezine bağlı toplam 27, 2019 yılında toplam 45 mahalleye gidilip araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalarda 2018 yılında 12, 2019 yılında ise 11 mahalle Roma Dönemi yerleşimi olarak tespit edilmiştir. Tespit edilen toplam 23 Roma yerleşimi içerisinde 16'sından seramik buluntuları toplanmış ve incelenmiştir (Ek. 1). Bu çalışmada yüzey araştırmaları sırasında toplanan seramiklerden nitelikli grupları oluşturan 50 adet seramik değerlendirme kapsamına alınmıştır. Bunlar; kase, tabak, kadeh, amphora, unguentarium, testi, günlük kullanım ve depolama kapları gibi formlardan oluşmaktadır (Ek. 2). Kase, tabak ve kadeh gibi form grupları içerisinde, Doğu Sigillata A, Doğu Sigillata C (Çandarlı), Doğu Sigillata D (Kıbrıs Sigillataları), Phokaia Kırmızı Astarlı Seramikleri (Late Roman C), Afrika Kırmızı Astarlı seramikleri, Geç Roma Açık Renkli seramikleri (Late Roman Light Colored Ware / LRLC), Geç Roma Kırmızı Astarlı seramikleri ve Pontus Sigillatası üretim grupları da mevcuttur (Ek. 3). Söz konusu bu kaplar, tarihsel süreci takip edilebilmek adına, Roma'nın erken döneminden geç dönemine kadar kronolojik bir dizin içinde, formlarına göre ayrı ayrı incelenmiştir. Bununla birlikte, malzemenin yüzeyden ele

geçmesine bağı olarak, stratigrafik bir değerlendirme yapmak mümkün değildir. Bu nedenle tarihlendirme yaparken analogi yöntemi ve tipolojik özellikler kullanılmıştır.

İncelenen nitelikli seramikleri genel olarak değerlendirdiğimizde; Doğu Sigillata A, Doğu Sigillata C (Çandarlı), Doğu Sigillata D (Kıbrıs Sigillataları), Phokaia Kırmızı Astarlı Seramikleri (Late Roman C), Afrika Kırmızı Astarlı seramikleri, Geç Roma Açık Renkli seramikleri (Late Roman Light Colored Ware / LRLC), Geç Roma Kırmızı Astarlı seramikleri ve Pontus Sigillatası da dahil olmak üzere incelenen formlar birkaç örnekle temsil edilmiştir. Buna karşın bulunan amphora parçaları, unguentarium, testiler, günlük kullanım ve depolama kaplarında form üretim grupları belirlenememiş olan malzemelerin ve mutfak kaplarının yerel üretim olma olasılığı mümkündür. Kase form grubu içerisinde en erken örnek MÖ 1. yüzyıl ortaları iken en geç örneği MS 6. yüzyıl başlarına tarihlenmektedir. Tabak grubu içerisinde de en erken örnek MÖ 1. yüzyıl sonu, en geç örnek MS 6. yüzyıl başlarıdır. 2018-2019 yıllarında bulunann seramik tarihlendirmesine baktığımızda Erken Roma Dönemi seramiklerinin 2018 yılında 2019 yılına oranla daha fazla olduğu görülmektedir (Ek. 4). Yine Geç Roma Dönemi seramikleri içerisinde de 2018 yılı seramikleri, 2019 yılına oranla daha fazladır (Ek. 5).

Bunun nedeni olasılıkla 2018 yılında yürütülen çalışmaların odak noktasının özellikle Roma kalıntılarının yoğunlaştığı İstavloz (İstavroz) Çayı çevresinde bulunan mahalleler olması, arazinin tarıma ve yaşamaya daha elverişli koşullarda olması ve bu yüzden de tespit edilen daha fazla nitelikli seramikler olmasından kaynaklanmaktadır. 2019 yılında yürütülen çalışmaların ise, daha çok kale yerleşimleri ve kayalık bir yapısı olmasından dolayı muhtemelen daha az Roma seramiği tespit edilmiştir. Ancak bütün olarak baktığımızda, Erken Roma Dönemi seramik formlarının, Geç Roma Dönemi seramik formlarına oranla daha az olduğu gözlemlenmiştir (Ek 6).

Neoklaudiopolis Antik Kenti'nin Roma Dönemi'ne ait çok fazla veri olmaması, seramiklerin çok fazla nitelikli olmaması ve bugüne kadar sistemli bir kazı çalışmasının yapılmamış olması kesin ve net bilgiler elde etmemizi zorlaştırmaktadır. Bu da bu tez çalışmasını ve ulaştığı sonuçları oldukça önemli kılmaktadır. Çalışma kapsamında Vezirköprü'nün Roma Dönemi merkezlerindeki arkeolojik malzemeyi çevre bölgelerle karşılaştırmak ilk defa mümkün olabildiği. Phokaia Kırmızı Astarlı Seramikleri, DSA, DSC, DSD, Afrika Kırmızı Astarlı

seramikleri ve Pontus Sigillatası gibi üretimler Neoklaudiopolis'in ekonomik ve ticari bir ağ içerisinde yer aldığını bize açıkça göstermektedir. Tespit edilen seramik grupları içerisinde Doğu Sigillata B üretiminin olmaması Neoklaudiopolis Antik Kent'inde bu grubun pek tercih edilmediğini göstermektedir. Bunun yanı sıra Neoklaudiopolis Antik Kenti'nin bir Roma yolu üzerinde yer alması da bu üretimdeki malzemelerin bölgede bulunmasını bize kısmen göstermektedir. Bu araştırma ilerleyen zamanlarda yapılacak olan çalışmalar için bir ön gösterim niteliğinde olması açısından oldukça önemlidir. Seramik yoğunluğunun MÖ 1. yüzyıl ve MS 5. yüzyıl tarihleri arasında olması ve bu dönemde artan yerleşme sayısının bölgedeki ekonomik ve ticari ağlara katkısının ne olduğu ilerleyen zamanlarda yapılacak olan çalışmalar ile daha iyi sonuç alacaktır.

KAYNAKÇA

- Aktaş, Esen, *Roma İmparatorluk Dönemi'nde Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi Yerleşimleri*, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Aydın 2018.
- Aktaş, Rabia, Sezgin Ece ve Çilingiroğlu Çiler, “İzmir-Karaburun Yüzey Araştırmasında Ele Geçen Roma Dönemi Seramikleri”, *Olba*, Sayı 27, 2019, ss. 369-412.
- Alkım, Uluğ Bahadır, “Samsun Bölgesi Çalışmaları (1973)”, *Türk Arkeoloji Dergisi*, Sayı: XXII- 1, 1975, ss. 5-12.
- Arsen'eva, Tatyana M. and Domzalski, Krzysztof, “Late Roman Red Slip Pottery from Tanais 2001”, *Eurasia Antiqua (EA)* 8, 2002, ss. 415-491.
- Arslan, Nurettin, “Antiocheia (Pisidya) Kazılarında Bulunan Seramikler”, *Olba*, Sayı 10, 2004, ss. 209-238.
- Aslan, Erdoğan, “Kekova Adası 2012-2013 Yılı Sualtı Araştırmalarında Bulunan Amphoraların Tipolojik Değerlendirmesi”, *Olba*, Sayı 23, 2015, ss. 321-369.
- Atasoy, Sümer, *Amisos Karadeniz Kıyısında Antik Bir Kent*, Samoto, Samsun 1997.
- _____, ve Zeyrek, Turgut H., “Amisos (Eski Samsun) Pişmiş Toprak Eserleri İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nden Yayınlanmış Örnekler”, *Anadolu Araştırmaları*, XVII/2, İstanbul 2004, ss. 85-123.
- Atlı Akbuz, Leyla, *Hadrianopolis Roma Dönemi Seramiği*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2008.
- Ayaz, Mehmet, *Assos Kuzey Stoası Kırmızı Astarlı Roma Seramiği*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale 2014.
- Bafra İkiztepe- Nerik (Vezirköprü) Kültür Yolu*, Ersin Demirel (ed.), Bafra Belediyesi, Samsun 2015.
- Başaran, Cevat ve Ergürer H., Ertuğ, “Parion Odeion'u (Bouleuterion?) 2010 Çalışmaları ve Odeion'da Bulunan Seramikler”, *Olba*, Sayı 20, 2012, ss.245-289.
- Băjenaru, Constantin,” Early Roman Pottery Groups from the Central Sector of the Late Roman City at Histria” *Materiale și cercetări arheologice (Serie nouă)*, 10, 2014, ss. 105-131.
- Bekker-Nielsen, Tønnes, “New Milestones From Neoklaudiopolis”, *Epigraphica Anatolica* 43, 2010, ss. 87–91.
- _____, and Høgel, Christian, “Three Epitaphs from the Vezirköprü Region”, *Epigraphica Anatolica* 45, 2012, ss. 153–160.
- _____, “Neoklaudiopolis'in Araştırma Tarihi Üzerine Notlar (Vezirköprü, Samsun İli)”, *Türk Tarih Kurumu Höyük Dergisi*, Sayı: 6, 2013, ss. 41-62.
- _____, “350 Years Of Research On Neoklaudiopolis (Vezirköprü)”, *Reprinted From Orbis Terrarum*, Vol.11, Syddansk Universitet (University Of Southern Denmark), 2013, ss. 3-31.
- _____, ve Winther-Jacobsen, Kristina, *Yüzey Araştırması Vezirköprü ve Havza ilçesinde*, Ekim 2013, ss. 1-67.
- _____, vd., *Neoklaudiopolis Antik Kenti (Vezirköprü, Samsun)*, Özge Acar (çev.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 2015.

- _____, and Czichon, Rainer M. “Ancient Roads and Bridges Of The Vezirköprü District”, *Landscape Dynamics and Settlement Patterns In Northern Anatolia During The Roman and Byzantine Period*, Kristina Winther-Jacobsen and Lâtfie Summerer (eds), Stuttgart 2015, ss. 295-305.
- _____, Hogel, Christian and Sorensen, Soren Lund, “Inscriptions From Neoklaudiopolis/Andrapa (Vezirköprü, Turkey)”, *Epigraphica Anatolica* 48, 2015, ss. 115-136.
- Czichon, Rainer M., “Oymağaç-Vezirköprü Yüzey Araştırması 2006”, 25. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, 1. Cilt, Çanakkale, 28 Mayıs - 01 Haziran 2007, ss. 187-196.
- _____, I. *Oymağaç-Nerik Kazı Çalışma Raporu 2007*, ss. 1-13.
- _____, ve Yılmaz, Mehmet, Ali, “Vezirköprü/Oymağaç Höyük-Nerik (?) Projesi”, *Anadolu'nun Zirvesinde Türk Arkeolojisinin 40 Yılı*, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara 2014, ss. 339-356.
- _____, *Oymağaç Höyük (Nerik) Kazı Raporu 2017*, ss. 1-18.
- _____, *Oymağaç Höyük (Nerik) Kazı Raporu 2019*.
- Çoban, Asım, “Vezirköprü İlçesinin İdarî Coğrafya Analizi”, *The Journal of Academic Social Science Studies*. Volume: 6 Issue: 6, June 2013, ss. 403-420.
- Dalaison, Julie et Delrieux, Fabrice, “La Cite De Neapolis Neoclaudiopolis Histoire Et Pratiques Monetaires”, *Anatolia Antiqua* XXII (2014), ss. 159-198.
- Dengate, James A., “A Site Survey along the South Shore of Black Sea”, *The Proceedings of the Xth International Congress of Classical Archaeology*, Vol. I, Ankara, 1978, ss. 245-258.
- Doğer, Lale, “Byzantine Ceramics: Excavation at Smyrna Agora”, ed. B. Böhlendorf-Arslan, A.O. Uysal, J. Witte- Orr, *Çanak, Akdeniz ve Çevresindeki Arkeolojik Kazılarda Ele Geçen Geç Antik ve Ortaçağ Seramiği ve Mimari Seramiği*, Byzas 7, Ege Yayınları, İstanbul, 2005, ss. 97-121.
- Dokuzboy, Ayça, “Magnesia Artemision’u Kurban Çukuru A Açmasından Ele Geçen Pişirme Kapları”, *Uluslararası Amisos Dergisi*, Cilt 2, Sayı 3, 2017, ss. 24-31.
- Domžalski, Krzysztof, “Late Roman Pottery from Pompeiopolis”, ed, Latife Summerer, *Pompeiopolis I: eine Zwischenbilanz aus der Metropole Paphlagoniens nach fünf Kampagnen (2006-2010)*, Schriften des Zentrums für Archäologie und Kulturgeschichte des Schwarzmeerraumes, Bd 21, 2011, ss.163-178.
- Dönmez, Şevket, “1997-1999 Yılları Yüzey Araştırmalarında İncelenen Samsun-Amasya İlleri İ.Ö. 2. Binyılı Yerleşmeleri”, *Türk Tarih Kurumu Belleten*, Cilt LXV, Sayı 244, Aralık 2001, ss. 873-904.
- Dönmez, Şevket, “Yeni Arkeolojik Gelişmeler Işığında Orta Karadeniz Bölgesi Demir Çağı Kültürüne Genel Bir Bakış”, *Anadolu Araştırmaları XIX/1* 2006, İstanbul Üniversitesi Basım ve Yayınevi Müdürlüğü, İstanbul 2010, ss. 137-196.
- Duman, Bahadır, *Laodikeia Helenistik ve Erken Roma Dönemi Seramiği*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2010.
- _____, “African Red Slip Ware in Lydian Tripolis”, *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta*, 44, 2016, ss. 699-706.
- Duran, Muzaffer, “Pers (Akhaimenid) Bağlamında Sakalar”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 3, 2019, ss. 731-761

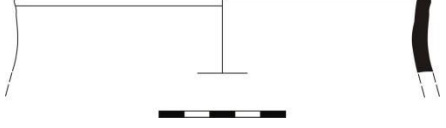
- Emir, Osman, “M.Ö. VI. Yüzyılda Samsun ve Çevresinde Kolonizasyon Faaliyetleri”, *Samsun Sempozyumu 13-16 Ekim 2011*, Mahmut Aydın, Selahattin Özyurt, Bekir Şişman ve Hasan Atsız (ed.), Samsun Valiliği, Samsun 2012, ss. 663-672.
- Ergürer, Hasan Ertuğ, “Parion Roma Dönemi Seramiği”, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum 2012.
- _____, “Sigillata ve Geç Roma Kırmızı Astarlı Seramikleri”, *Parion Roma Tiyatrosu 2006 – 2015 Yılı Çalışmaları, Mimarisi ve Buluntuları*, Cevat Başaran ve H. Ertuğ Ergürer (ed.), İçdaş A. Ş. Yayınları, 2016, ss.123-164.
- Erol, Derya, *Smyrna Agorasında Ele Geçen Terra Sigillata ve Geç Roma Seramiği*, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir 2011.
- Gassner, Verena, *Das Südtor der Tetragonos Agora: Keramik und Kleinfunde, Forschungen in Ephesos XIII/1/1*, Wien, 1997.
- Geçmişten Günümüze Vezirköprü*, T.C. Vezirköprü Kaymakamlığı, Necdet İğci ve Bünyamin Kıvrak (ed.), Samsun 2008.
- Gül, Seyfullah, *Vezirköprü Yöresinin Kültür Turizmi*, , Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Samsun 2015.
- Güngör, Eda, *Metropolis Kenti Ada 7 İçerisindeki Konut Seramiği*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2005.
- _____, “Hellenistic and Roman Period Ceramic Finds from the Balatlar Church Excavations in Sinop between 2010-2012”, *Anatolia Antiqua*, XXII, 2014, ss. 35-49.
- Halifeoğlu, F. Meral, Sert, Halide ve Yılmaz, Süheyla, “Tarihi Kurt Köprüsü (Mihraplı Köprü, Vezirköprü) Restorasyonu Proje ve Uygulama Çalışmaları”, *Middle East Technical Universty Journal of the Faculty Architecture (METU JFA)*, Vol. 30, No. 2, 2013, ss. 81-104.
- Hayes, John Walker, *Late Roman Pottery*, London 1972.
- _____, “Roman Pottery from the South Stoa at Corinth”, *Hesperia* 42, No. 4, 1973, ss. 416-470.
- _____, “The Villa Dionysos Excavations, Knossos The Pottery” *The Annual of the British School at Athens* 78, 1983, ss. 97-169.
- _____, “Sigillate Orientali”, *Atlante delle forme ceramiche II. Ceramiche Fine Romana nel Bacino Mediterraneo (Tardo Ellenismo e Primo Impero) Enciclopedia dell’Arte Antica Classica e Orientale*, Roma, 1985, ss. 1-95.
- _____, *Excavations at Saraçhane in Istanbul, Vol. 2, The Pottery*, 1992.
- _____, “Hellenistic and Roman Pottery Deposits from the ‘Saranda Kolones’ Castle Site at Paphos”, *The Annual of the British School at Athens* 98, 2003, ss. 447-516.
- _____, *Roman Pottery Fine-Ware Imports*, The Athenian Agora, Vol. 32, New Jersey, 2008.
- Kavaz Kındıgılı, Berna, *Zeytinliada Geç Roma ve Bizans Seramikleri*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum 2017.
- Kızıltan, Zeynep, “Samsun Bölgesi Yüzey Araştırmaları 1971-1972”, *Belleten*, Cilt LVI, Ankara, ss. 213-241.
- Kökten, Kılıç, Özgüç, Nimet ve Özgüç, Tahsin, “1940 Ve 1941 Yılında Türk Tarih Kurumu Adına Yapılan Samsun Bölgesi Kazıları Hakkında İlk Kısa Rapor”, *Türk Tarih Kurumu Belleten*, Cilt: IX Sayı: 35, Temmuz 1945, ss. 361-400.

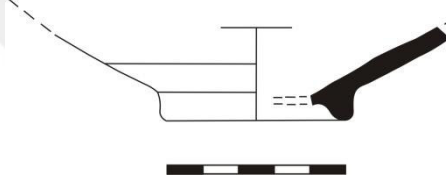
- Körsulu, Hatice, “Kappadokia-Komana’sı Hellenistik ve Roma Dönemi Seramikleri”, Mersin Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Mersin 2011.
- _____, “Kappadokia Komanası Sigillatları”, *Olba*, Sayı 21, 2013, ss. 181-313.
- _____, “Sinabıç’tan (Dalisandos?) Hellenistik ve Roma Dönemi Seramikleri”, *Olba*, Sayı 28, 2020, ss. 295-338.
- Laflı, Ergün, ve Kan Şahin, Gülseren, “Terra Sigillata and Red-Slipped Ware From Hadrianopolis in Southwestern Paphlagonia”, *Anatolia Antiqua XX*, 2012, ss. 45-120.
- Mayor, Adrienne, *Mithradates*, Gürkan Ergin (çev.), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara 2013.
- Meyer-Schlichtmann, Carsten, *Die Pergamenische Sigillata aus Der Statgrabung von Bergama*, PF 6, Walter De Gruyter, Berlin- New York 1988.
- Ok, Mehmet, *Tripolis Hellenistik ve Roma Dönemi Seramiği*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Denizli 2018.
- Oransay, Bekir Sıtkı Alptekin, “Side 2009-2011 Yılı Kazılarında Ele Geçen Doğu Sigillatı D (Kıbrıs Sigillatı) Seramikleri”, *Anadolu /Anatolia* 38, 2012, ss. 109-138.
- Özdemir, Bilsen Ş., *Patara Roma Dönemi Günlük Kullanım Seramikleri*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya 2009.
- Özdilek, Banu, “2009-2012 Andriake Kazılarında Ele Geçen Unguentarium, Şişe, Lykion Ve Mortar Örnekleri”, *Olba*, Sayı 24, 2016, ss. 217-265.
- _____, Andriake Limanından Ele Geçen Doğu Sigillata C Grubu Pergamon-Çandarlı Sigillatları”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 14, Sayı 40, 2017, ss. 260-276.
- _____, “Letoon Teras Duvarı Kazılarında Ele Geçen Doğu Sigillatları ile Lykia Bölgesi Kırmızı Astarlı Seramikler”, *Arkhaia Anatolika, Anadolu Arkeolojisi Araştırmaları Dergisi*, Volume 2, 2019, ss. 52-83.
- Özsait, Mehmet, “1995 ve 1996 Yıllarında Amasya –Merzifon Ve Gümüşhacıköy Yüzey Araştırmaları”, *XV. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, II. Cilt, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara 1998, ss. 143-161.
- _____, “2001 Yılı Samsun ve Amasya Yüzey Araştırmaları”, 20. Araştırma Sonuçları Toplantısı 2. Cilt, Kültür Bakanlığı Döşim Basımevi, Ankara 2003, ss. 127-140.
- Öztürk, Özhan, *Pontus Antikçağ’dan Günümüze Karadeniz’in Etnik ve Siyasi Tarihi*, Ezel Basım Yayın Dağıtım, Ankara 2011.
- Quercia, Alessandro, Johnston, Alan, Bevan, Andrew, Conolly, James and Tsaravopoulos Aris, “Roman Pottery from an Intensive Survey of Antikythera, Greece”, *Annual of the British School at Athens*, Vol. 106, 2011, ss. 47-98.
- Sağlam, Abdullah, *Eski Çağ’da Vezirköprü ve Çevresi*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2018.
- Sökeli, Heves, *Ceramic Workshops in Hellenistic and Roman Anatolia: Production Characteristics and Regional Comparisons*, Bilkent Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2013.
- Şenol, Ahmet Kaan, *İskenderiye Kazılarında Ele Geçen Amphoralar Işığında Kentin Roma Dönemi Şarap, Zeytinyağı, Salamura Balık ve Sosyal Ticareti*, Ege Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir 2000.
- _____, ve Kerem Filiz, “İçel Müzesinde Bulunan Bir Grup Amphora”, *Olba*, Sayı 3, 2000, ss. 81-114.

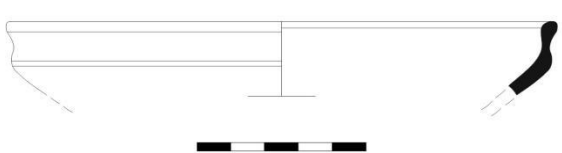
- Strabon, *Strabon Antik Anadolu Coğrafyası (Geographika XII-XIII-XIV)*, A. Pekman (çev), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 2005.
- Şirin, O. Alper ve Kolağasıoğlu, Mustafa, *Çakalca – Karadoğan Höyüğü: Arkaik Dönemde Amisos ve Kybele Kültü*, SAMTAB Yayınları 1, Samsun 2016.
- Taştemur, Emre ve Dinç, Münteha, “Akmonia Yüzey Araştırmalarında Ele Geçen Terra Sigillatalar ve Geç Roma Kırmızı Astarlı Seramikleri”, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 11, Sayı 3, 2018, ss. 2605- 2620.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Samsun Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü, 75788673-050.01.04/55.11/278/ 1526, (Samsun ili, Vezirköprü İlçesi, Çekalan Mahallesi, 176 ve 1578 parseller 30.06.2017 tümülüs.), Samsun, 2017.
- Tekocak, Mehmet, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2006.
- Temür, Akın, Yiğitpaşa, Davut, Kıvrak, Bünyamin, Şahin, Kemalettin, Çelik, Merve, Özbilgin, Özkan, Kaymaz, Volkan ve Sarıgül, Murat, *2018 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu*, 2018, ss. 3-25.
- _____, Yiğitpaşa, Davut, Kıvrak, Bünyamin, Özbilgin, Özkan, Sarıgül, Murat ve Karadeniz, Semanur, *2019 Yılı Samsun İli Vezirköprü İlçesi Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu Sonuç Raporu*, 2019, ss. 3- 33.
- _____, ve Yiğitpaşa, Davut, “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2018 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları”, *History Studies*, Doç. Dr. İlknur Mangır Karagöz Armağanı, 12/2, Nisan 2020, ss. 619-654.
- _____, ve Karadeniz, Semanur, “Neoklaudiopolis’ten Bir Grup Roma Seramiği”, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Sonbahar Özel Sayı, 2020, ss. 22-36.
- _____, ve Yiğitpaşa, Davut, “Neoklaudiopolis Antik Kenti ve Territoryumu 2019 Yüzey Araştırması ve Envanter Çalışmaları”, *History Studies*, 12/6, Aralık 2020, ss. 2865-2894.
- Uygun, Çilem, *Patara, IV.2, Tepecik Kırmızı Astarlı Seramikleri (İ.Ö. 2. yüzyıl- İ.S. 4. yüzyıl)*, Ege Yayınları, İstanbul 2011.
- Uysal Tezer, Canan, *Nevşehir Camihöyük Hellenistik ve Roma Dönemi Seramikleri*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2011.
- Ünan, Serdar, *Samsun ve Çevresi Mezar Tipleri ve Ölü Gömme Adetleri (M.Ö. III. bin – M.S. IV. yüzyıl.)*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya 2010.
- Vapur, Özlem, *Magnesia Ad Maeandrum Gymnasion’u Roma Dönemi Seramikleri*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2001.
- Yalçın, Gülçin, *II. Philippos Ve III. Aleksandros Döneminde Makedonya Krallığı*, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın 2014.
- Yılmaz, Mehmet Ali, “Demir Çağı’nda Samsun: Kazılar Ve Yüzey Araştırmaları Işığında Genel Bir Bakış”, *Samsun Sempozyumu 13-16 Ekim 2011*, Mahmut Aydın, Selahattin Özyurt, Bekir Şişman ve Hasan Atsız (ed.), Samsun Valiliği, Samsun 2012, ss. 99-115.
- Yılmaz, Ali ve Gül, Seyfullah, “Vezirköprü’de (Samsun) Tarihsel Koruma ve Halkın Koruma Çalışmalarına Yaklaşımı”, *Studies Of The Ottoman Domain*, 5/8, 2015, ss. 151-178.
- Yılmaz, Cevdet ve Zeybek, Halil İbrahim, *Samsun Coğrafyası, Canik Belediyesi Kültür Yayınları*, Samsun 2016.
- Yiğitpaşa, Davut, “Samsun İlinde Yeni Keşfedilen İki Höyük”, *Samsun Sempozyumu 13-16 Ekim 2011*, Mahmut Aydın, Selahattin Özyurt, Bekir Şişman ve Hasan Atsız (ed.), Samsun Valiliği, Samsun 2012, ss. 83-98.

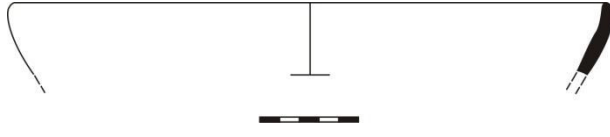
- , “Samsun İlinde Geç Kalkolitik Çağ’a? Tarihlenen Deliklitepe ve Kürkürün Tepe Höyüğü”, *Tarhan Armağanı*, Oğuz Tekin, Mustafa H. Sayar ve Erkan Konyar (ed.), Ege Yayınları, İstanbul 2013, ss. 339-358.
- , ve Şirin O. Alper, “Vezirköprü’de 2012-2017 Yılları Arasında Gerçekleştirilen Kurtarma Kazıları Üzerine Gözlemler”, *Uluslararası Amisos Dergisi*, Cilt 5, Sayı 8, 2020, ss. 178-218.
- Zelle, Michael, *Terra Sigillata Aus Der Westtor-Nekropole İn Assos*, Asia Minor Studien, Band 27, Bonn 1997.
- Zeybek, Halil İbrahim, “Sosyo-Ekonomik Kriterlere Göre Samsun İlinin Karadeniz Coğrafi Bölgesi ve Türkiye’deki Yeri”, *Geçmişten Geleceğe SAMSUN*, Cevdet Yılmaz (ed.), Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Eğitim Hizmetleri Daire Başkanlığı, Samsun 2006.
- Zhuravlev, Denis V., “Terra Sigillata And Red Slip Pottery in The North Pontic Region (A Short Bibliographical Survey)”, *Ancient Civilizations from Scythia to Siberia*, Vol. 8, Issue 3-4, Koninklijke Brill NV, Leiden 2002, ss. 237–309.
- Waagé, Frederick Oswin, “Hellenistic and Roman Tableware of Nort Syria”, *Ceramics and Islamic Coins*, Princeton University Press, Princeton 1948.

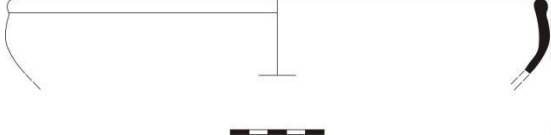
KATALOG

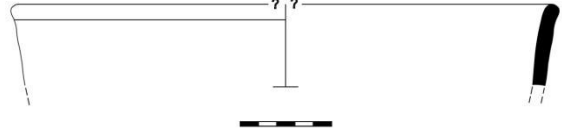
	
Kat. No:1 Levha No: 1 Bul. No: 2018-AKÖ-R-1 Form: Kase Ağız Çapı: 16 cm. Yükseklik: 3.1 cm. Fırınlama: İyi pişmiş Buluntu Yeri: Akören Mahallesi, Tevekleşme Mevkii.	Hamur Rengi: 10 YR 4/6 Dark Yellowish Brown / 5 YR 5/8 Red Yüzey Rengi: 2.5 YR 5/ Red/5 YR 5/6 Yellowish Red Tanım: Mika, taşçık, kireç ve ince kum katkılı, kireç katkından dolayı gözenekler mevcut, olasılıkla yanmadan kaynaklı üzerinde isler görülmekte Benzeri (Referans): Lafli ve Şahin 2012: Pl. 3 Tarih: MÖ 1. yüzyıl ortası – MS 30

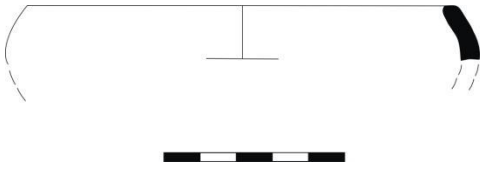
	
Kat.No: 2 Levha No: 1 Bul. No: 2018-ÇAL-R-5 Form: Kase kaidesi Kaide Çapı: 5 cm. Yükseklik: 2.6 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Çal Mahallesi, Baykuşkaya Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 5/8 Strong Brown Yüzey Rengi: İç Astar: 2.5 YR 4/6 Red/Dış Astar: 7.5 YR 5/6 Strong Brown Tanım: İç ve dış astar renkleri birbirinden farklı, çok ince kum ve seyrek mika katkılı, Benzeri (Referans): Özdilek 2019: Fig. 20 Tarih: MÖ 1. yüzyıl- MS 1. yüzyıl

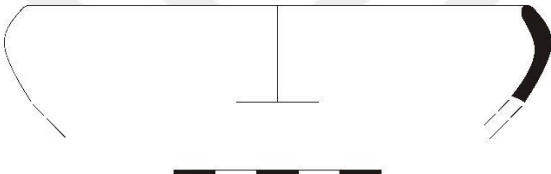
	
Kat.No: 3 Levha No: 2 Bul. No: 2018-ÇEK-R-13 Form: Kâse Ağız Çapı: 16 cm. Yükseklik: 2.2 cm. Fırınlama: Orta pişmiş. Buluntu Yeri: Çekalan Mahallesi, Köyaltı Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 6/8 Reddish Yellow. Yüzey Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red. Tanım: İnce kum katkı, seyrek mika ve kireç, seyrek gözenekli Benzeri (Referans): Körsulu, 2020: Fig. 5 Tarih: MÖ 1. yüzyıl ortaları – MS 1. yüzyıl ilk yarısı

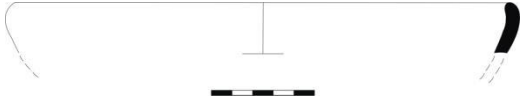
	
Kat.No: 4 Levha No: 2 Bul. No: 2019-SAR-R-1 Form: Kâse Ağız Çapı: 30 cm. Yükseklik: 3.7 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Saray Mahallesi, Taşlı Tarla Mevkii.	Hamur Rengi: 5 YR 6/8 Reddish Yellow. Yüzey Rengi: 2.5 YR 5/8 Red / 5 YR 5/8 Yellowish Red. Tanım: İnce kum, taşçık ve mika katkılı olup gözenekli, dış yüzeyde astar silinmiş olup yer yer kalkerleşme mevcut Benzeri (Referans): Taştemur ve Dinç, 2018: Kat. No. 3 ; Erol, 2011: Kat. No. 5 Tarih: MÖ 1. yüzyıl - MS 1.yüzyıl başları

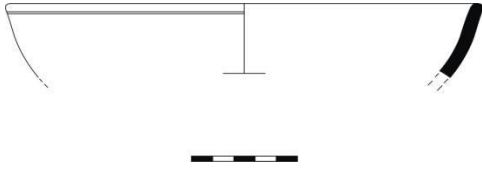
	
Kat.No: 5 Levha No: 3 Bul. No: 2018-YAR-R-7 Form: Kâse Ağız Çapı: 28 cm. Yükseklik: 4 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Yarbaşı Mahallesi, Kale Doruk Mevkii .	Hamur Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red Yüzey Rengi: : 2.5 YR 4/6 Red Tanım: Astar geçişli geçiş rengi, 10 R 5/8 Red, hamuru ince kum, kireç ve mika katkılı, gözenekli Benzeri (Referans): Körsulu, 2020: Fig. 8 Tarih: MÖ 1. yüzyıl – MS 2. yüzyıl başları.

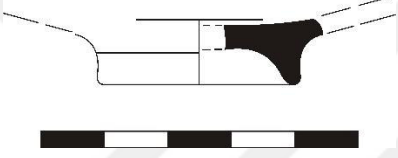
	
Kat.No: 6 Levha No: 3 Bul. No: 2018-ÇEK-R-10 Form: Kâse Ağız Çapı: Ölçülemedi. Yükseklik: 5.1 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Çekalan Mahallesi, Köyaltı Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 5/6 Strong Brown. Yüzey Rengi: Dış Yüzey: 7.5 YR 5/8 Strong Brown / İç Yüzey: 5 YR 6/8 Reddish Yellow. Tanım: İri taş katkılı, iyi artılmış kum ve mika katkılı (Kaba kum katkılı) Benzeri (Referans): Körsulu, 2013: Fig. 42 Tarih: MS 1. yüzyıl

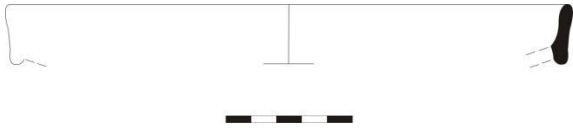
	
Kat.No: 7 Levha No: 4 Bul. No: 2018-ÇAL-R-6 Form: Kâse Ağız Çapı: 12 cm. Yükseklik: 1.5 cm. Fırınlama: Orta pişmiş. Buluntu Yeri: Çalköy Mahallesi, Cami Tepesi Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 5/6 Strong Brown Yüzey Rengi: 2.5 YR 4/6 Red Tanım: İnce kum, kireç, taşçık ve mika katkılı, seyrek gözenekli Benzeri (Referans): Zelle, 1997: Abb. 57 Tarih: MS 1. yüzyıl ikinci yarısı

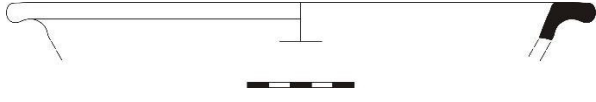
	
Kat.No: 8 Levha No: 4 Bul. No: 2018-MEŞ-R-4 Form: Kase Ağız Çapı: 12 cm. Yükseklik: 2.3 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Meşeli Mahallesi, Ömer (Taşlık) Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 6/8 Reddish Yellow / 5 YR 6/8 Reddish Yellow. Yüzey Rengi: 2.5 YR 5/8 Red / 5 YR 5/8 Yellowish Red. Tanım: Hamur İnce kum, az miktarda mika ve kireç katkılı olup gözeneklidir. Benzeri (Referans): Băjenaru, 2014: Fig. 3 Tarih: MS 1. yüzyıl ikinci yarısı – MS 2. yüzyıl birinci yarısı

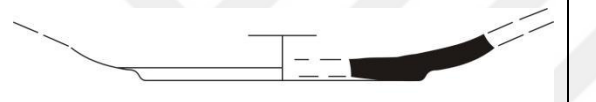
	
Kat.No: 9 Levha No: 5 Bul. No: 2018-ÇAL-R-7 Form: Kâse Ağız Çapı: 24 cm. Yükseklik: 2.5 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Çalköy Mahallesi, Cami Tepesi Mevkii.	Hamur Rengi: 5 YR 6/8 Reddish Yellow Yüzey Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red Tanım: Dış kısımda astar yer yer dökülmüş, seyrek çok ince kum, kireç ve mika katkılı Benzeri (Referans): Hayes, 1972: Form 27 Tarih: MS 2. yüzyıl

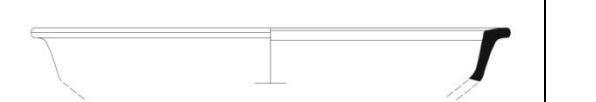
	
Kat.No:10 Levha No: 5 Bul. No: 2018-ÇEK-R-12 Form: Kâse Ağız Çapı: 22 cm. Yükseklik: 3.3 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Çekalan Mahallesi, Köyaltı Mevkii.	Hamur Rengi: 10 YR 4/4 Dark Yellowish Brown. Yüzey Rengi: 7.5 YR 6/8 Reddish Yellow. Tanım: Astar yok, ince kum, kireç ve mika katkılı Benzeri (Referans): Quercia, Johnston, Bevan, Conolly and Tsaravopoulos, 2011: Fig. 2 ; Hayes ,1973: Pl. 88 ; Meyer-Schlichtmann, 1988: Taf. 11 Tarih: MS 2. yüzyıl sonu – MS 3. yüzyıl

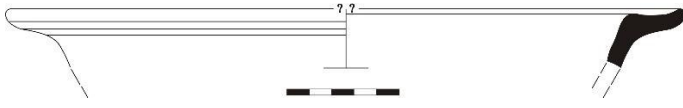
	
Kat.No: 11 Levha No: 6 Bul. No: 2018-MEŞ-R-17 Form: Kase Kaide Çapı: 3 cm. Yükseklik: 1 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Meşeli Mahallesi, Ömer (Taşlık) Mevkii.	Hamur Rengi: 10 YR 5/6 Yellowish Brown. Yüzey Rengi: 7.5 YR 5/8 Strong Brown. Tanım: Astar dökülmüş olup çok küçük bir kısımda kalmıştır. Hamur ince kum, seyrek kireç, yoğun mika katkılı ve gözeneklidir. Benzeri (Referans): Başaran, Ergürer, 2012: Fig. 5 Tarih: MS 3. Yüzyıl

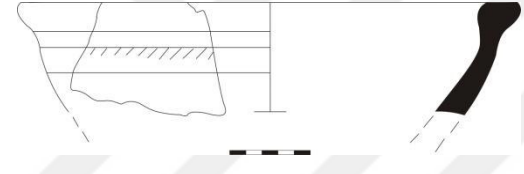
	
Kat.No: 12 Levha No: 6 Bul. No: 2018-BOĞ-R-2 Form: Kâse Ağız Çapı: 22 cm. Yükseklik: 2.3 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Boğazkoru Mahallesi.	Hamur Rengi: 7.5 YR 5/6 Strong Brown / 5 YR 6/8 Reddish Yellow Yüzey Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red / 2.5 YR 5/8 Red Tanım: Mika, kireç ve ince kum katkılı, gözenekli, astar dış yüzeyde dökülmüş ve iç yüzeyde renk geçişleri mevcut Benzeri (Referans): Kındıgılı, 2017: Lev. 32; Ergürer, 2016: Fig. 3 Tarih: MS 3. yüzyıl – MS 4. yüzyıl ilk çeyreği

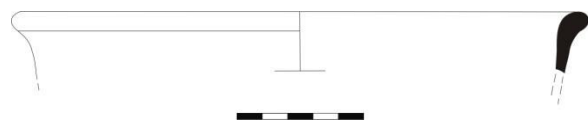
	
Kat.No: 13 Levha No: 7 Bul. No: 2018-MEŞ-R-10 Form: Kase Ağız Çapı: 24 cm. Yükseklik: 1.8 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Meşeli Mahallesi, Ömer (Taşlık) Mevkii.	Hamur Rengi: 5 YR 6/8 Reddish Yellow / 7.5 YR 5/8 Strong Brown. Yüzey Rengi: 10 R 5/8 Red / 5 YR 5/8 Yellowish Red. Tanım: Mevcut astar korunmuş fakat bir kısmı dökülmüştür. Hamur, ince kum ve kireç, orta mika katkılı olup gözeneklidir. Benzeri (Referans): Kavaz – Kındıgılı, 2017: Lev. 29; Ergürer, 2012: Lev. 175-176; Atlı- Akbuz, 2008: Lev. 77 Tarih: MS 4- 6.yüzyıl

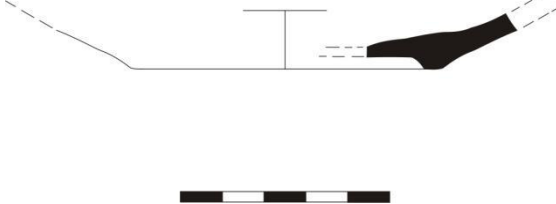
	
Kat.No: 14 Levha No: 7 Bul. No: 2019-ESE-R-2 Form: Kâse Kaide Çapı: 8 cm. Yükseklik: 1.3 cm. Fırınlama: Kötü pişmiş Buluntu Yeri: Esen Mahallesi, Yamaç Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 6/8 Reddish Yellow. Yüzey Rengi: 7.5 YR 6/8 Reddish Yellow. Tanım: Yalın yüzeyli, kötü pişmeden kaynaklı hamurun içi gri özlü, iyi elenmiş, çok seyrek kireç ve mika katkılı, dış yüzeyde yer yer kalkerleşme mevcut Benzeri (Referans): Hayes, 1972: Fig. 22 Tarih: MS 5. yüzyıl ortaları

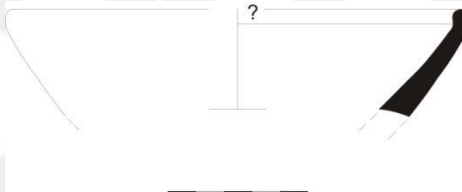
	
Kat.No: 15 Levha No: 8 Bul. No: 2018-HAC-R-5 Form: Kâse Ağız Çapı: 30 cm. Yükseklik: 3.5 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Hacıkurt Mahallesi, Kilisekaya (Kayalık) Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 5/6 Strong Brown / 7.5 YR 5/8 Strong Brown. Yüzey Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red. Tanım: Astar geçişli (açıktan koyuya doğru gitmektedir.), geçiş rengi 5 YR 6/8 Reddish Yellow, seyrek ince kireç, taşcık ve ot katkılı, gözenekli Benzeri (Referans): Kavaz Kındıgılı, 2017: Lev. 30 Tarih: MS 5. yüzyıl başları – MS 6. yüzyıl başları

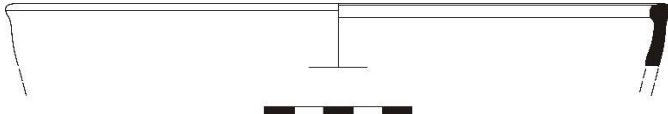
	
Kat.No: 16 Levha No: 8 Bul. No: 2018-MEŞ-R-14 Form: Kase/ Çanak (?) Ağız Çapı: ? Yükseklik: 2.6 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Meşeli Mahallesi, Ömer (Taşlık) Mevkii.	Hamur Rengi: 5 YR 6/8 Reddish Yellow / 7.5 YR 6/8 Reddish Yellow. Yüzey Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red. Tanım: Astar açık koyulu renktedir. Koyu kısımlar 5 YR 4/6 Red'dir. Hamur ince kum, kireç ve mika katkılıdır ve gözeneklidir. Benzeri (Referans): Hayes, 1972: Fig. 27; Vapur, 2001: Çiz. 19 Tarih: MS 6. yüzyıl

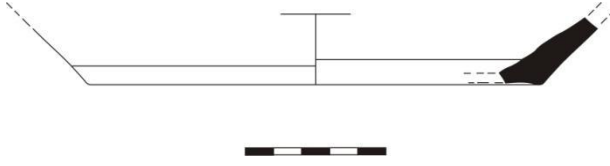
	
Kat.No: 17 Levha No: 9 Bul. No: 2018-ÇAL-R-1 Form: Tabak Ağız Çapı: 30 cm. Yükseklik: 3.4 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Çalköy Mahallesi, Baykuşkaya Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 6/8 Reddish Yellow Yüzey Rengi: 7.5 YR 5/8 Strong Brown / 2.5 YR 5/8 Red Tanım: Çok ince kum, seyrek kireç ve mika katkılı, gözeneklidir Benzeri (Referans): Özdilek, 2017: Fig. 8; Waage, 1948: 24; Hayes, 2008: Fig. 3, 60-66 Tarih: MÖ 1. yüzyıl sonu – MS 1. yüzyıl ilk yarısı

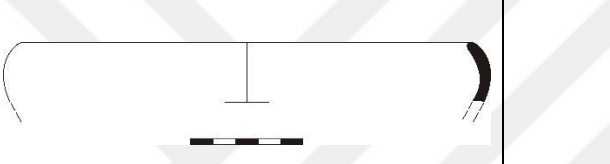
	
Kat.No: 18 Levha No: 9 Bul. No: 2018-ÇAL-R-10 Form: Tabak Ağız Çapı: 22 cm. Yükseklik: 2.3 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Çalköy Mahallesi, Gavurevi Mevkii.	Hamur Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red Yüzey Rengi: 2.5 YR 4/6 Red Tanım: Yer yer kalkerleşme mevcut, orta yoğunlukta ince kum, kireç, taşçık ve mika katkılı Benzeri (Referans): Oransay, 2012: Çiz. 2 Tarih: MÖ 1. yüzyıl ikinci yarısı – MS 1. yüzyıl başları

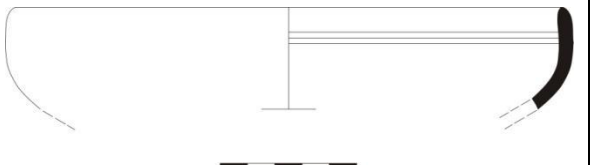
	
Kat.No: 19 Levha No: 10 Bul. No: 2018-TEP-R-2 Form: Tabak Kaide Çapı: 7 cm., Yükseklik: 1.4 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Tepeören Mahallesi, Mezarlık Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 5/8 Strong Brown Yüzey Rengi: İç Yüzey Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red / 2.5 YR 5/8 Red Tanım: Dış yüzeyde astar dökülmüş, iç yüzeyin rengi daha koyu, ince kum, kireç ve mika katkılı ve ara ara gözenekli Benzeri (Referans): Meyer-Schlichtmann, 1988: Taf. 33-267. T4; Erol, 2011; Kat. No. 4 Tarih: MÖ 1. yüzyıl ikinci yarısı – MS 1. yüzyıl ilk yarısı

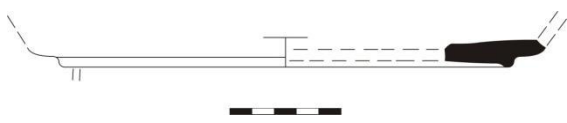
	
Kat.No: 20 Levha No: 10 Bul. No: 2018-ÇEK-R- 2 Form: Tabak Ağız Çapı: 28 cm. Yükseklik: 0.9 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Çekalan Mahallesi.	Hamur Rengi: 5 YR 6/8 Reddish Yellow. Yüzey Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red. Tanım: Dış yüzeyde astar dökülmüş, ince kum, kireç ve mika katkılı Benzeri (Referans): Sökeli, 2013: Fig. 130 ; Hayes, 2003: Fig. 7 Tarih: MS 1. yüzyıl

	
Kat.No: 21 Levha No: 11 Bul. No: 2018-MEŞ-R-11 Form: Tabak Ağız Çapı: 22 cm. Yükseklik: 2.1 cm. Fırınlama: Orta pişmiş. Buluntu Yeri: Meşeli Mahallesi, Ömer (Taşlık) Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 5/4 Brown. Yüzey Rengi: 10 YR 4/4 Dark Yellowish Brown. Tanım: Yüzey rengi iç ve dış yüzeyde farklıdır. İç yüzey Yüzey rengi; 10 YR 4/3 Brown'dur. Hamur ince kum ve kireç, seyrek mika katkılı ve gözeneklidir. Benzeri (Referans): Laflı, Kan-Şahin, 2012: Pl. 6; Zhuravlev, 2009: Fig. 4. Tarih: MS 1- 2. yüzyıl

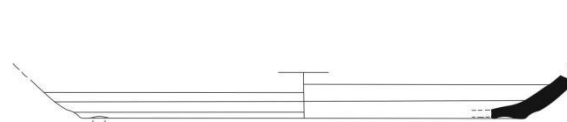
	
Kat.No: 22 Levha No: 11 Bul. No: 2018-TEP-R-1 Form: Tabak Kaide Çapı: 16 cm. Yükseklik: 2.5 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Tepeören Mahallesi, Mezarlık Mevkii.	Hamur Rengi: 2.5 YR 5/6 Red Yüzey Rengi: Dış yüzey rengi: 2.5 YR 4/6 Red / 10 R 5/8 Red Tanım: İnce kum, yoğun mika ve kireç katkılı, gözeneklidir Benzeri (Referans): Özdilek, 2019: Fig. 12; Hayes, 1985: Form 60; Uygun, 2011: 234, Kat. 458 Tarih: MS 2. yüzyıl ortaları

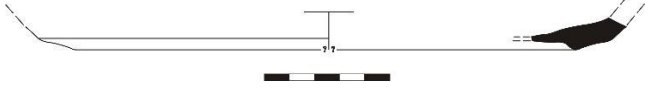
	
Kat.No: 23 Levha No: 12 Bul. No: 2018-MEŞ-R-9 Form: Tabak Ağız Çapı: 20 cm. Yükseklik: 2.6 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Meşeli Mahallesi, Ömer (Taşlık) Mevkii.	Hamur Rengi: 2.5 YR 6/8 Light Red / 7.5 YR 7/8 Reddish Yellow. Yüzey Rengi: 2.5 YR 5/8 Red. Tanım: Astar iç ve dış yüzeyde yer yer dökülmüş olup çok az bir kısmı korunmuştur. Hamur ince kum, seyrek, kireç ve mika katkılıdır. Benzeri (Referans): Erol, 2011: Kat. No. K69; Hayes, 1972: Fig. 64 Tarih: MS 2. yüzyıl sonu – MS 3. yüzyıl başı

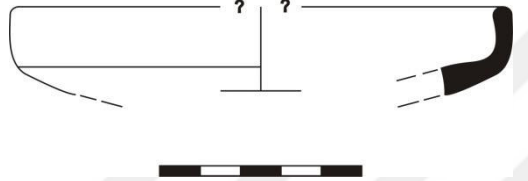
	
Kat.No: 24 Levha No: 12 Bul. No: 2018-HAC-R-4 Form: Tabak Ağız Çapı: 20 cm. Yükseklik: 3.7 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Hacıkurt Mahallesi, Kilisekaya (Kayalık) Mevkii.	Hamur Rengi: 5 YR 6/8 Reddish Yellow. Yüzey Rengi: 2.5 YR 5/8 Red. Tanım: Dış yüzeyde astar yer yer dökülmüş, hamur seyrek ince kireç, taşcık, ot ve mika katkılı, az gözenekli Benzeri (Referans): Ayaz, 2014: Lev. 15 Tarih: MS 2. yüzyıl sonu – MS 4. yüzyıl ilk çeyreği

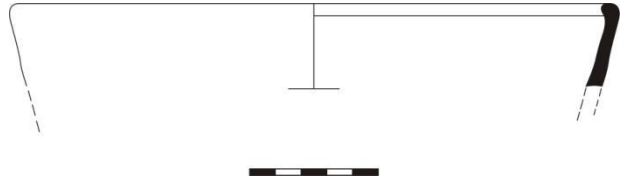
	
Kat.No: 25 Levha No: 13 Bul. No: 2019-SAR-R-2 Form: Tabak Kaide Çapı: 20 cm. Yükseklik: 1.3 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Saray Mahallesi, Taşlı Tarla Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 5/8 Strong Brown. Yüzey Rengi: 5 YR6/8 Reddish Yellow / 2.5 YR 5/8 Red. Tanım: Hamur ince kum, mika ve taşçık katkılı, gözenekli, parçanın iç yüzeyinde biraz kalkerleşme mevcut, parçanın alt kısmında yiv bezeme var Benzeri (Referans): Zhuravlev, 2002: Fig. 24 Tarih: MS 3. yüzyıl

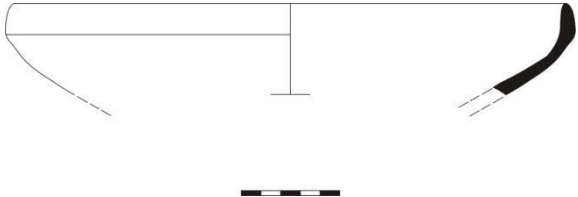
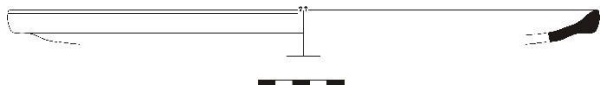
	
Kat.No: 26 Levha No: 13 Bul. No: 2018-ÇEK-R-11 Form: Tabak Kaide Çapı: 22 cm. Yükseklik: 1.6 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Çekalan Mahallesi, Köyaltı Mevkii.	Hamur Rengi: 5 YR 6/8 Reddish Yellow. Yüzey Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red. Tanım: Çok ince kum, kireç ve mika katkılı, seyrek gözenekli, dış yüzeyde astar yer yer dökülmüş Benzeri (Referans): Hayes, 1972: Fig. 14 Tarih: MS 3. yüzyıl sonu – MS 4. yüzyıl başları

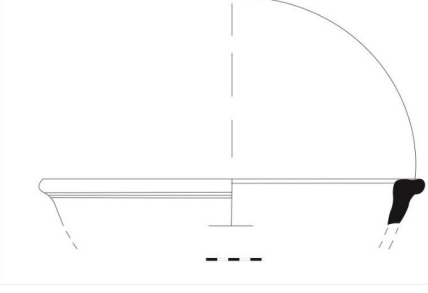
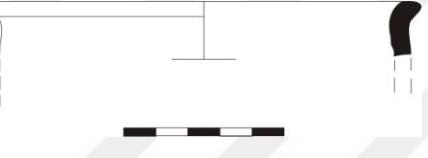
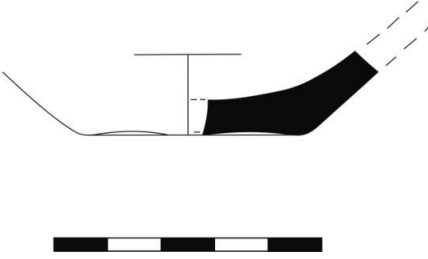
	
Kat.No: 27 Levha No: 14 Bul. No: 2018-ÇEK-R- 1 Form: Tabak Kaide Çapı: 17 cm. Yükseklik: 1.8 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Çekalan Mahallesi.	Hamur Rengi: 2.5 YR 5/8 Red. Yüzey Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red. Tanım: İnce kum, kireç ve mika katkılı, ince cidarlı Benzeri (Referans): Domzalski, 2002: Fig. 6 Tarih: MS 4. yüzyıl ortaları – MS 5. yüzyıl ortaları

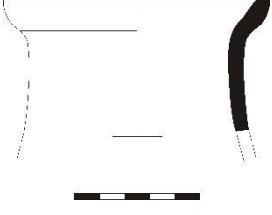
	
Kat.No: 28 Levha No: 14 Bul. No: 2018-MEŞ-R-15 Form: Tabak Kaide Çapı: ? Yükseklik: 1.5 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Meşeli Mahallesi, Ömer (Taşlık) Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 5/6 Strong Brown. Yüzey Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red. Tanım: Dış yüzeyde astar dökülmüş olup iç yüzeyde korunmuştur. Hamur ince kum ve kireç, seyrek sarı mika katkılı olup gözeneklidir. Benzeri (Referans): Domzalski, 2002: Fig. 6 Tarih: MS 4. yüzyıl ortaları – MS 5. yüzyıl ortaları

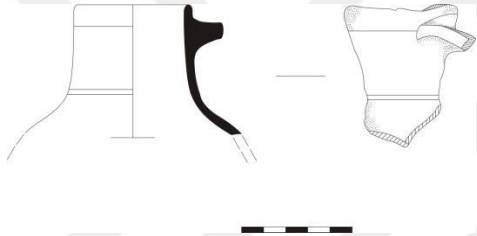
	
Kat.No: 29 Levha No: 15 Bul. No: 2019-ESE-R-3 Form: Tabak Ağız Çapı: Ölçülemedi. Yükseklik: 2.1 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Esen Mahallesi, Yamaç Mevkii.	Hamur Rengi: 5 YR 6/8 Yellowish Red. Yüzey Rengi: 2.5 YR 5/8 Red. Tanım: Astar iç ve dış yüzeyde farklı renklerde, astarın geçişli bir rengi var, hamur çok seyrek kireç ve mika katkılı, çok seyrek gözenekli, iyi arıtılmış (elenmiş) olduğu için katkı maddeleri çok belirgin değil Benzeri (Referans): Güngör-Alper, 2014: Pl.3 Tarih: MS 4. yüzyıl sonu – MS 5. yüzyıl başları

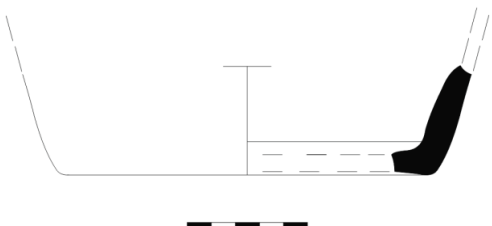
	
Kat.No: 30 Levha No: 15 Bul. No: 2018-KAB-R-1 Form: Tabak Ağız Çapı: 23 cm. Yükseklik: 3.3 cm.. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Kabalı Mahallesi, Oluklu Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 7/8 Reddish Yellow / 7.5 YR 6/8 Reddish Yellow Yüzey Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red Tanım: Az miktarda mika, kireç ve ince kum katkılı, kireç katkıdan dolayı hamurda gözenekler mevcut Benzeri (Referans): Pinto, 2003: Fig. 5; Domzalski, 2011: Pl. 2 Tarih: MS 4-5. yüzyıl ilk yarısı

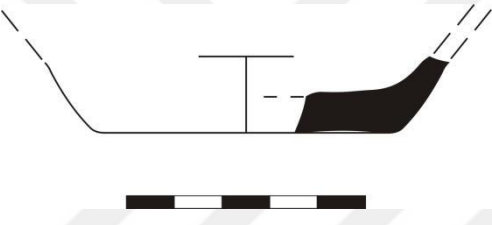
	
Kat.No: 31 Levha No: 16 Bul.No: 2018-KAP-R-4 Form: Tabak Ağız Çapı: 28 cm. Yükseklik: 4.6 cm. Fırınlama: Orta pişmiş. Buluntu Yeri: Kaplancık Mahallesi, Bedesten (Manastır) Mevkii.	Hamur Rengi: 2.5 YR 5/8 Red Yüzey Rengi: Dış Astar; 2.5 YR 5/8 Red. / İç Astar; 2 YR 5/8 Yellowish Red Tanım: Astar iç yüzey ve dış yüzeyde farklı renklerde. Dış astar olasılıkla dökülmüş olup bazı yerlerde çok az şekilde görülmektedir. Hamuru ince kum, mika ve az kireç katkılıdır. Benzeri (Referans): Hayes, 1972: Form 61, Fig. 17; Ok, 2018: Lev. 60; Gassner, 1997: Taf. 49, 592; Hayes, 2008: Fig. 33, 1059-1063; Duman, 2016: Fig. 6,11 Tarih: MS 4. yüzyıl ikinci yarısı - MS 5. yüzyıl başları
	
Kat.No: 32 Levha No: 16 Bul.No: 2018-HAC-R-2 Form: Tabak Ağız Çapı: 38 cm. Yükseklik: 3.9 cm Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Hacıkurt Mahallesi, Hozan Mevkii.	Hamur Rengi: 2.5 YR 5/8 Red / 5 YR 6/8 Yellowish Red. Yüzey Rengi: 5 YR 6/8 Yellowish Red. Tanım: Astar ya dökülmüş ya da yapılmamış? Yalın yüzeyli. İnce kum ve mika katkılı olup yoğun gözeneklidir. Benzeri (Referans): Hayes, 1972: Fig. 92 ; Hayes, 2008: Fig.43 Tarih: MS 5. yüzyıl ortaları
	
Kat.No: 33 Levha No: 17 Bul. No: 2018-MEŞ-R-5 Form: Tabak Ağız Çapı: ? Yükseklik: 2.6 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Meşeli Mahallesi, Ömer (Taşlık) Mevkii.	Hamur Rengi: 2.5 YR 5/8 Red / 7.5 YR 5/8 Strong Brown Yüzey Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red. Tanım: Astar rengi geçişlidir. Geçiş rengi 10 R 5/8 Red'dir. İnce kum, mika ve kireç katkılı olup gözeneklidir. Benzeri (Referans): Ergürer, 2016: Fig. 4; Brun, 2007: Fig. 2 Tarih: MS 5. yüzyıl ikinci yarısı

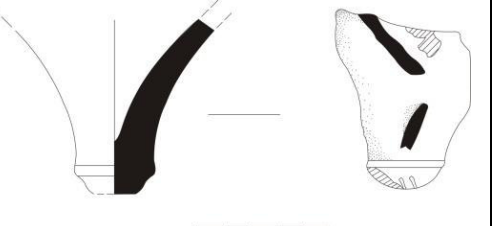
	
Kat.No: 34 Levha No: 17 Bul. No: 2018-ÇAL-R-3 Form: Tabak Ağız Çapı: 34 cm. Yükseklik: 2.1 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Çalköy Mahallesi, Baykuşkaya Mevkii.	Hamur Rengi: 5 YR 6/6 Reddish Yellow Yüzey Rengi: 5 YR 4/3 Reddish Brown Tanım: Astar Rengi açıktan koyuya doğru geçişli, açık Astar Rengi; 2.5 YR 5/8 Red, ince kum, kireç, taşçık ve mika katkılı, gözenekli Benzeri (Referans): Gassner, 1997: Taf. 45; Doğer, 2005: Pl. VII,e Tarih: MS 5-6. yüzyıl
	
Kat.No: 35 Levha No: 18 Bul. No: 2018-ÇEK-R-15 Form: Kadeh Ağız Çapı: 13 cm. Yükseklik: 1.8 cm. Fırınlama: Orta pişmiş. Buluntu Yeri: Çekalan Mahallesi, Köyaltı Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 6/8 Reddish Yellow / 7.5 YR 5/6 Strong Brown. Yüzey Rengi: 7.5 YR 5/8 Strong Brown. Tanım: Astar dökülmüş, ince kum, kireç mika ve şamot katkılı Benzeri (Referans): Hayes, 2008: Fig. 22 Tarih: MS 1. yüzyıl ortaları
	
Kat.No: 36 Levha No: 18 Bul. No: 2018-ÇAL-R-9 Form: Unguentarium Kaide Çapı: 4 cm. Yükseklik: 1.5 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Çalköy Mahallesi, Gavurevi Mevkii.	Hamur Rengi: 2.5 YR 5/8 Red Yüzey Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red Tanım: Astar yok, kabın iç yüzeyinde kalkerleşme mevcut, rta yoğunlukta ince kum, kireç ve taşçık, yoğun miktarda mika katkılı Benzeri (Referans): Ergürer, 2012: Lev 32; Arslan, 2004: Lev. 37; Civelek, 2001: Lev. XXXV Tarih: MS 1-2. yüzyıl

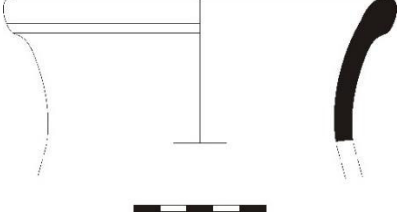
	
Kat.No: 37 Levha No: 19 Bul. No: 2018-MEŞ-R-1 Form: Sürahi/ Testi Ağız Çapı: 10 cm. Yükseklik: 5.5 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Meşeli Mahallesi, Ömer (Taşlık) Mevkii.	Hamur Rengi: 2.5 YR 4/6 Red / 5 YR 4/6 Yellowish Red. Yüzey Rengi: 7.5 YR 5/6 Strong Brown / 7.5 YR 4/6 Strong Brown. Tanım: İnce kum, kireç ve çok az mika katkılıdır. Benzeri (Referans): Gassner, 1997: Taf. 56 Tarih: MÖ 1. yüzyıl

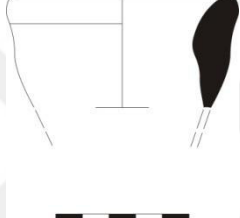
	
Kat.No: 38 Levha No: 19 Bul.No: 2018-YAR-R-2 Form: Testi Ağız Çapı: 5 cm. Yükseklik: 6 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Yarbaşı Mahallesi, Kale Doruk Mevkii.	Hamur Rengi: 10 R 5/8 Red Yüzey Rengi: 10 R 5/8 Red Tanım: Astar yoktur ve yalın yüzeylidir. Hamur ve dış renk aynıdır. İnce kum ve kireç, yoğun miktarda mika katkılı ve çok az gözenekli, Dışa çekik ağız kenarlıdır. Ağız kenarında kırık ve noksan ufak kısımlar mevcuttur. Omuza doğru genişleyen silindirik boyunlu olup boynun omuzla bağlantı noktasında iki sıra halinde yatay kabartma bulunmaktadır. Kırık olan boyun yapıştırılmıştır. Boyundan başlayıp omuz üzerinde biten dikey tek kulpludur. Kulp üzerinde dikey yiv bulunmaktadır. Omuzdan karına doğru genişleyen, karından kaideye doğru daralan formudur. Şişkin karınlı, yuvarlak kaideli ve hafif dış bükey diplidir. Açık kahverengi (5 YR 6/6) hamurlu Benzeri (Referans): Kavaz- Kındıgılı, 2017: 56 Tarih: MS 5. yüzyılın ikinci yarısı

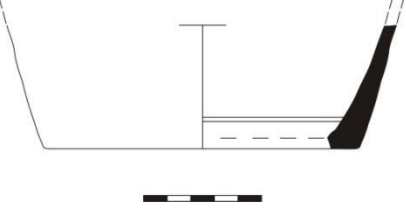
	
Kat.No: 39 Levha No: 20 Bul. No: 2019-ÖRE-R-2 Form: Testi Kaide Çapı: 15 cm. Yükseklik: 4.5 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Örencik Mahallesi, Kisecik Mevkii.	Hamur Rengi: 2.5 YR 5/8 Red. Yüzey Rengi: 2.5 YR 5/8 Red / Yalın yüzeyli. Tanım: Astar yok, yalın yüzeyli,ü hamur orta yoğunlukta orta taşçık ve kireç, seyrek biyotit, yoğun mika katkılı Benzeri (Referans): Ergürer, 2012: Lev. 192 Tarih: MS 5. yüzyıl ikinci yarısı

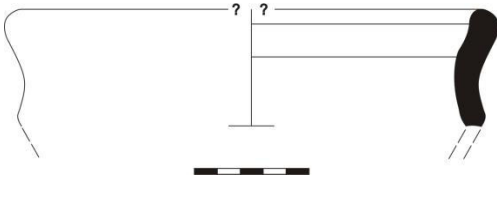
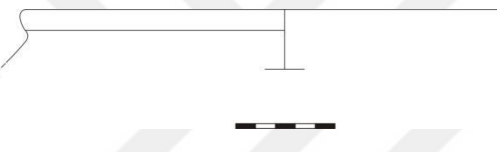
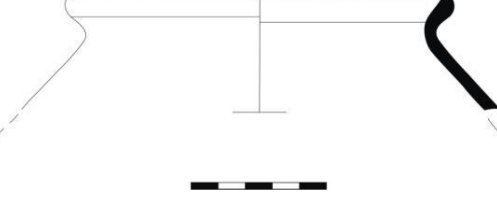
	
Kat.No: 40 Levha No: 20 Bul. No: 2019-ORU-R-1 Form: Testi kaidesi Kaide Çapı: 6 cm. Yükseklik: 1.6 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Oruç Mahallesi, Güney Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 5/6 Strong Brown. Yüzey Rengi: 10 YR 5/8 Yellowish Brown. Tanım: Astarsız, hamur orta yoğunlukta taşçık, ince kireç ve kum, yoğun mika ve şamot katkılı, katkı maddeleri dış yüzeyde de belli olmakta Benzeri (Referans): Kavaz-Kındıgılı, 2017: Lev. 64 ; Hayes, 2008: Fig. 43 ; Ergürer, 2012: Lev. 191-192 Tarih: MS 5. yüzyıl ikinci yarısı

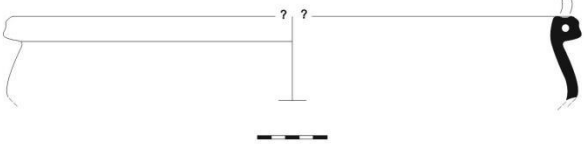
	
Kat.No: 41 Levha No: 21 Bul. No: 2018-YAR-R-11 Form: Amphora Dip Çapı: - Yükseklik: 6.5 cm. Fırınlama: Orta pişmiş. Buluntu Yeri: Yarbaşı Mahallesi, Kale Doruk Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 5/6 Strong Brown Yüzey Rengi: 10 R 5/8 Red Tanım: Yüzey üzerinde kazı bezeme mevcut, hamur ince kum, kireç, mika ve taşçık katkılı Benzeri (Referans): Güngör, 2005: Lev. 47; Hayes, 2003: Fig. 33 Tarih: MS 1. yüzyıl ilk yarısı

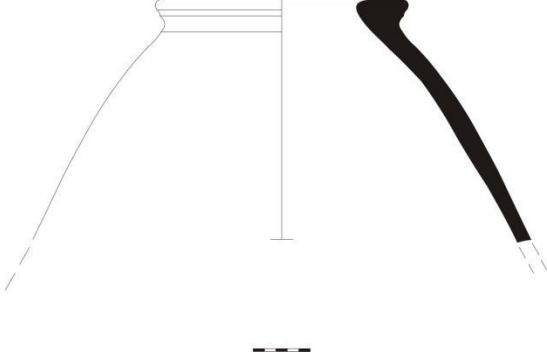
	
Kat.No: 42 Levha No: 21 Bul. No: 2018-MEŞ-R-2 Form: Amphora Ağız Çapı: 14 cm. Yükseklik: 5.5 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Meşeli Mahallesi, Ömer (Taşlık) Mevkii.	Hamur Rengi: 2.5 YR 4/6 Red / 5 YR 4/6 Yellowish Red. Yüzey Rengi: 2.5 YR 5/8 Red / 7.5 YR 5/8 Strong Brown Tanım: İç ve dış yüzeyde kalkerleşme mevcuttur. Hamur ince kum, kireç ve mika katkılı olup gözeneklidir. Benzeri (Referans): Aktaş, Sezgin, Çilingiroğlu, 2018: Fig. 4; Gassner, 1997: Taf. 3 Tarih: MS 5- 6. yüzyıl

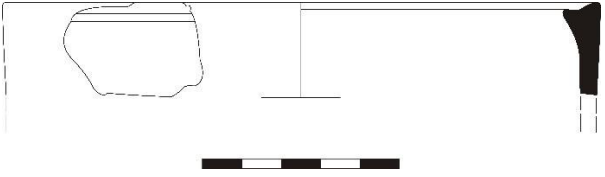
	
Kat.No: 43 Levha No: 22 Bul. No: 2019-AV-R-3 Form: Amphora Ağız Çapı: 8 cm. Yükseklik: 4.2 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Avdan Mahallesi, Köprübaşı Mevkii.	Hamur Rengi: 5 YR 5/8 Yellowish Red. Yüzey Rengi: 7.5 YR 5/8 Strong Brown. Tanım: Orta taşçık, kireç ve yoğun mika ve şamot, ince ot katkılı, gözenekli Benzeri (Referans): Hayes, 2003: Fig. 21a Tarih: MS 5-7. yüzyıl

	
Kat.No: 44 Levha No: 22 Bul. No: 2019-ÖRE-R-3 Form: Saklama Kabı / Günlük Kullanım Kabı Kaide Çapı: 13 cm. Yükseklik: 5.2 cm. Fırınlama: Kötü pişmiş. Buluntu Yeri: Örencik Mahallesi, Küçükpınar Mevkii.	Hamur Rengi: 2.5 YR 5/8 Red Yüzey Rengi: 2.5 YR 5/8 Red Tanım: Astar iç yüzeyde farklı, iç yüzey rengi; 7.5 YR 6/8 Reddish Yellow., hamur yoğun kireç, orta taşçık ve yoğun mika katkılı Benzeri (Referans): Güngör, 2005: Lev. 39; Hayes, 1983: Fig. 10 Tarih: MS 1. yüzyıl sonları

	
Kat.No: 45 Levha No: 23 Bul. No: 2019-İNK-R-5 Form: Günlük Kullanım Kabı Ağız Çapı: 40 (?) cm. Yükseklik: 5 cm. Fırınlama: Orta pişmiş. Buluntu Yeri: İnkaya Mahallesi, Höbeğindoruğu Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 5/8 Strong Brown. Yüzey Rengi: 2.5 YR 5/8 Red. Tanım: Hamuru yoğun orta kireç, taşcık ve mika katkılı, yoğun gözenekli Benzeri (Referans): Güngör, 2005: Lev. 47 ; Bajenaru, 2014: Fig. 10 Tarih: MS 2. yüzyıl – MS 3. yüzyıl başları
	
Kat.No: 46 Levha No: 23 Bul. No: 2018-ÇEK-R-6 Form: Çömlek Ağız Çapı: 26 cm. Yükseklik: 3 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Çekalan Mahallesi, Köyaltı Mevkii.	Hamur Rengi: 7.5 YR 5/8 Strong Brown. Yüzey Rengi: 5 YR 6/8 Reddish Yellow. Tanım: Astar dökülmüş, orta kum, kireç, taşcık, şamot ve mika katkılı Benzeri (Referans): Uysal-Tezer, 2011: Lev. 18 Tarih: MS 3. yüzyıl.
	
Kat.No: 47 Levha No: 24 Bul. No: 2018-ÇAL-R-8 Form: Pişirme Kabı –Kytra Ağız Çapı: 14 cm. Yükseklik: 4.3 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Çalköy Mahallesi, Gavurevi Mevkii.	Buluntu Yeri: Çalköy Mahallesi, Gavurevi Mevkii Hamur Rengi: 7.5 YR 4/6 Strong Brown Yüzey Rengi: 7.5 YR 5/6 Strong Brown Tanım: Astar dökülmüş ya da astarsız, ince kum, kireç, taşcık ve mika katkılı Benzeri (Referans): Hayes, 1983: Fig. 8; Aktaş vd., 2019: Fig. 4 Tarih: MS 3/4- 5. yüzyılın başları

	
Kat.No: 48 Levha No: 24 Bul.No: 2019-İNK-R-6 Form: Güveç / Günlük Kullanım Kabı Ağız Çapı: Ölçülemedi Yükseklik: 6 cm Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: İnkaya Mahallesi, Höbeğindoruğu Mevkii.	Buluntu Yeri: İnkaya Mahallesi, Höbeğindoruğu Mevkii. Hamur Rengi: 5 YR 6/8 Reddish Yellow. Yüzey Rengi: 10 YR 5/6 Yellowish Brown. Tanım: : Parçada şerit boya bezeme mevcuttur. Boya bezemenin rengi 7.5 YR 4/6 Strong Brown'dur. Ağız kısmında ise yiv bezeme vardır. Parçanın ağız kısmını oluşturan bölüm içerisinde 3 mm'lik bir karşı tarafa doğru giden bir delik mevcuttur (sanki içerisinden ip geçirilmiş gibi). Parçanın dış yüzeyinde kalkerleşme mevcuttur. Hamuru, ince seyrek kireç, taşçık ve mika katkılıdır. Benzeri (Referans): Tekocak, 2006: Lev. 42 Tarih: MS 4- 7. yüzyıl

	
Kat.No: 49 Levha No: 25 Bul.No: 2018-ÇEK-R-16 Form: Depolama Kabı Ağız Çapı: 21 cm. Yükseklik: 21 cm. Fırınlama: Orta pişmiş. Buluntu Yeri: Çekalan Mahallesi, Köyaltı Mevkii.	Hamur Rengi: 10 R 5/8 Red. / 7.5 YR 5/6 Strong Brown. (Hamur rengi iki renkten oluşmaktadır.) Yüzey Rengi: 10 YR 5/6 Yellowish Brown. (Astar dökülmüştür.) Tanım: Orta kum, taşçık, kireç, mika ve şamot katkılı olup orta gözeneklidir. Benzeri (Referans): Özdemir, 2009: Lev. 29 Tarih: MS 5-7. yüzyıl

	
Kat.No: 50 Levha No: 25 Bul. No: 2018-MEŞ-R-13 Form: Çömlek / Khytra Ağız Çapı: 15 cm. Yükseklik: 2.4 cm. Fırınlama: İyi pişmiş. Buluntu Yeri: Meşeli Mahallesi, Ömer (Taşlık) Mevkii.	Hamur Rengi: 5 YR 6/6 Reddish Yellow. Yüzey Rengi: 7.5 YR 4/6 Strong Brown. Tanım: Astar rengi iç yüzeyde ve dış yüzeyde ton farklılıkları göstermektedir. Dış yüzeyde Yüzey silinmiş olup sadece parçanın ağız kısmı korunmuştur. Ağız kısmındaki renk ile iç Yüzey rengi farklıdır. Bu durumda Yüzey geçişli, iç ve dış yüzeyde farklıdır. Parçanın ağız kısmındaki renk 5 YR 5/8 Yellowish Red'dir. Hamur ince kum, kireç ve mika katkılı olup gözeneklidir. Benzeri (Referans): Ergüner, 2012: Lev. 204; Hayes, 1992: Fig.45. Tarih: MS 6-7. yüzyıl

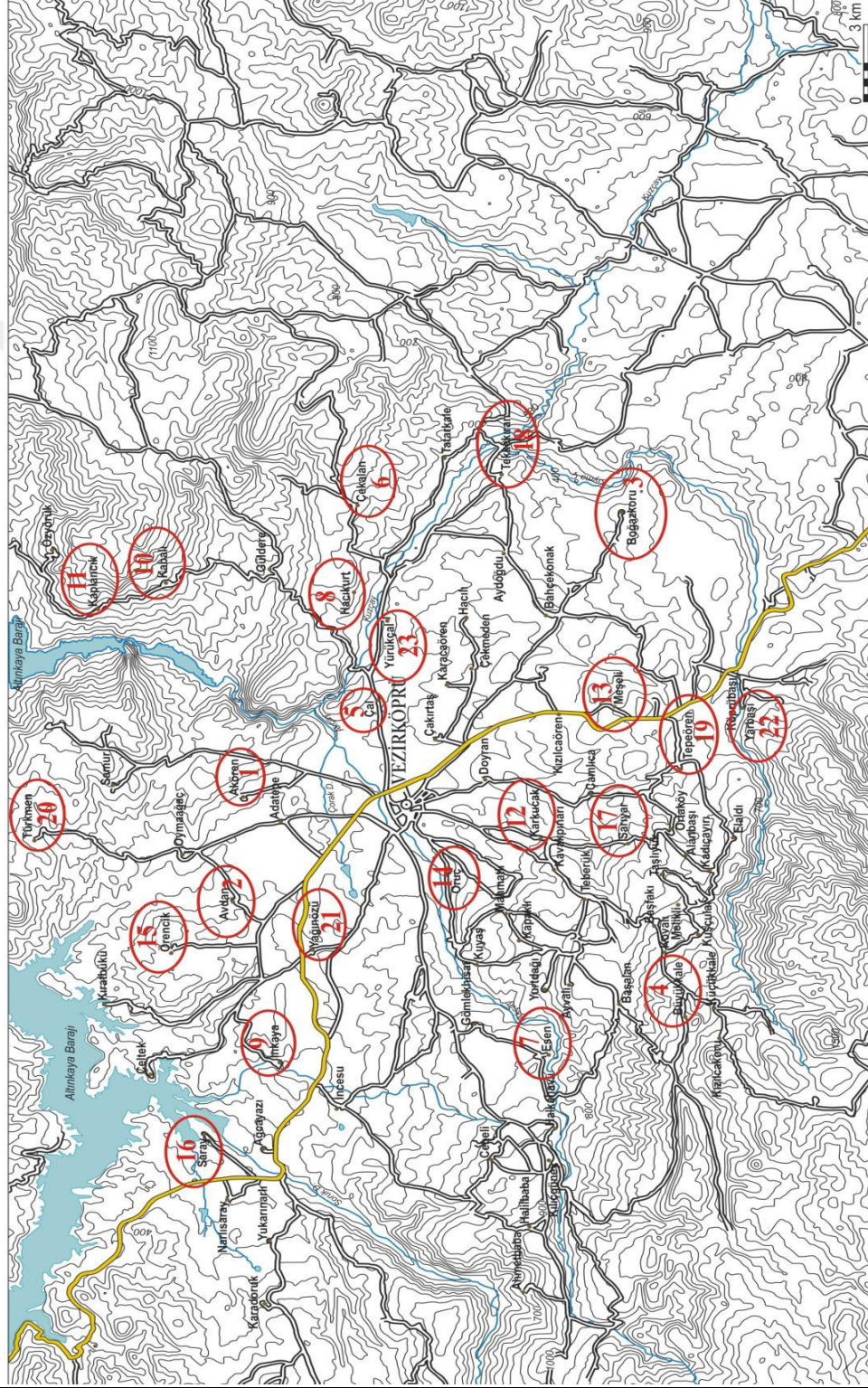

HARİTALAR

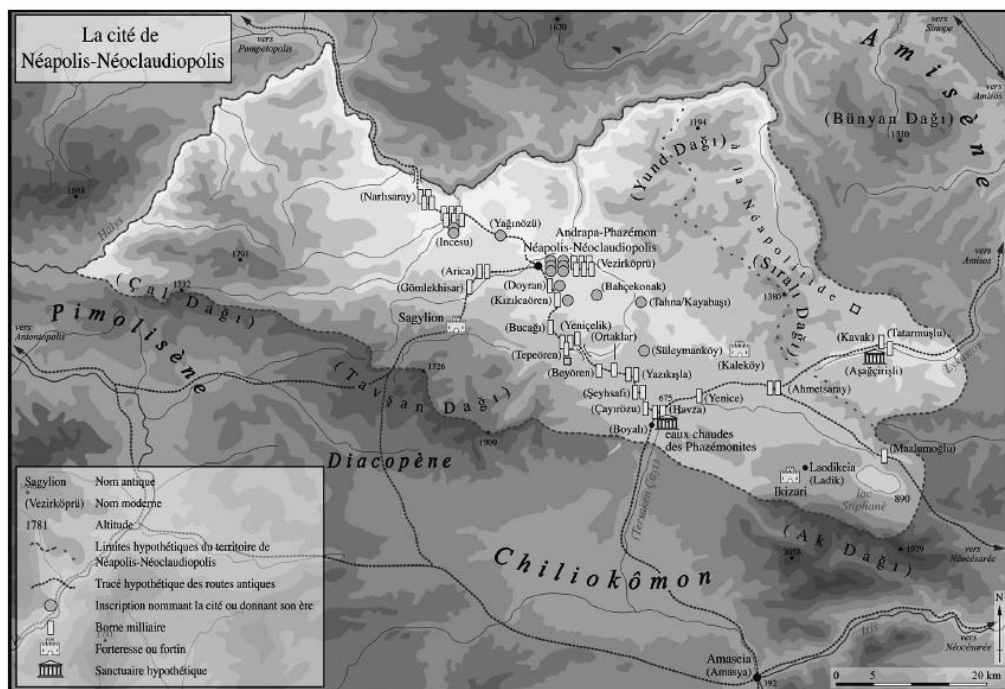
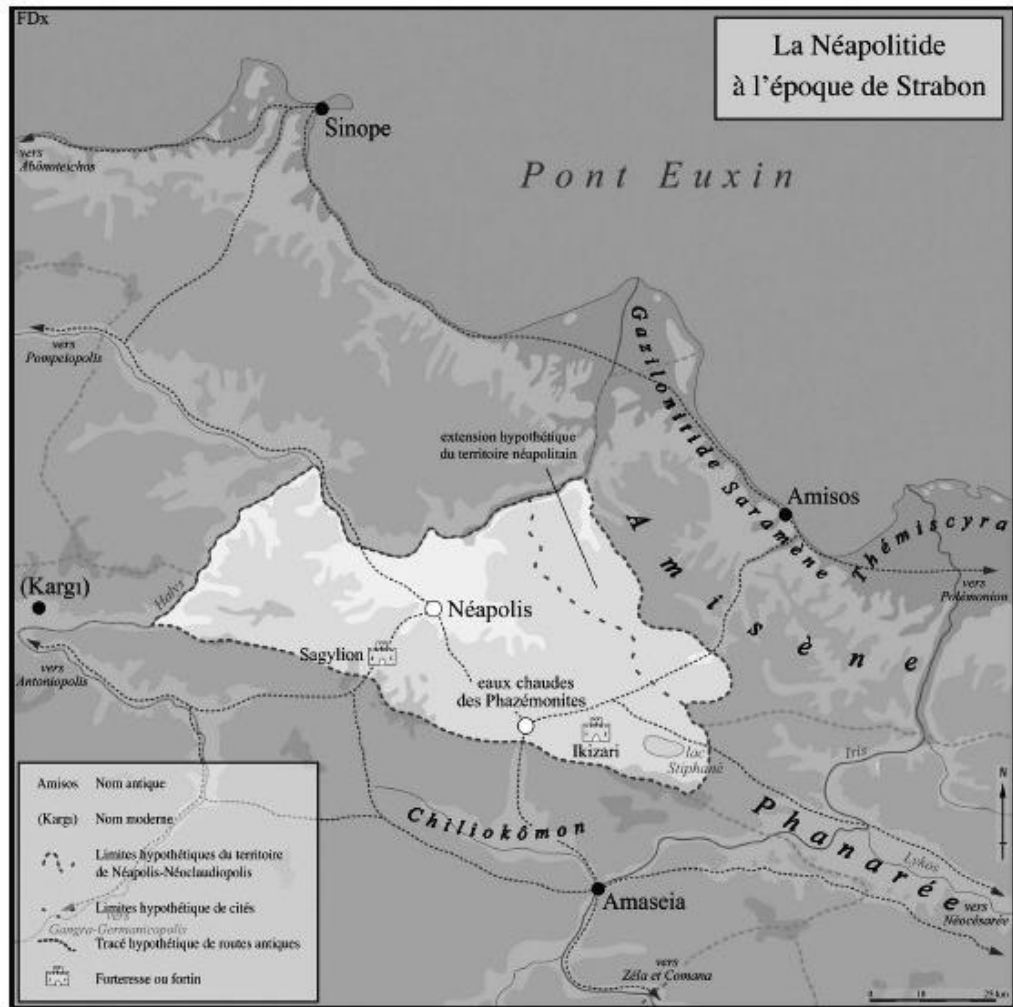

Harita 1: Samsun İli haritası

1. Akören
2. Avdan
3. Boğazkoru
4. Büyükkale
5. Çal
6. Çekalan
7. Esen
8. Hacı Kurt
9. İnkaya
10. Kabalı
11. Kaplancık
12. Karkucak
13. Meşeli
14. Oruç
15. Örencik
16. Saray
17. Sarıyar
18. Tekkekiran
19. Tepeören
20. Türkmen
21. Yağınözü
22. Yarbaşı
23. Yürükçal

Harita 2: Vezirköprü Roma yerleşim alanları haritası

ŞEKİLLER

Şekil 1: Akören Mahallesi, Khamosorion mezar

Şekil 2: Avdan Mahallesi, mezar steli

Şekil 3: Boğazkuru Mahallesi, mezar steli

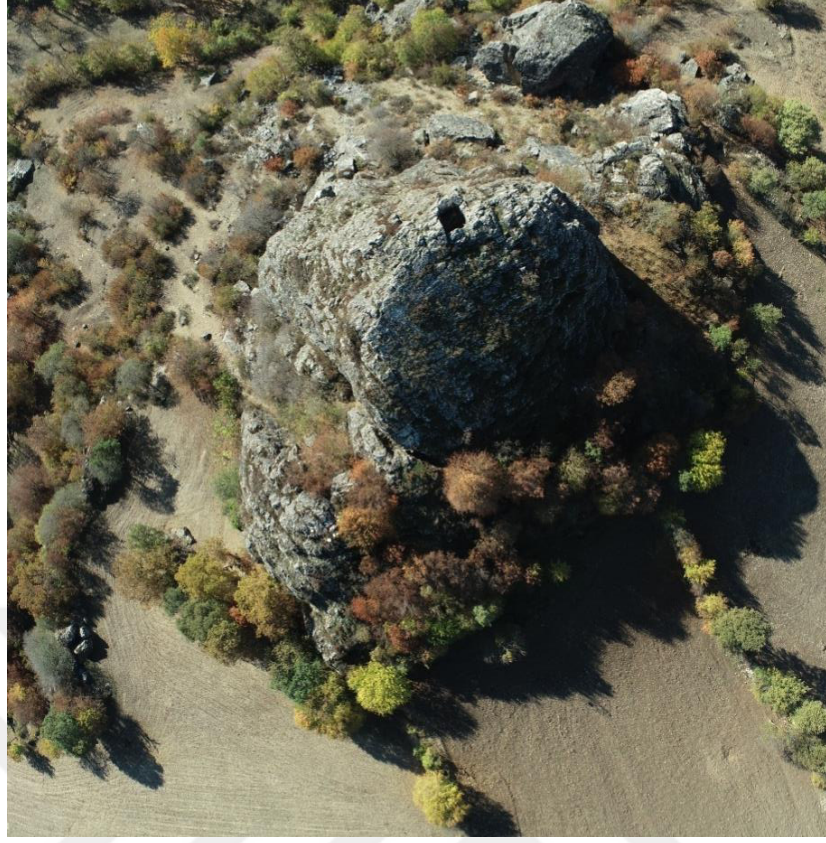
Şekil 4: Büyükkale Mahallesi, Tescilli Büyük Kale'nin Hava Fotoğrafı

Şekil 5: Büyükkale Mahallesi, Büyük Kale sarnıcı

Şekil 6: Çal Mahallesi, mezar steli

Şekil 7: Esen Mahallesi, Zinkaya Mevkii, kayalık alanın hava fotoğrafı

Şekil 8: Kaplancık Mahallesi, Kanyon Bedesten Mevkii, istinat duvarı

Şekil 9: Örencik Mahallesi, Roma Nekropol alanı

Şekil 10: Tekkekıran Mahallesi, Kurt Köprü Grekçe yazıt

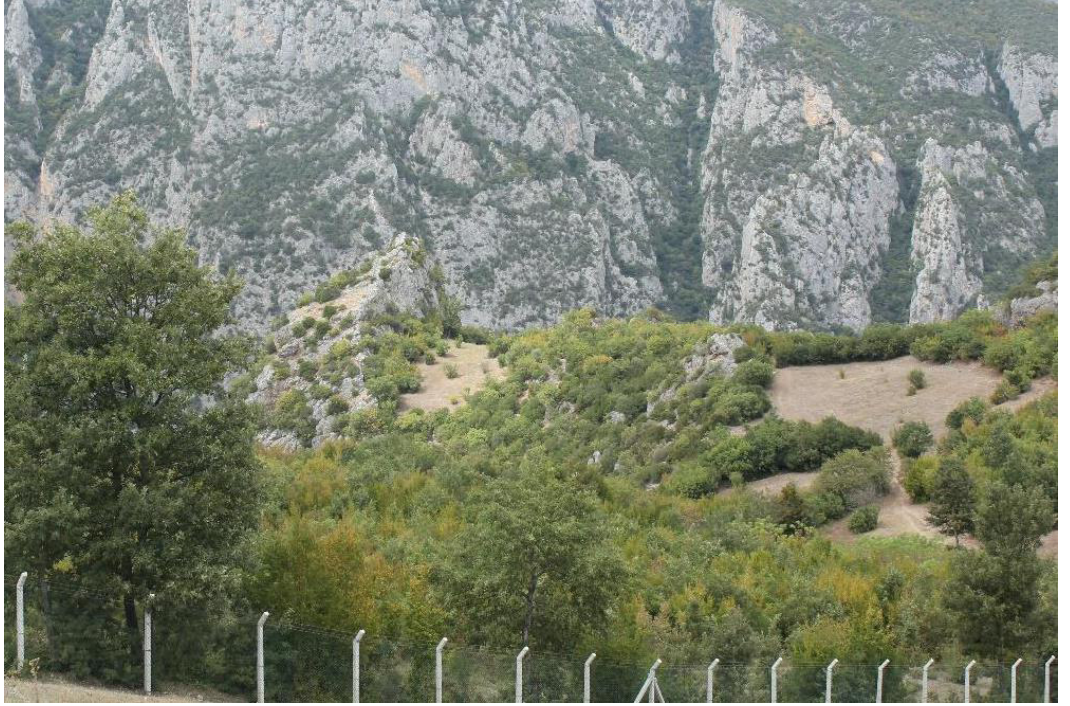
Şekil 11: Tekkekıran Mahallesi, Kurt Köprü Grekçe yazıt

Şekil 12: Tekkekıran Mahallesi, Kurt Köprü

Şekil 13: Türkmen Mahallesi, Kale yerleşimi hava fotoğrafı

Şekil 14: Türkmen Mahallesi, Kale yerleşimi

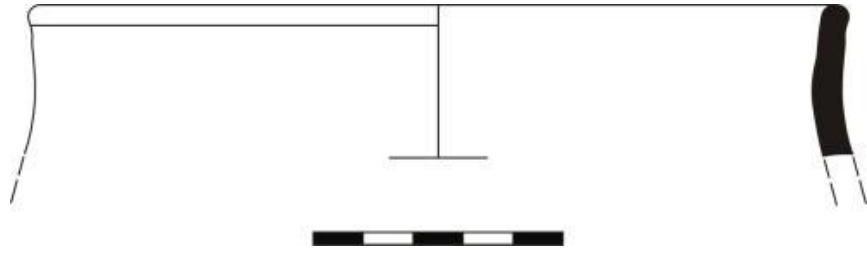
Şekil 15: Yağınözü Mahallesi, Grekçe yazıtlı mezar steli

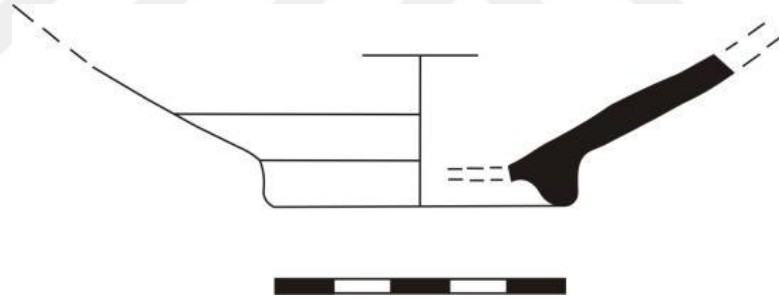
Şekil 16: Yürükçal Mahallesi, mermer ostotek kapağı

LEVHALAR

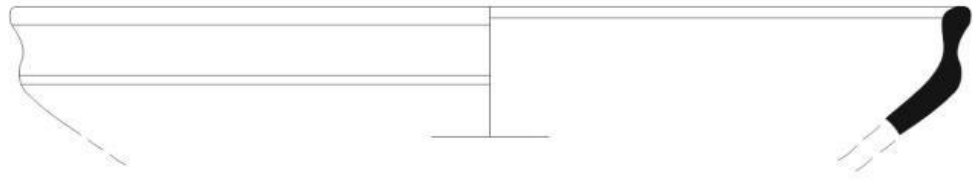

Kat. No. 1

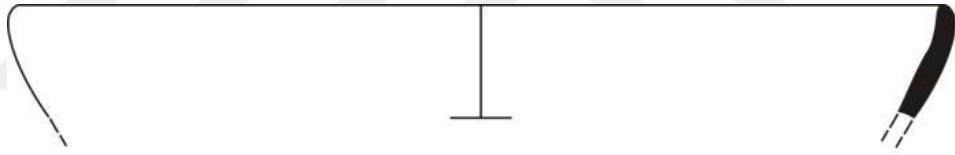

Kat. No. 2

LEVHA 1

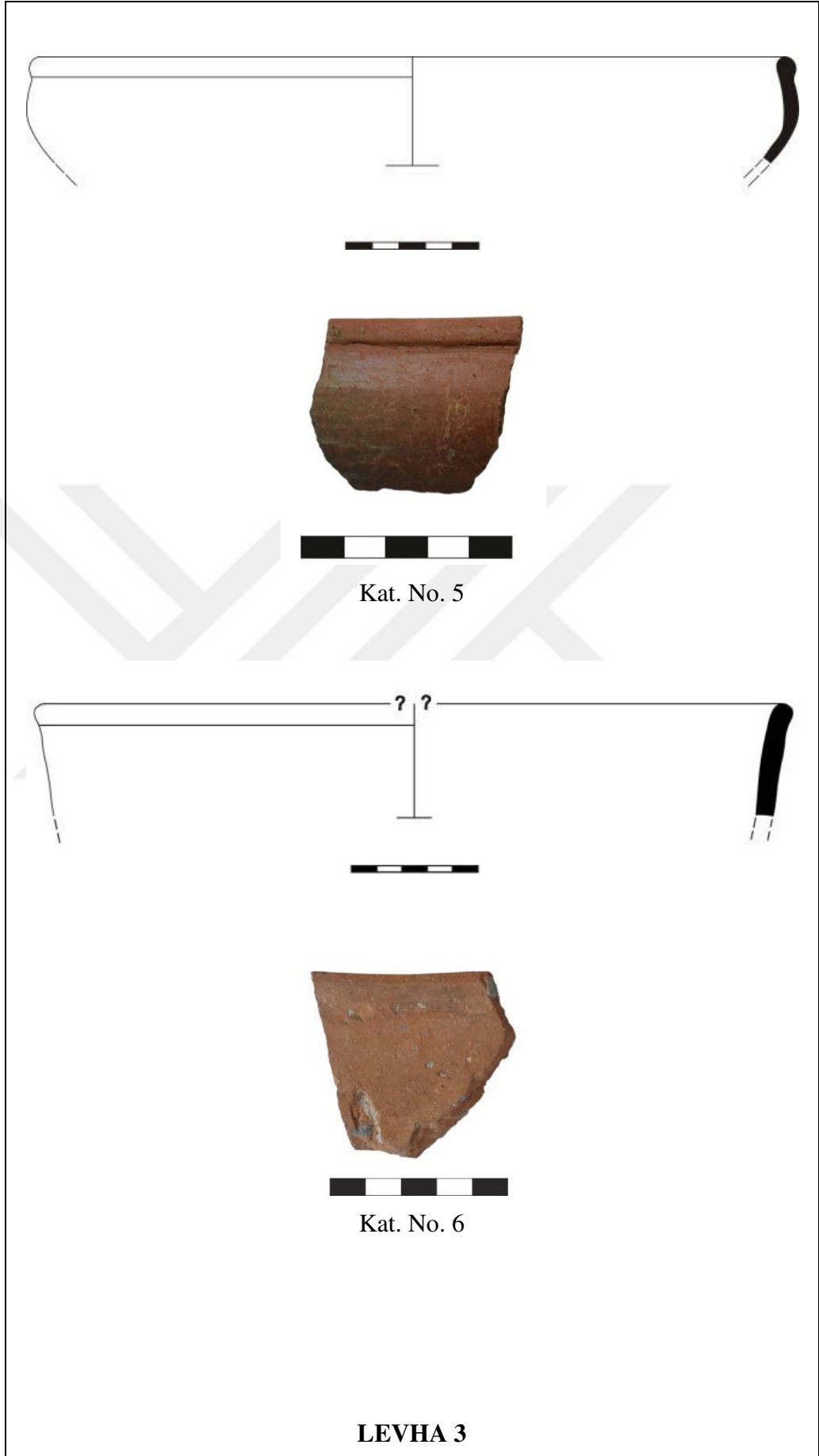

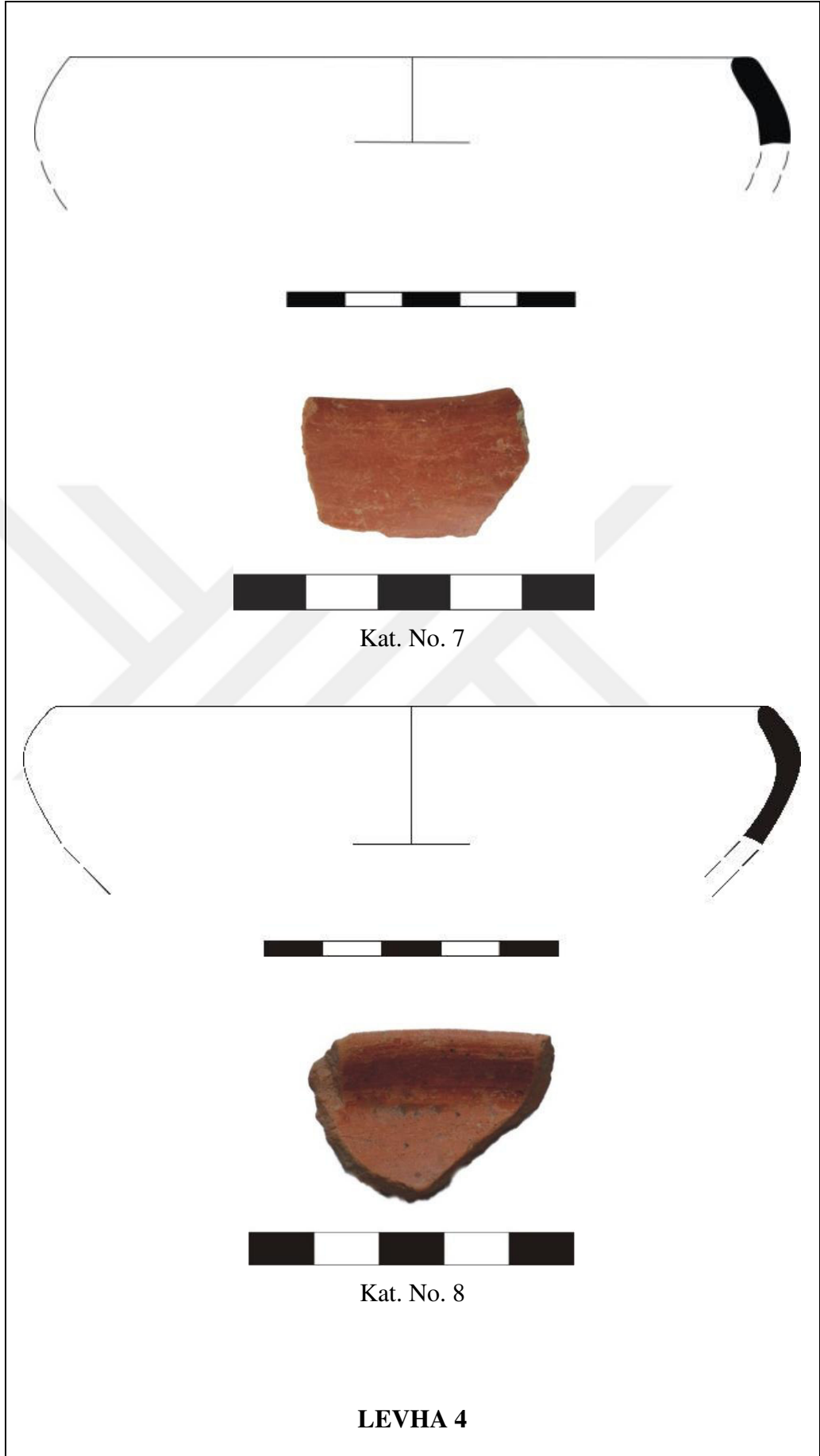
Kat. No. 3

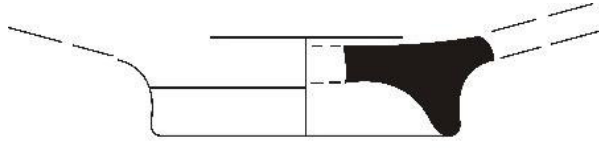
Kat. No. 4

LEVHA 2

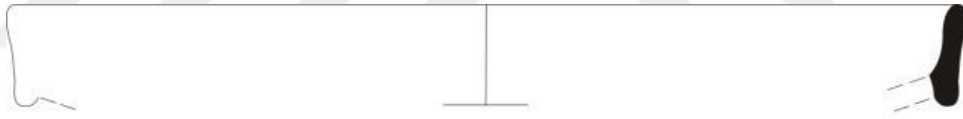

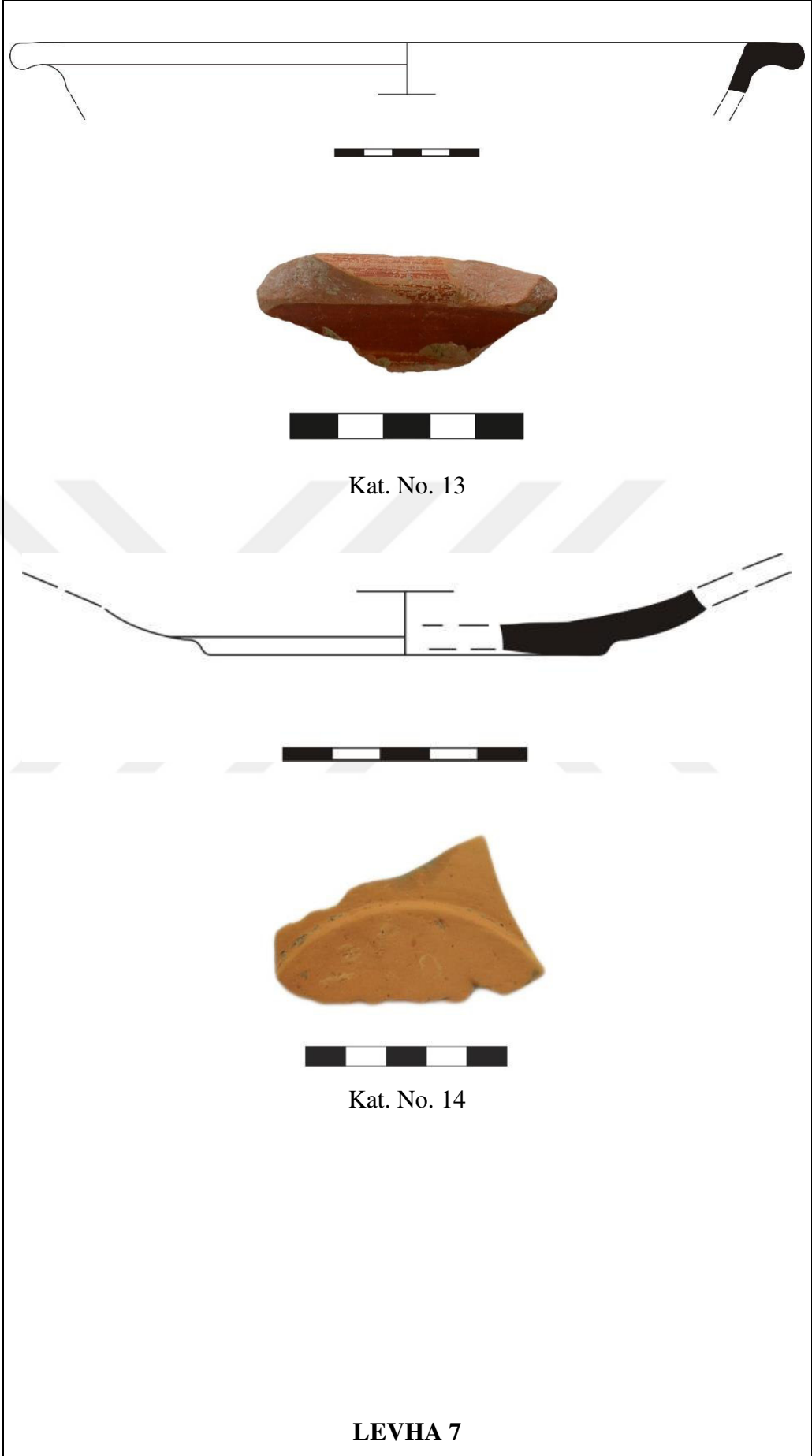

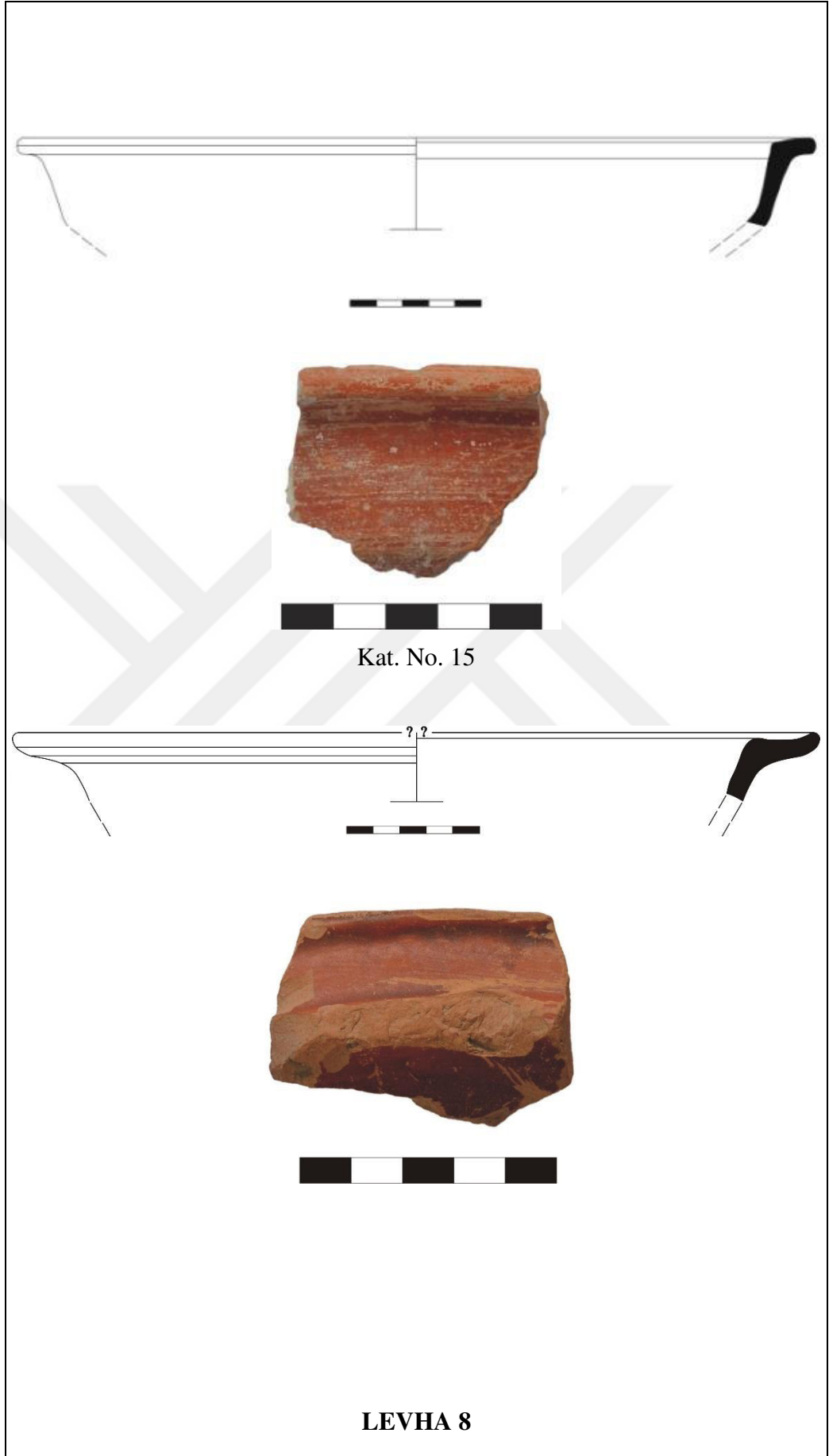
Kat. No. 11

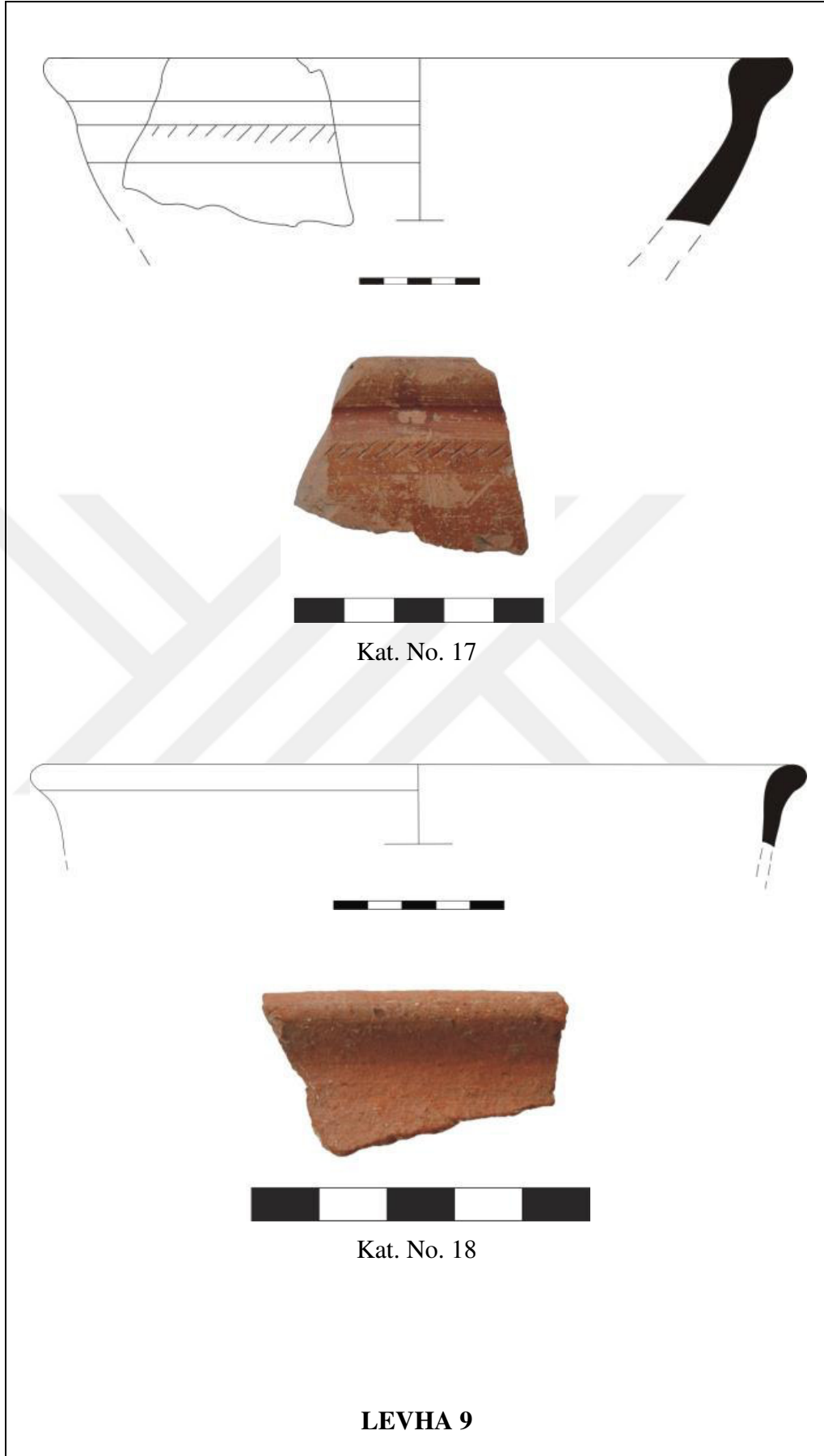

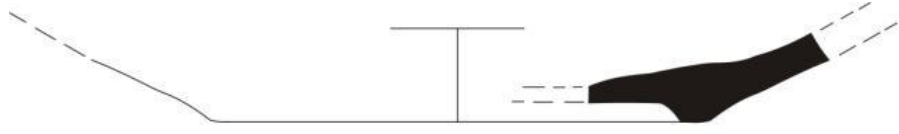
Kat. No. 12

LEVHA 6

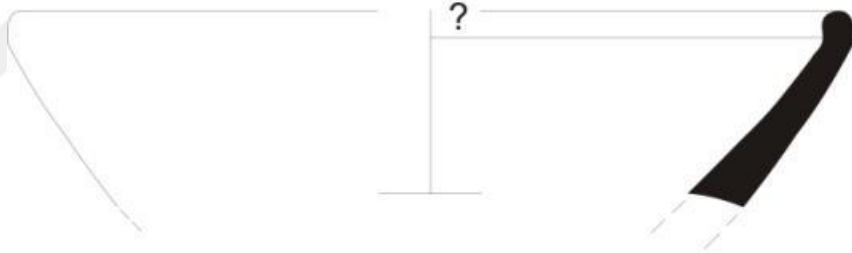

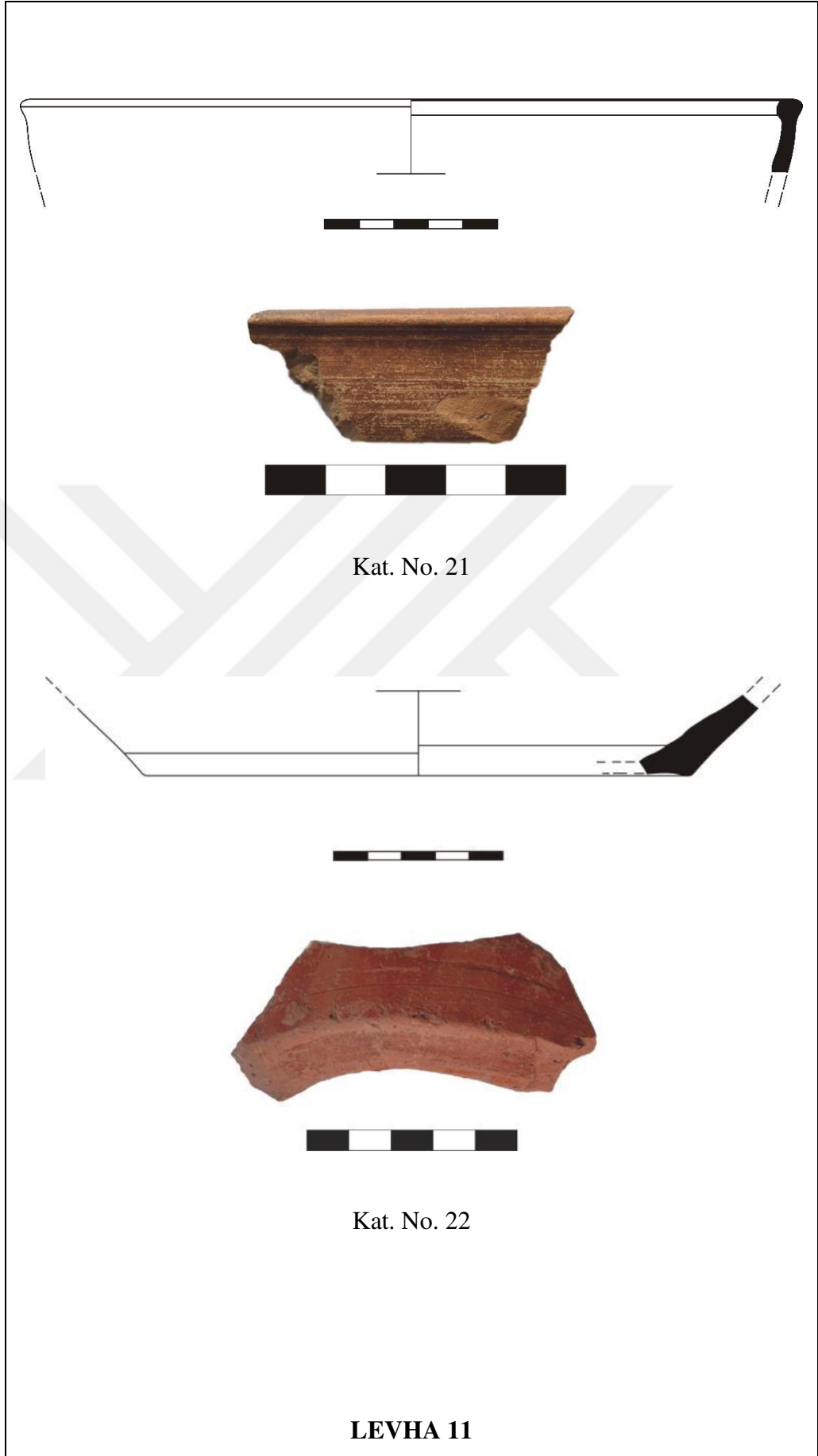

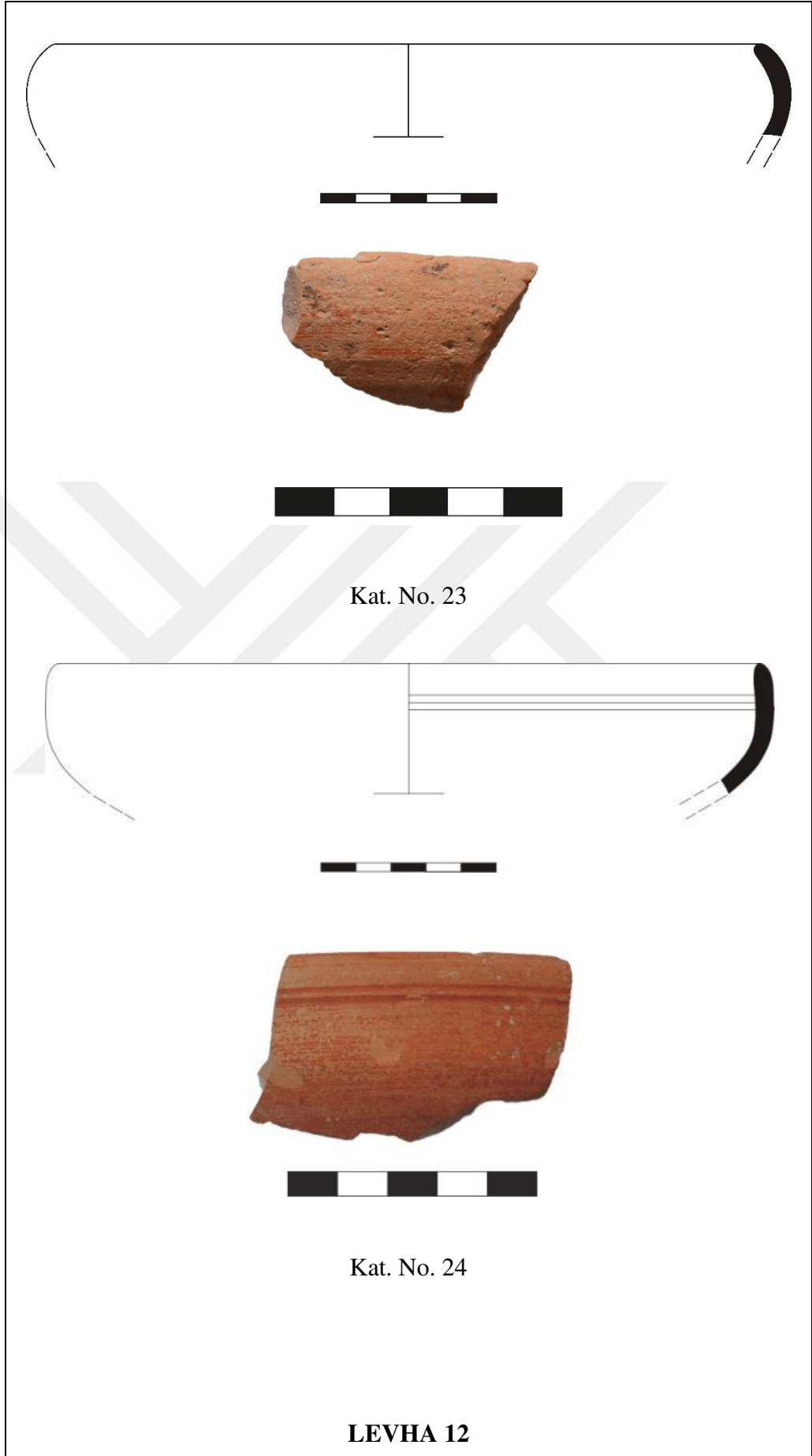
Kat. No. 19

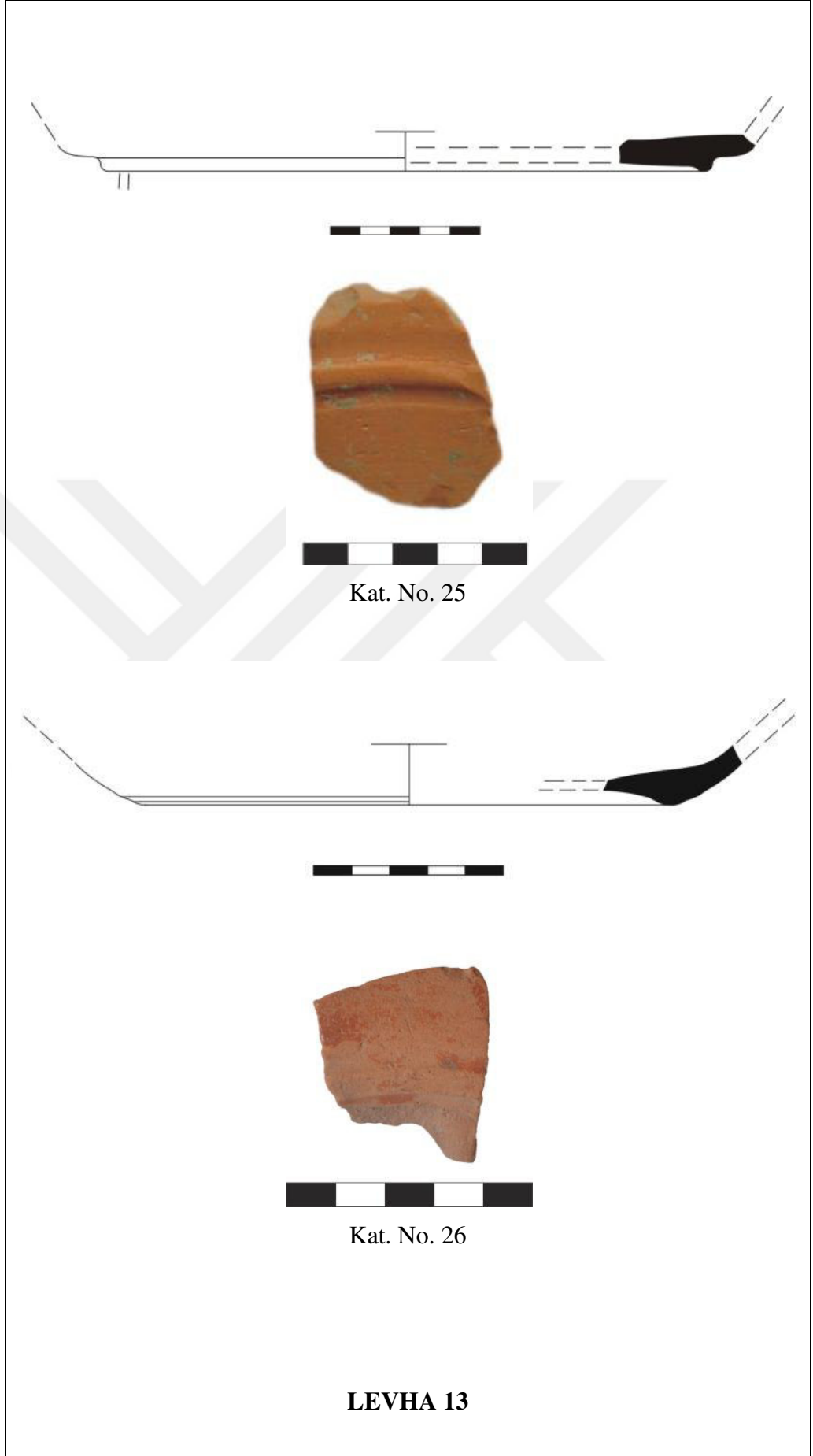

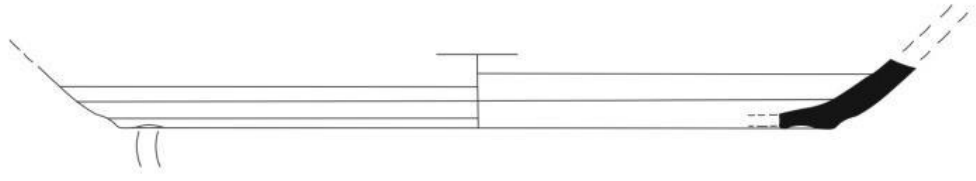
Kat. No. 20

LEVHA 10

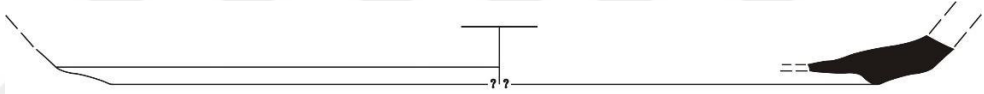

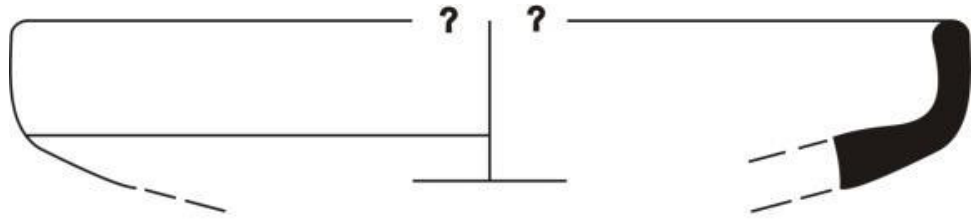

Kat. No. 27

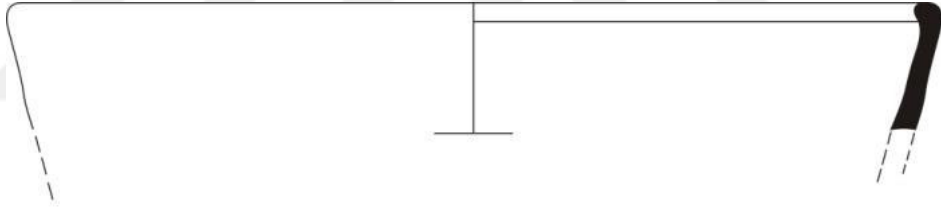

Kat. No. 28

LEVHA 14

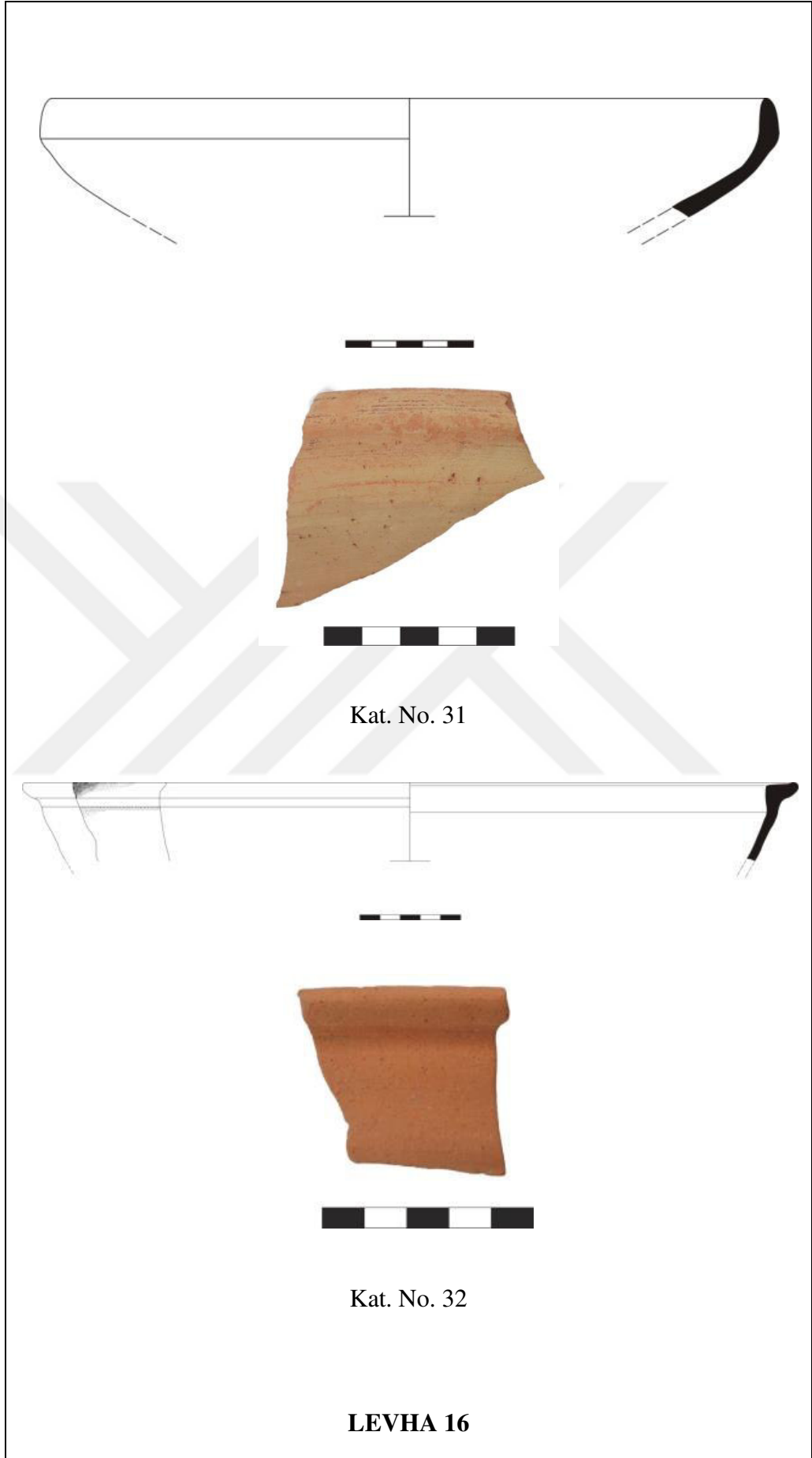

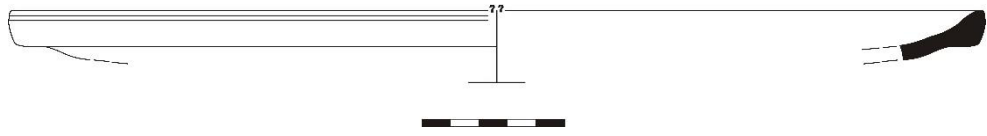
Kat. No. 29

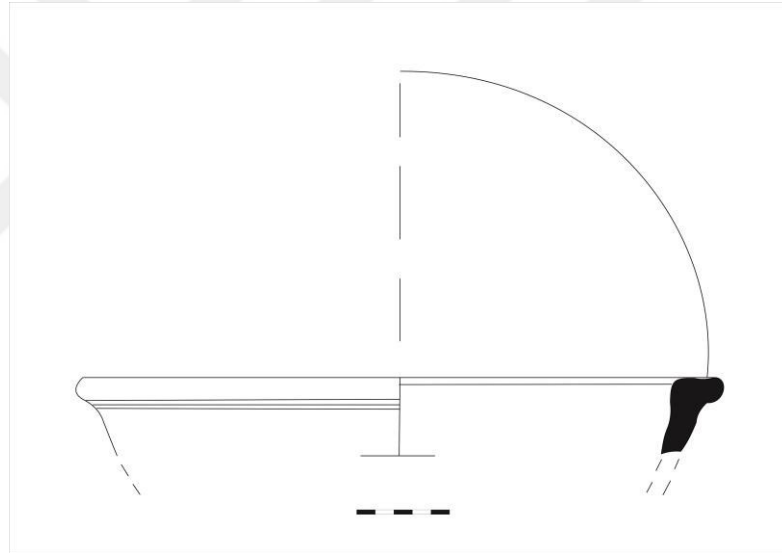
Kat. No. 30

LEVHA 15

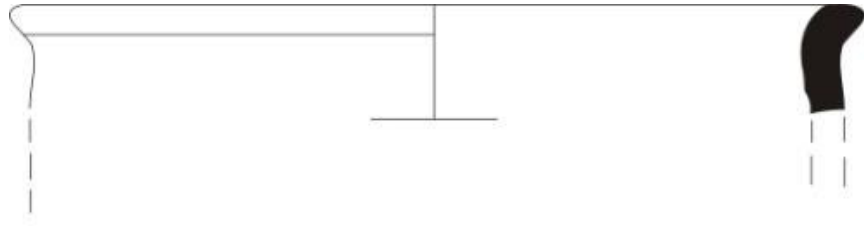

Kat. No. 33

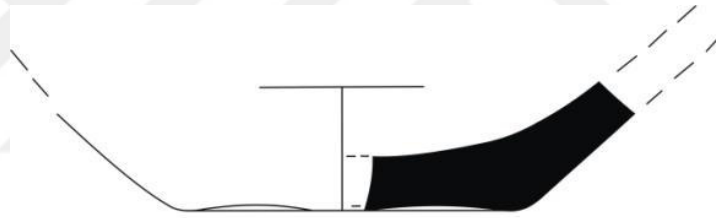

Kat. No. 34

LEVHA 17

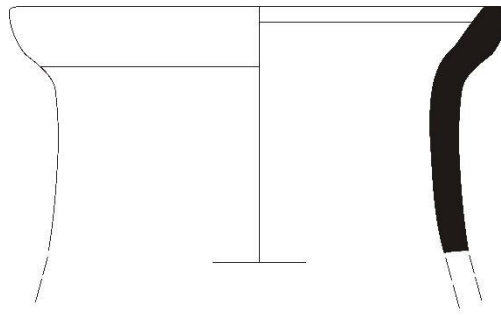

Kat. No. 35

Kat. No. 36

LEVHA 18

Kat. No. 37

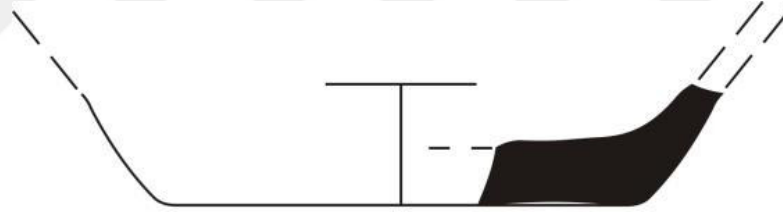

Kat. No. 38

LEVHA 19

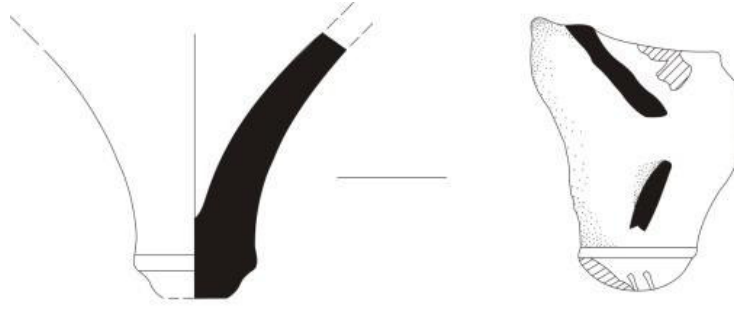

Kat. No. 39

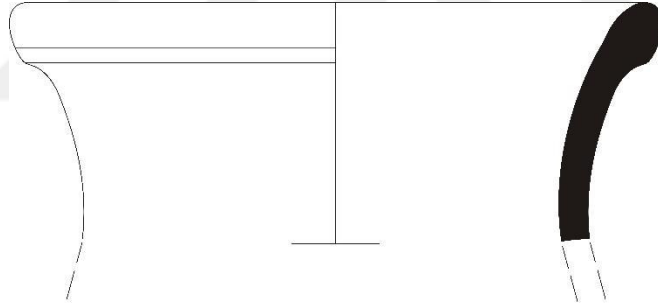

Kat. No. 40

LEVHA 20

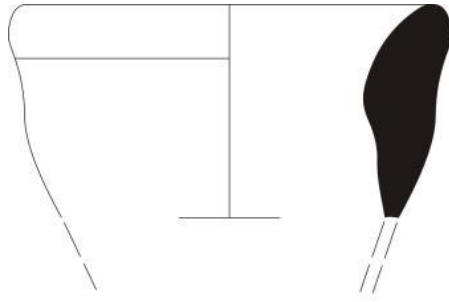

Kat. No. 41

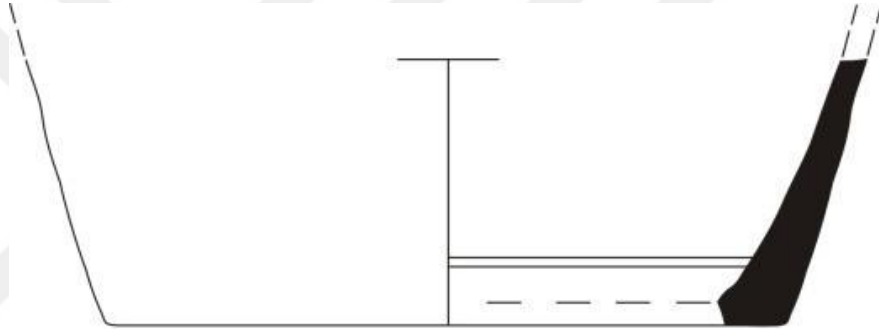

Kat. No. 42

LEVHA 21

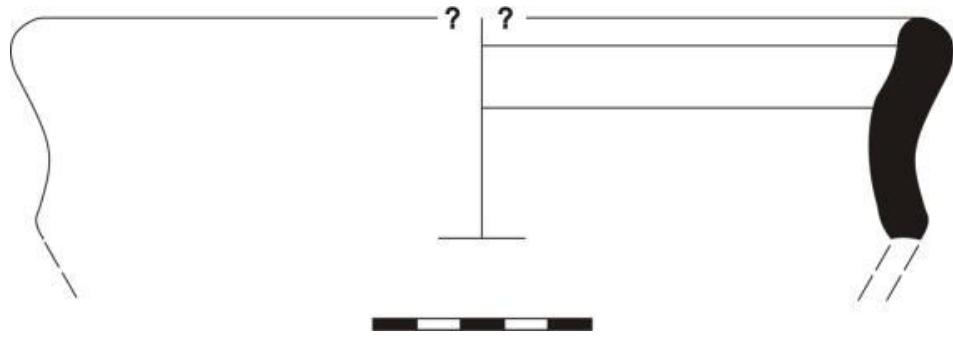

Kat. No. 43

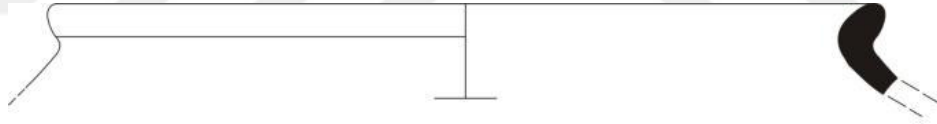

Kat. No. 44

LEVHA 22

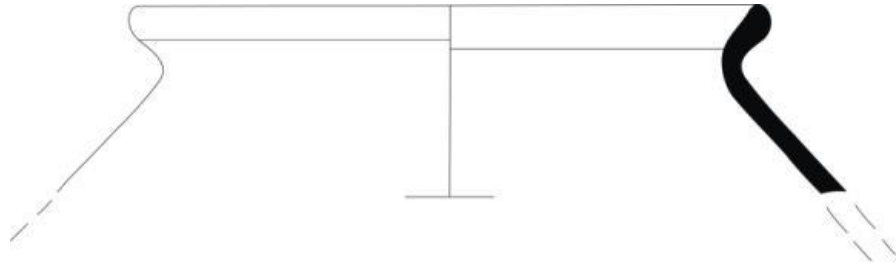

Kat. No. 45

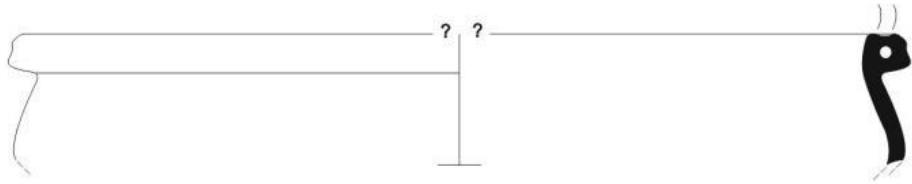

Kat. No. 46

LEVHA 23

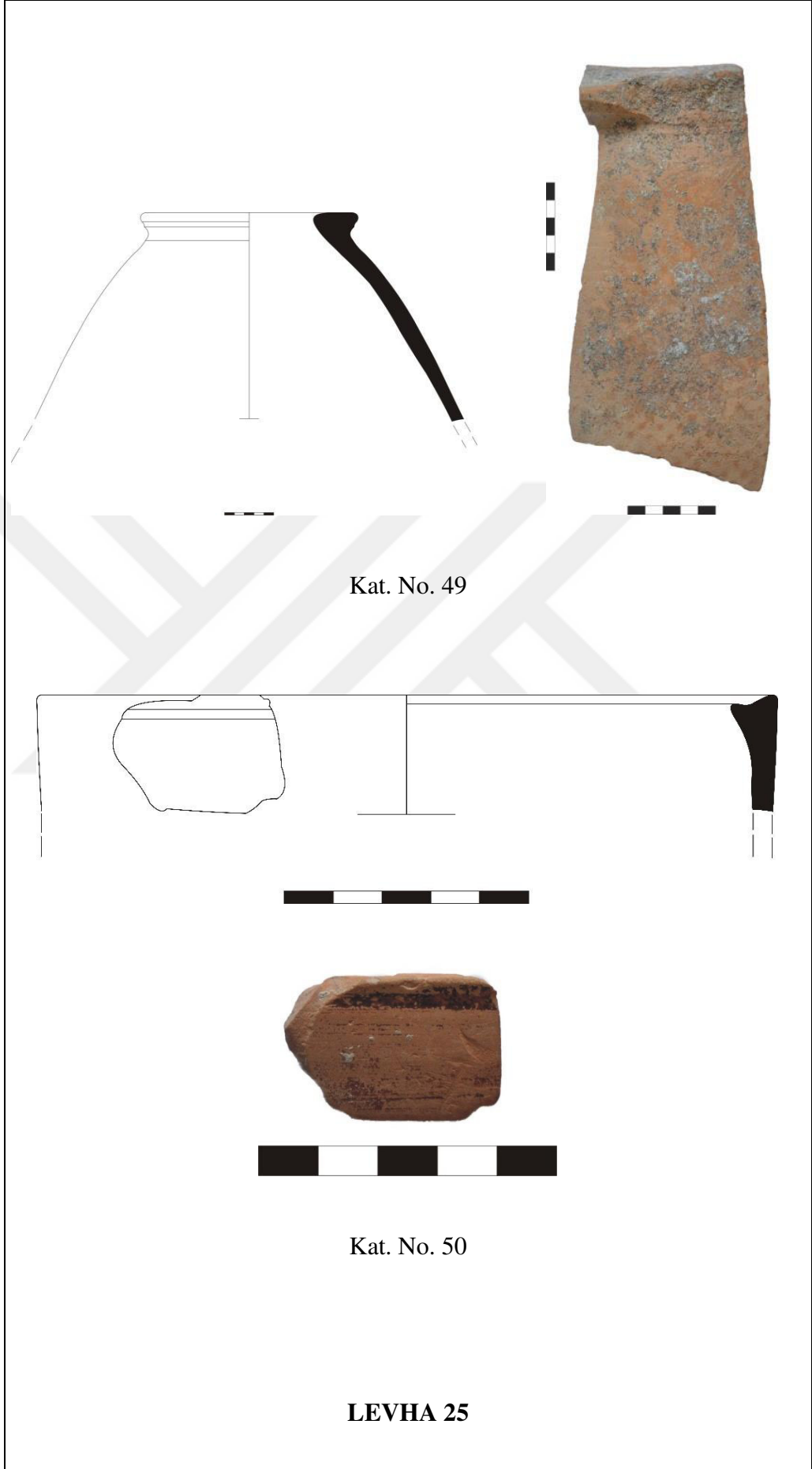

Kat. No. 47

Kat. No. 48

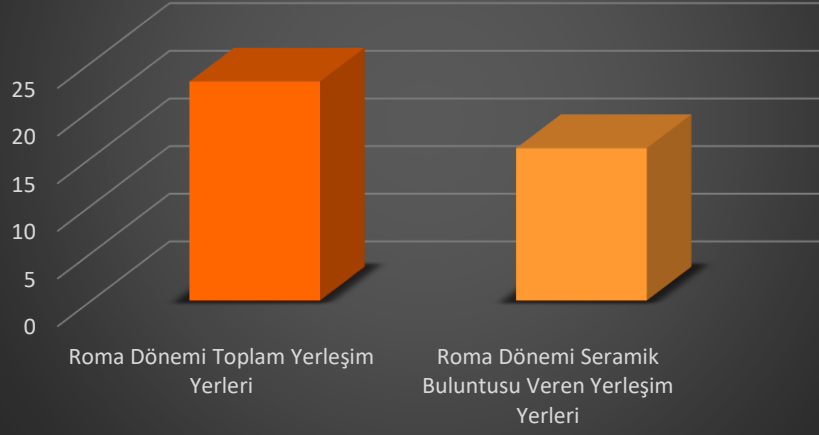
LEVHA 24

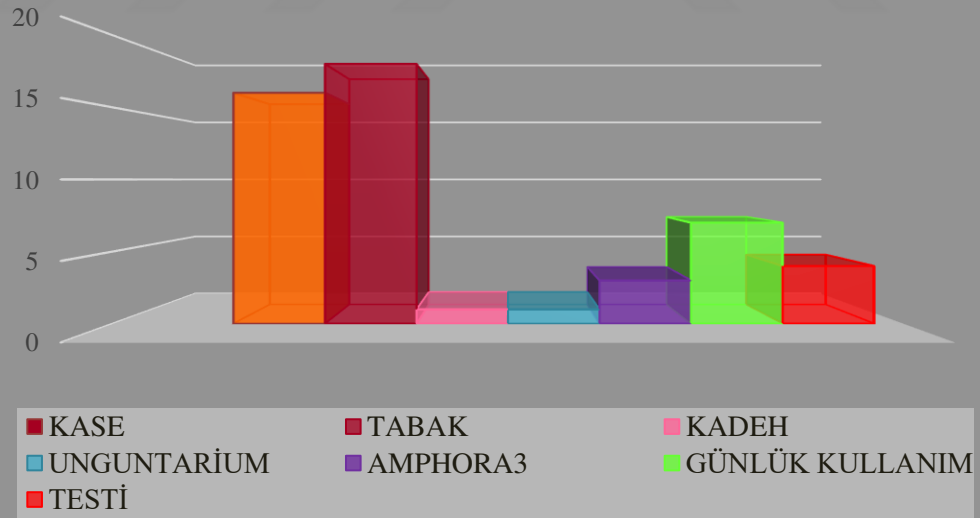
EKLER

2018-2019 YILLARI ROMA DÖNEMİ YERLEŞİMLERİ VE SERAMİK BULUNTULARI

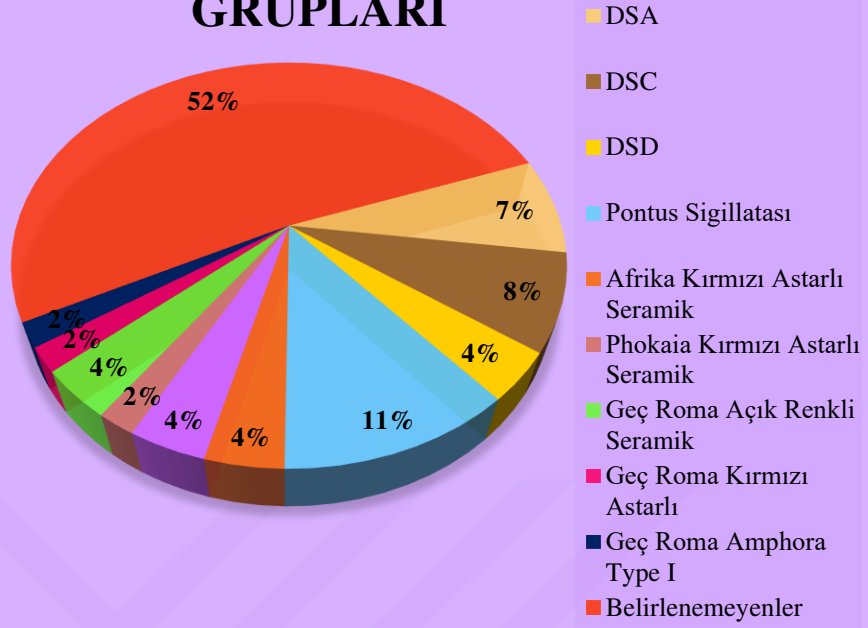
Ek 1:

ROMA DÖNEMİ SERAMİK FORMLARI

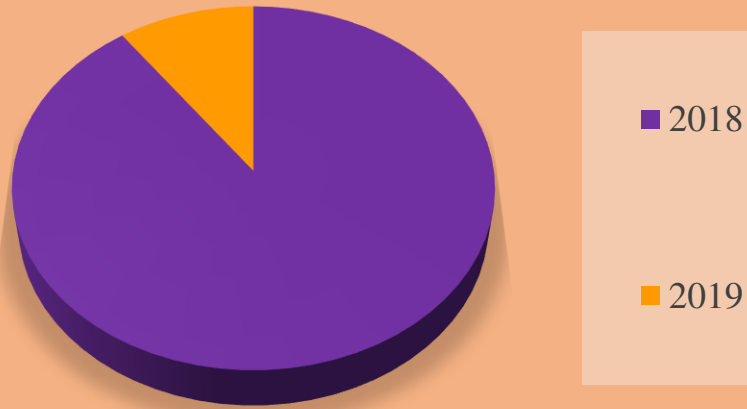
Ek 2:

SERAMİKLERİN ÜRETİM YERLERİNE GÖRE FORM GRUPLARI

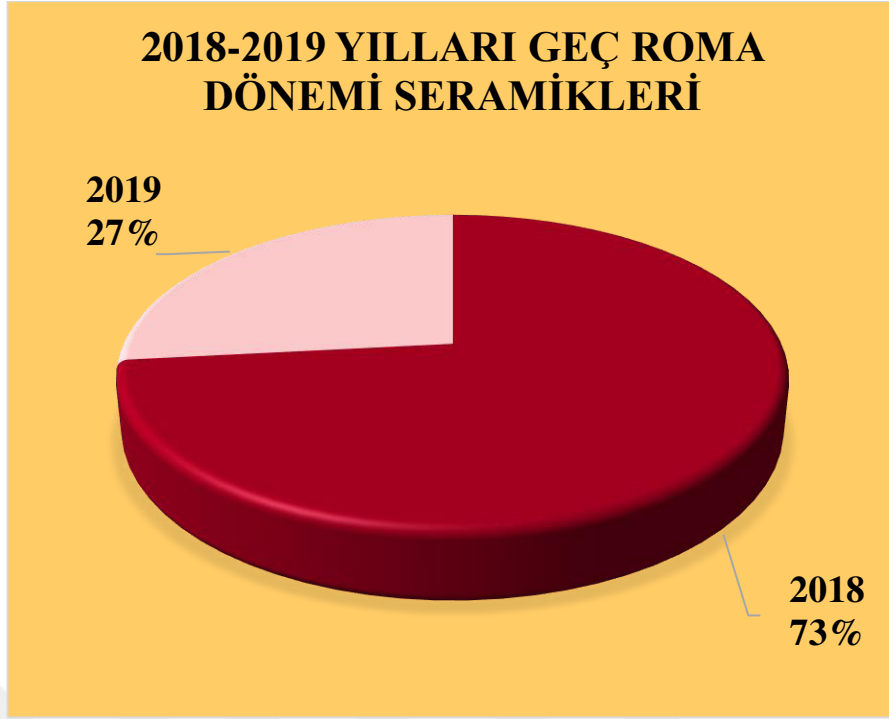

Ek 3:

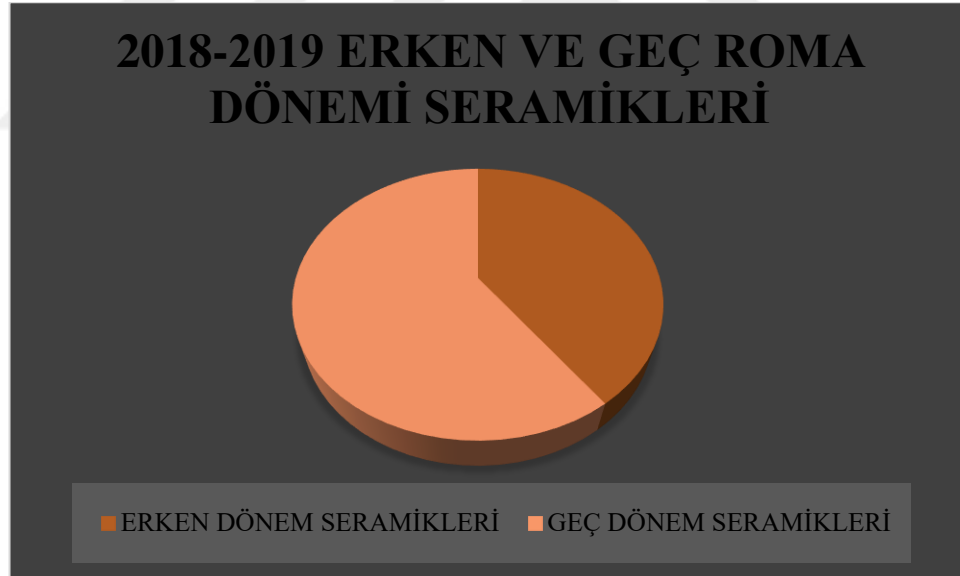
2018-2019 YILLARI ERKEN ROMA DÖNEMİ SERAMİKLERİ

Ek 4:

Ek 5:

Ek 6: